

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta
Nové Mesto nad Váhom na roky 2023 - 2029**
s výhľadom do roku 2050

V Novom Meste nad Váhom, 31.08.2023

Spracovateľ dokumentu :

Spolupráca pri tvorbe regiónov, obcí a miest - STROM, o.z.
Hodžova 1478/11, 91101 Trenčín
IČO: 53178777

Zodpovedný riešiteľ :
Mgr. Renáta Kaščáková

Riešitelia :

Mgr. Renáta Kaščáková
Doc. Ing. Vladimír Ondrejčka, PhD.
Ing. Silvia Ondrejčková, PhD.
Prof. Ing. arch. Maroš Finka, PhD.
Ing. Milan Husár, PhD.

OBSAH	3
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	4
ÚVOD	7
POSLANIE DOKUMENTU	8
1 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	9
1.1 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA	11
Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	11
Ekonomika územia	15
Ekonomika samosprávy.....	18
Bývanie a bytový fond.....	20
Rozpočtové a príspevkové organizácie mesta	21
Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra	21
Komunitný život.....	34
Identita	35
Zhrnutie socio – ekonomickej analýzy	35
1.2 PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNA ANALÝZA	40
Ekosystémové prvky	40
Klimatické pomery.....	41
Flóra a fauna	42
Ovzdušie	44
Voda	44
Pôda a lesný fond	46
Prírodné stresové faktory	48
Hluk	48
Prírodné a environmentálne limity a záťaže	49
Odpadové hospodárstvo	50
Zhrnutie prírodno-environmentálnej analýzy	53
1.3 ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA	56
Základná charakteristika mesta z pohľadu širších vzťahov	56
Doprava	56
Technická infraštruktúra.....	61
Limity využitia územia.....	64
Zhrnutie územno-technickej analýzy.....	66
1.4 ANALÝZA REALIZOVANÝCH STRATÉGIÍ	69
1.5 SYNTÉZA ANALYTICKÝCH VÝCHODÍSK A ODPORÚČANIA	74
2 STRATEGICKÁ ČASŤ	77
2.1 VÍZIA ROZVOJA MESTA NOVÉ MESTO NAD VÁHOM DO ROKU 2050	79
2.2 HLAVNÝ CIEĽ DO ROKU 2029	79
2.3 PRIORITY, STRATEGICKÉ CIELE A ŠPECIFICKÉ CIELE	79
3 PROGRAMOVÁ ČASŤ - OPIS ROZVOJOVEJ STRATÉGIE	83
4 FINANČNÝ PLÁN	107
5 IMPLEMENTAČNÝ PLÁN	111
5.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	113
5.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE	114
6 PRÍLOHY	115
PRÍLOHA 1 - AKČNÝ PLÁN IMPLEMENTÁCIE	117
PRÍLOHA 2 – SCHÉMA ROZVOJOVEJ STRATÉGIE	121

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AICES - Asociácia informačných centier Slovenska
AKE - Asociácia komunálnych ekonómov v SR
APUMS - Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR
BRO – biologicky rozložiteľný odpad
CDB – Cestná databanka
CJ – cudzie jazyky
CMZ centrálna mestská zóna
CO – oxid uhoľnatý
CO₂ -- oxid uhličitý
CZT – centrálné zásobovanie teplom
ČOV – čistička odpadových vôd
ČR – Česká republika
DSO – drobný stavebný odpad
DSS – Domov sociálnych služieb
EDUZBER – zber údajov pre normatívne financovanie škôl
[EHMK – Európske hlavné mesto kultúry](#)
EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy
EU – Európska únia
FinStat.sk - webový portál dátových zdrojov
HDI – Index ľudského rozvoja (Human Development Index)
HDP – hrubý domáci produkt
HG vrty – hydrogeologické vrty
IKT – informačno-komunikačné technológie
INEKO – Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy
INFOSTAT – Inštitút informatiky a štatistiky
IROP – Integrovaný regionálny operačný program
IÚS – Integrovaná územná stratégia
JIS – jednotka intenzívnej starostlivosti
KO – kvalita ovzdušia
KO – komunálny odpad
KOCR – krajská organizácia cestovného ruchu
KÚRS – Koncepcia územného rozvoja Slovenskej republiky
LPF – lesný pôdny fond
MDV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MIRRI SR – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MSK - Medvedevova-Sponheuerova-Kárníková stupnica seizmicity
MsÚ – mestský úrad
MŠ – materská škola
MŠ SR – Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NDV – nelesná drevinová vegetácia
NH₄⁺ - amónny kation (amónne soli)
NMnV – Nové Mesto nad Váhom
NO_x - oxidy dusíka

NP – národný projekt
NP POP – Národný projekt Podpora pomáhajúcich profesií
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
NsP – nemocnica s poliklinikou
OKST – Odbor klubu slovenských turistov
OP ŽP – Operačný program Životné prostredie
ORKO – Oblasti riadenia kvality ovzdušia
OSN – Organizácia spojených národov
OZV – Organizácia zodpovednosti výrobcov
PCE – perchlóretylén / tetrachlóretylén
PHRSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PM – tuhé znečisťujúce látky – hrubé častice
POH – program odpadového hospodárstva
POO – Plán obnovy a odolnosti
PRM – program rozvoja mesta
PUM – plán udržateľnej mobility
REZ – Register environmentálnych záťaží
RIÚS – regionálna integrovaná územná stratégia
RS – rehabilitačné stredisko
RÚSES - regionálny územný systém ekologickej stability
RZMOS – Regionálne združenie miest a obcí Slovenska
SARS Covid-19 - ťažký akútny respiračný syndróm (z angl. severe acute respiratory syndrome)
SAŽP – Slovenská agentúra životného prostredia
SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav
SJ – slovenský jazyk
SMART - inteligentný
SODB – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SPR – strategicko-plánovací región
SR – Slovenská republika
SSC – Slovenská správa ciest
STU – Slovenská technická univerzita
SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba
ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania
ŠGÚDŠ – Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠZ – špecializované zariadenie
TSK – Trenčiansky samosprávny kraj
TSM – Technické služby mesta
UA - Ukrajina
UNHCR - Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov
ÚPN – územný plán
URBACT – operačný program EÚ na podporu integrovaného a udržateľného rozvoja miest
ÚSES – Územný systém ekologickej stability
VKM – viacvrstvé kombinované materiály
VOK – veľkoobjemový kontajner
VŠ – vysoká škola
VÚC – vyšší územný celok

ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska

ZOS – Zariadenie opatrovateľskej služby

ZUŠ – základná umelecká škola

ZŠ – základná škola

ŽSR – Železnice Slovenskej republiky

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Nové Mesto nad Váhom pre roky 2023-2029 s výhľadom do roku 2050 (ďalej aj „PHRSR“, alebo tiež „Program rozvoja mesta“, alebo „PRM“) predstavuje strategický dokument, ktorým mesto deklaruje svoj záujem o udržateľný rozvoj svojho územia, s osobitným dôrazom na kvalitu života, kvalitu životného prostredia a funkčné vzťahy spolupráce v riešenom území i v rámci jeho širších vzťahov, v koordinácii s relevantnými kľúčovými aktérmi (stakeholdermi) v území.

PRM Nové Mesto nad Váhom je vypracovaný v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v aktuálnom znení, v súlade s odporúčanou **Metodikou tvorby a implementácie PHRSR regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí** Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR pre programové obdobie po roku 2020 a v súlade s **Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií**, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.

Pri jeho vypracovávaní si mesto zvolilo koncepčný prístup, kedy súčasťou procesu tvorby PRM bola aj fáza získavania podnetov prostredníctvom odborných diskusií zameraných na problematiku rozvoja mesta v kontexte spoločného plánovacieho regiónu a integrovaných územných stratégií TSK, ako aj prostredníctvom diskusií v rámci verejných zasadnutí komisií mestského zastupiteľstva k otázkam kvality života v meste Nové Mesto nad Váhom. Tieto požiadavky boli vzaté do úvahy a pri tvorbe finálneho textu sa na ne prihliadalo.

Dokument takisto reflektuje výsledky analýzy všetkých relevantných existujúcich strategických materiálov prijatých samosprávou v predchádzajúcich obdobiach a výstupy z nich sa premietajú do života mesta, či už na úrovni samotného riešeného územia alebo jeho širších vzťahov na úrovni regiónu – ako sú územný plán, doterajší plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, komunitný plán sociálnych služieb a ďalšie existujúce koncepčné materiály prijaté na úrovni mesta, ako aj relevantné strategické materiály prijaté na úrovni spoločného plánovacieho regiónu alebo Trenčianskeho samosprávneho kraja. Do tvorby dokumentu vstupujú zároveň najnovšie trendy sledované na národnej, európskej i globálnej úrovni, na ktoré sú v súčasnosti nútené reagovať aj samosprávy. Všetky tieto súvislosti predstavujú relevantné skutočnosti, ktoré sa spolu so zhodnotením doterajšieho napĺňania predchádzajúcich vízií, priorít a cieľov mesta premietajú do tvorby tohto dokumentu a sú predmetom návrhu konkrétnych cieľov, opatrení a aktivít smerujúcich k nastolenej vízii pre nasledujúce desaťročia.

Tento strategický dokument vypracovalo občianske združenie Spolupráca pri tvorbe regiónov, obcí a miest – STROM Trenčín, v spolupráci s externými odbornými riešiteľmi a Mestom Nové Mesto nad Váhom.

POSLANIE DOKUMENTU PHRSR NOVÉ MESTO NAD VÁHOM 2023 -2029

Poslaním PHRSR mesta Nové Mesto nad Váhom je zdefinovať víziu a k nej prislúchajúcu stratégiu rozvoja mesta, ktorá bude niesť potenciál prostredníctvom implementácie konkrétnych navrhnutých opatrení a aktivít výrazne prispieť k rozvoju lokálnej ekonomiky a najmä ku kvalite života obyvateľov.

Zameriava sa najmä na oblasť zvyšovania konkurencieschopnosti, rozvoja partnerstiev a celkového rozvoja kvality života obyvateľov, prostredníctvom

- podpory digitalizácie a inovácií,
- rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie,
- podpory talentov,
- rozvoja ekosystémových služieb s dôrazom na energetickú efektívnosť a dekarbonizáciu, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, redukciu odpadu a ďalších opatrení reagujúcich na globálne trendy klimatickej zmeny a vyčerpatelnosti zdrojov,
- rozvoj opatrení smerujúcich k podpore aktívneho starnutia, solidárnej ekonomiky, striebornej ekonomiky, moderných sociálnych služieb a ďalších opatrení reagujúcich na trend starnutia populácie,
- rozvoja cestovného ruchu,
- efektívneho manažmentu územia.

Úsilie v konečnom dôsledku smeruje k nárastu počtu obyvateľov a posilňovaniu pozície mesta Nové Mesto nad Váhom ako dôležitého ťažiska ekonomického rozvoja Stredného Považia.

Dosiahnutie definovanej vízie, špecifických cieľov a opatrení až po jednotlivé aktivity sa realizujú vo flexibilnom časovom a finančnom harmonograme, ktorý sa vyznačuje možnosťou operatívne zareagovať na stav finančných, technických, alebo inštitucionálnych možností, ktoré sú k dispozícii pre ich zabezpečenie v danom aktuálnom čase.

V uvedenom zmysle je PRM Nové Mesto nad Váhom **otvoreným dokumentom**, pripraveným v každom čase zareagovať na prípadné nepredvídané situácie, ktoré by mohli viesť k potenciálnym modifikáciám v scenári rozvoja mesta, vyplývajúcimi jednak z prostredia mesta, jednak z okolitého prostredia. Takáto flexibilita sa dosahuje postupmi, ktoré sú zdefinované v implementačnej časti dokumentu.

1 Analytické východiská

1.1 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

Obsahom tejto kapitoly sú údaje o základných demografických, sociálnych a ekonomických východiskách, ktoré zohrávajú úlohu pri rozvoji riešeného územia. Údaje boli spracované na základe zdrojov dostupných v čase spracovania dokumentu.

Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Táto časť obsahuje demografické údaje a trendy, ako aj štruktúru ľudských zdrojov vychádzajúcu z relevantných štatistických ukazovateľov.

Vývoj počtu obyvateľov

Tabuľka č.1 : Vývoj počtu obyvateľov v meste Nové Mesto nad Váhom, okrese nové Mesto nad Váhom medzi dvomi sčítaniami obyvateľstva.

Územie	2011	2021	nárast/pokles
			2011-2021
Mesto Nové Mesto nad Váhom	20415	19644	-771
Okres Nové Mesto nad Váhom	62707	61840	-867

Zdroj : SÚ SR, SODB 2011 a SODB 2021, vlastné spracovanie

Vývoj počtu obyvateľov indikuje klesajúci počet obyvateľov v meste Nové Mesto nad Váhom. Za celé obdobie medzi dvomi sčítaniami obyvateľstva v rokoch 2011 a 2021 sledujeme pokles počtu obyvateľov mesta Nové Mesto nad Váhom o **771** obyvateľov, čo zároveň tvorí podstatnú časť, až 89%, z celkového úbytku obyvateľov za celý okres Nové Mesto nad Váhom (úbytok o 867 obyvateľov okresu).

Na rozdiel od susediaceho okresu Trenčín, kde pozorujeme postupný trend suburbanizácie (t. j. ubúdanie počtu obyvateľov v samotnom meste Trenčín avšak so súčasným nárastom počtu obyvateľov v okolitých obciach), v okrese Nové Mesto nad Váhom nebadáť výraznejší súvis medzi úbytkom obyvateľov v okresnom meste a súčasným pribúdaním počtu obyvateľov v jeho bezprostredne susediacich obciach, keďže pokles počtu obyvateľov zaznamenávajú obce v celom okrese.

Z uvedených údajov je možné vyvodiť záver, že úbytok počtu obyvateľov mesta, ale i celého okresu Nové Mesto nad Váhom je okrem vplyvov prirodzeného pohybu obyvateľstva aj dôsledkom odchodu obyvateľov – či už do iných regiónov Slovenska, alebo napríklad do zahraničia za štúdiom či prácou, čo je jedným zo všeobecných trendov v rámci Slovenska.

Jedným z cieľov PHRSR je preto **zvrátiť trend poklesu počtu obyvateľov** a zlepšením kvality života, služieb a celkových podmienok pre život, prácu i voľný čas poskytnúť v meste Nové Mesto nad Váhom dostatočné **motivácie pre založenie trvalého pobytu** na jeho území pre jeho vlastných, ale i prípadných nových obyvateľov.

Prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka znázorňuje pohyb obyvateľov z pohľadu prirodzeného a celkového prírastku. Ide o vzájomný vzťah medzi ukazovateľmi natality a mortality (prirodzený pohyb) a ukazovateľom prisťahovaných a odsťahovaných obyvateľov (mechanický pohyb). V meste Nové Mesto nad Váhom počet obyvateľov pomaly klesá, celkový prírastok za sledovaných 6 rokov je kolísavý, pričom najväčší úbytok obyvateľov nastal v rokoch 2020 a 2021, v ktorých počet obyvateľov poklesol o 289 obyvateľov,

Tabuľka č.2: Prirodzený a celkový prírastok obyvateľstva v meste Nové Mesto nad Váhom v rokoch 2017-2022

Rok	Počet obyvateľov obce (k 31.12.)	Prirodzený a celkový prírastok obyvateľstva						Prírastok celkom (PP+MP)
		Prirodzený Pohyb (PP)		Mechanický Pohyb (MP)		Spolu		
		narodení	zomrelí	pristťahovaní	odstťahovaní	PP	MP	
2017		181	212	335	337	-31	-2	-33
2018		203	209	310	333	-6	-23	-29
2019		193	207	375	327	-14	+48	+34
2020		227	235	329	315	-8	+14	+6
2021		163	348	314	284	-185	+30	-155
2022		172	267	325	364	-95	-39	-134

Zdroj : ŠÚ SR, 2023, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku

Štruktúra obyvateľstva v Novom Meste nad Váhom sa výraznejšie nemení, pričom dlhodobo mierne prevláda počet žien nad počtom mužom. Kým v roku 2017 bol pomer mužov a žien 48,515 % mužov k 51,485 % žien, v roku 2022 sa pomer posunul v mierne výraznejší prospech žien, a to na 51,8 % žien k 48,19 % mužov,

Tabuľka č.3 : Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia v meste Nové Mesto nad Váhom v rokoch 2017-2022

Rok	Počet obyvateľov obce (k 31.12.)	z toho	
		muži	ženy
2017	20066	9735	10331
2018	20037	9703	10334
2019	20071	9717	10354
2020	20077	9697	10380
2021	19489	9395	10094
2022	19355	9328	10027

Zdroj : ŠÚ SR, 2023, vlastné spracovanie

Ako vidno z nasledujúcej tabuľky, vo vývoji počtu obyvateľov sledujeme v Novom Meste nad Váhom dlhodobý trend poklesu podielu počtu obyvateľov v produktívnom veku (15 – 64 r.) a súčasne nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku (65 r. a viac). Index ekonomickej závislosti starých ľudí (pomer počtu osôb v poproduktívnom veku na počet osôb v produktívnom veku) sa tým zvyšuje - v roku 2022 dosiahol hodnotu vyše 34 %. Znamená to, že na sto osôb v produktívnom veku pripadá 34 osôb v poproduktívnom veku, kým pred desiatimi rokmi to bolo menej ako 22 osôb.

V porovnaní so štatistikami vypracovanými na úrovni okresov a krajov Slovenska ide o vysokú mieru zaťaženia starým obyvateľstvom. Celý okres Nové Mesto nad Váhom takisto vykazuje hodnotu nad 30 osôb poproduktívneho veku na sto osôb produktívneho veku, čo ho zaraďuje do prvej desiatky najviac zaťažených okresov Slovenska starým obyvateľstvom. (Zdroj : Šprocha-Vaňo-Bleha, Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve. Populačná prognóza do roku 2040. INFOSTAT, 2019, link : <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Krajokrprog2040.pdf>)

Rovnako v meste Nové Mesto nad Váhom sledujeme trend zvyšovania indexu starnutia (pomer počtu osôb v poproduktívnom veku na počet osôb v predproduktívnom veku), pričom počet ľudí v poproduktívnom veku v pomere ku sto osobám v predproduktívnom veku (t. j. mladším ako 14 rokov) sa zvýšil až na takmer 150.

Tabuľka č.4 : Veková štruktúra obyvateľstva v meste Nové Mesto nad Váhom – podiel osôb v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku, Index ekonomickej závislosti starých ľudí a Index starnutia – vývoj medzi rokmi 2012 a 2022 (údaje k 31.12.)

Rok	Predproduktívny vek %	Produktívny vek %	Poproduktívny vek %	Index ekonomickej závislosti starých ľudí %	Index starnutia %
2012	12,86	71,60	15,54	21,71	120,81
2022	14,53	63,77	21,7	34,03	149,36

Zdroj: ŠÚ SR - DATAcube, 2023, vlastné spracovanie

Starnutie populácie a zvyšovanie indexu ekonomickej závislosti starých ľudí sú trendy, ktoré sledujeme globálne ako jednu z najpálčivejších výziev pre plánovanie rozvoja aj v rámci miestnych samospráv. Ako vyplýva z analýzy, nevyhne sa mu ani mesto Nové Mesto nad Váhom a jednou z kľúčových úloh dokumentu PHRSR je navrhnúť vhodné riešenia reagujúce na tento stav.

Hustota osídlenia

Mesto Nové Mesto nad Váhom má rozlohu 32,58 km². V meste je hustota osídlenia 596 obyvateľov na km², čo je v porovnaní so situáciou od posledného sčítania domov a bytov spred desiatich rokov pokles o 27 obyvateľov na km².

Tabuľka č.5 : Rozloha územia a hustota osídlenia v meste Nové Mesto nad Váhom k 31.12.2022

	Rozloha (km ²)	Hustota osídlenia (obyv./km ²)
Nové Mesto nad Váhom	32,58	596 (v r.2022)
		623 (v r.2012)

Zdroj : ŠÚ SR – DATAcube, 2023, vlastné spracovanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najvýznamnejšie je zastúpené obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním s maturitou ako najvyšším ukončeným stupňom vzdelania., ktorý dosiahlo viac ako 28 % obyvateľov mesta. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je v meste zastúpené v počte vyše 3 900 obyvateľov, čo tvorí takmer 20 % obyvateľstva. Ak odhliadneme od skupiny osôb do 14 rokov veku, tak podiel osôb nad 15 rokov veku s vysokoškolským, úplným stredným vzdelaním s maturitou alebo stredným odborným vzdelaním bez maturity prevažuje nad podielom osôb so základným vzdelaním alebo bez vzdelania v pomere takmer 75 % ku 25%.

Tabuľka č.6: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v meste Nové Mesto nad Váhom – z výsledkov sčítania domov a bytov 2021

	Počet osôb	%
Spolu	19 644	100
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	2 015	10,26
základné vzdelanie	2 553	13
stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	3 758	19,13
úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	5 524	28,12
vyššie odborné vzdelanie	1 034	5,26
vysokoškolské vzdelanie	3 903	19,87
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	33	0,17
nezistené	824	4,19

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2021

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Celonárodné sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 preukázalo na území mesta bezmála 92% obyvateľov so slovenskou národnosťou, ktorá výrazne dominuje nad ostatnými národnosťami. Z nich najpočetnejšie zastúpená je česká národnosť a marginálne (v rozmedzí 0,05 – 0,2 % podielu z celkového počtu obyvateľstva) sú zastúpené aj rómska, maďarská, bulharská, ukrajinská a nemecká národnosť.

Tabuľka č.7 : Národnostná štruktúra obyvateľstva v Novom Meste nad Váhom (SODB, 2021)

Národnosť	Počet osôb	%
	Spolu 19 644	100
slovenská	18 049	91,88
česká	254	1,29
rómska	38	0,19
maďarská	29	0,15
bulharská	26	0,13
rumunská	20	0,10
ukrajinská	16	0,08
nemecká	11	0,06
ostatné alebo nezistené	1201	6,12

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2021

Údaje v období od sčítania (2021) môže do budúca ovplyvniť aj migrácia ako následok vojenského zásahu Ruska v Ukrajine, ktorý sa začal vo februári 2022 a jeho dopady sa v sčítaní obyvateľstva neprejavujú. Z dôvodu vojnového konfliktu, podľa zdroja UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees/Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov), od vypuknutia konfliktu Európa registruje vyše 8,2 milióna prechodov cez hranice z Ukrajiny, z ktorých takmer 6 miliónov registrácií spadalo pod dočasnú ochranu krajín Európskej únie. Z tohto počtu bolo takmer 115 tisíc osôb dočasne zaregistrovaných na Slovensku. (Zdroj : Operational data portal – Ukraine refugees situation, <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>, údaje k 7.5.2023)

Náboženská štruktúra obyvateľstva

V sčítaní obyvateľstva, domov a bytov v roku 2021 boli získané štatistické údaje, podľa ktorých je v meste Nové Mesto nad Váhom najviac zastúpené rímskokatolícke náboženstvo, a to takmer u 43% prihlásených obyvateľov, čo predstavuje vyše 8 400 obyvateľov. Nasleduje takmer 36% skupina bez náboženského vyznania. K evanjelickej cirkvi augsburského vyznania sa prihlásilo vyše 2 100 obyvateľov Nového Mesta nad Váhom (takmer 11%). Všetky ostatné náboženstvá sú zastúpené marginálnym počtom osôb v rozpätí medzi 0,01 a 0,5 % (2 – 100 prihlásených osôb), v celkovom súčte 575 (3%) obyvateľov. Nezistené je vierovyznanie u 1 474 obyvateľov (7,5%).

Tabuľka č.8 : Náboženská štruktúra obyvateľstva v Novom Meste nad Váhom, 2021

	Počet osôb	%
Spolu	19 644	100
Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (rímskokatolícke)	8 433	42,93
Bez náboženského vyznania	7 061	35,94
Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku (evanjelické)	2 103	10,71
Ostatné	575	3
Nezistené	1 474	7,5

Zdroj: ŠÚ SR - SODB, 2021

Z porovnania s predchádzajúcim sčítaním obyvateľstva z roku 2011 vyplýva, že v roku 2021 sa k rímskokatolíckej cirkvi prihlásilo o 1 619 obyvateľov menej ako pred desiatimi rokmi (čím klesol podiel príslušnosti k tomuto vierovyznaniu z vyše 49% na súčasných necelých 43%). Rovnako zaznamenal pokles aj počet obyvateľov prihlásených k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania z 2 466 v roku 2011 na 2 103 z roku 2021 (čím klesol

podiel príslušnosti k tomuto vierovyznaniu z vyše 12% na súčasných necelých 11%). Zároveň sledujeme trend nárastu počtu obyvateľov bez náboženského vierovyznania, ktorý bol v roku 2011 reprezentovaný necelými 4 800 obyvateľmi, kým v roku 2021 sa k žiadnemu vierovyznaniu neprihlásilo až vyše 7 tisíc obyvateľov. Podiel osôb bez náboženského vyznania tak vzrástol z takmer 24% v roku 2011 na takmer 36% v roku 2021. (Zdroj : ŠÚ - SODB 2011, SODB 2021)

Prognóza vývoja počtu obyvateľov

Podrobné prognózy vývoja počtu obyvateľov osobitne pre mesto Nové Mesto nad Váhom nie sú k dispozícii, avšak je možné sledovať trendy za jednotlivé okresy, z ktorých možno analogicky očakávať ich kopírovanie aj samotným mestom Nové Mesto nad Váhom ako okresného mesta.

Podľa analýz INFOSTAT-u sa okres Nové Mesto nad Váhom zaraďuje medzi prvých desať okresov Slovenska s najvyššou mierou zaťaženia starým obyvateľstvom, kedy na 100 osôb v produktívnom veku pripadá v súčasnosti 30 a viac osôb v poproduktívnom veku (seniorov). Prognóza na rok 2040 predstavuje viac ako 50 seniorov, s nezmenenou pozíciou okresu Nové Mesto nad Váhom medzi prvými desiatimi najzaťaženejšími okresmi. Rovnako alarmujúco je prognózovaný aj index ekonomického zaťaženia okresu Nové Mesto nad Váhom, ktorý by mal v roku 2040 dosiahnuť hodnotu vyše 81%, čo je jedna zo šiestich najvyšších prognózovaných hodnôt v rámci všetkých okresov Slovenska.

Z pohľadu počtu obyvateľov okresu Nové Mesto nad Váhom je do roku 2040 prognózovaný úbytok počtu obyvateľov o približne 3 700 obyvateľov - z počtu takmer 62 500 v roku 2018 na počet približne 58 800 v roku 2040. Okrem úbytku obyvateľstva sledujeme aj trend zvyšovania priemerného veku obyvateľstva, ktorého nárast je do roku 2040 vo všetkých krajoch Slovenska prognózovaný v priemere o 10-15%, pričom Trenčiansky kraj patrí medzi kraje s najvyšším nárastom priemerného veku obyvateľstva (o 15% do roku 2040). V tomto porovnaní je situácia v okrese Nové Mesto nad Váhom (spolu s okresom Myjava) relatívne najlepšia spomedzi okresov Trenčianskeho kraja, s prognózovaným nárastom priemerného veku obyvateľstva o 13,8 % - čo je nižšia hodnota v porovnaní napríklad s okresom Trenčín, kde je prognózovaný nárast priemerného veku obyvateľov o 16,54%, či okresom Považská Bystrica, kde je tento nárast prognózovaný až o 17,27%.

(Zdroj : Šprocha-Vaňo-Bleha, Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve. Populačná prognóza do roku 2040. INFOSTAT, 2019, link : <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Krajokrprog2040.pdf>)

Do roku 2040 by teda malo v prípade rovnomerného predpokladaného vývoja vo všeobecnosti dôjsť k výraznému nárastu podielu osôb v poproduktívnom (resp. dôchodkovom) veku v pomere k počtu detí a produktívnych obyvateľov, pričom tento trend neobíde ani okres, resp. samotné mesto Nové Mesto nad Váhom.

Proces starnutia populácie sa obvykle premieta najmä do ekonomických aktivít, pričom pokles počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov je tradične potrebné nahradiť z okolitých obcí, miest, prípadne štátov. Demografická prognóza má preto prvoradý vplyv na plánovanie či už v oblasti dopravy, sociálnych a zdravotných služieb, ale tiež ekonomiky, vzdelania a ďalších oblastiach rozvoja.

Zároveň sme však svedkami nástupu nových technológií a digitalizácie ľudských aktivít, ktoré smerujú k inovatívnym riešeniam riadenia, zefektívňovania služieb, vzdelávania a podobne, a to vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti od priemyslu, zabezpečovania služieb, spracovávaní a recyklácie odpadov, nakladania s prírodnými zdrojmi, využívania energií až po oblasti medicíny, sociálnych vecí, komunitného či dokonca každodenného osobného života. Tieto faktory môžu významne ovplyvniť proces naplňovania demografických prognóz a výsledné hodnoty sa môžu vplyvom nepredvídaných javov odkloniť od dnes predpovedaného stavu. Tieto javy môžu byť následkom nastupujúcich globálnych trendov ako klimatická zmena, vyčerpatelnosť zdrojov, zdravotný stav populácie, bezpečnostné hrozby, nástup umelej inteligencie a pod., následkom ktorých vývoj počtu obyvateľov môže byť značne ovplyvnený migráciou. Migračné saldo môže byť čiastočne regulované nástrojmi priestorového plánovania a všetky spomínané aspekty demografického vývoja sú preto zohľadnené aj pri tvorbe návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

Ekonomika územia

Štruktúra podnikateľských subjektov

Štruktúru podnikov v meste Nové Mesto nad Váhom prepája bohatá história v oblasti strojárstva, konštrukcie, výskumu a vývoja. Ide najmä o dlhú históriu dnes už neexistujúceho podniku Výskumného ústavu mechanizácie

a automatizácie (VUMA), ktorý položil základy priemyselnej orientácie mesta aj do budúcnosti. V súčasnosti sú v meste prítomné nové podobné, technicky vyspelejšie závody.

V poslednom desaťročí prišlo do regiónu niekoľko významnejších investorov, ktorí priamo v meste Nové mesto nad Váhom alebo jeho okolí vybudovali najmä rôzne distribučné centrá pre Slovensko či iné európske krajiny, ale aj iné priemyselné výrobné a servisné kapacity.

Kľúčovými odvetvami sú tu najmä strojárstvo, výskum, konštrukcia a výroba strojárskych zariadení, prístrojov a zariadení pre motorové vozidlá, vzduchotechnika, veľkoobchod a maloobchod, ale aj, preprava a logistika, nábytkárstvo, stavebníctvo a iné. Región reprezentuje aj rozmanitosť subjektov poskytujúcich projektové služby, zdravotnícke, sociálne a vzdelávacie služby, ale aj elektronické služby (ako sú e-shopy a pod.) Prítomnosť týchto aktivít znamená potenciál ekonomického prínosu pre mesto v podobe pracovných príležitostí, ale prináša so sebou aj riziká vyplývajúce z ich povahy ako sú riziká požiarov, znečistenie prostredia, zastavanosť ornej pôdy a pod.

Tabuľka č.9 : Vybrané dôležité priemyselné podniky v meste Nové Mesto nad Váhom (v abecednom poradí)

Priemyselný podnik	Oblasť činností
AMT – AUTOMATIZÁCIA MONTÁŽNYCH TECHNOLOGIÍ, s r.o.	Výroba obrábacích strojov
Bidfood Slovakia s r.o.	Distribúcia mrazených, chladených a čerstvých potravín
Branson Ultrasonics, a.s. (pôvodný VUMA) /, Emerson Electric co. COOPBOX Eastern, s.r.o.	Vývoj a výroba zariadení na spájanie plastov a neželezných kovov
DT Slovenská výhybkáreň, a.s.	Výroba a montáž železničných výhybiek
Elimer, a.s.	
EUROPUR, s.r.o.	
GE Energy Slovakia, s r.o.	Riešenia na riadenie a sledovanie stavu strojov a výrobných zariadení
Hella Slovakia Front Lghting, s.r.o.	Výroba svetlometov na nákladné automobily
IZOTECH Group, s r.o.	Stavebníctvo
Jasek, spol.s r.o.Rakoľuby	Výroba a predaj klampiarskeho sortimentu a čerpadiel na naftu
Kameňolomy, s r.o.	Ťažba a spracovanie kameňa
MAGNA SLOVTECA, s r.o.	Výroba a montáž spätných zrkadiel a smeroviek pre automobilový priemysel
Manz Automation Slovakia s r.o.	Strojové technológie na výrobu CD a DVD, solárnych technológií, robotiky a automatizácie a fotovoltických článkov
Masterwork Corp, s r.o.	Výroba strojov a prídavných zariadení na lepenie kartónov
ML Produktion, s r.o.	Výroba nízko a vysokonapäťových armatúr
Nerezové materiály, s.r.o.	
Plastcom, s r.o.	Vývoj, výroba, recyklácia a aplikácia konštrukčných plastov pre vstrekovanie
Pasia, s r.o.	Spracovanie a predaj mäsa, chov ošípaných a oviec, pestovanie obilnín a iných plodín
Pellenc, s r.o.	Výroba a montáž stojov na obrábanie viniča a olivovníka
Peviz, s r.o.	Výroba a opravy poľnohospodárskych strojov a zariadení
Regal Beloit Slovakia, s.r.o.	
RM Gastro - JAZ s. r. o.	
Roen Est, s r.o.	Výroba výrobníkov tepla, ich komponentov a zariadení obsluhujúcich lamelové výrobníky tepla
Silgan Metal Packing Nové Mesto, a.s.	Výroba a predaj plechoviek pre potravinársky a chemický priemysel
VE Nové Mesto nad Váhom - Slovenské elektrárne, a.s.	Vodná elektrárňa – výroba a distribúcia elektrickej energie
Stabilit, s r.o.	Stavby na kľúč, výroba a montáž vzduchotechniky
Strojstav CM, s r.o.	Výroba stavebných strojov a zariadení na aplikáciu žiaruvzdorných materiálov

TC Contact, s r.o.	Vývoj, konštrukcia a výroba zariadení pre automobilový a elektrotechnický priemysel
Vertiv Slovakia, a.s.	Výroba záložných zdrojov, priemyselných klimatizácií a iných telekomunikačných produktov
ZF Active safety Slovakia, s r.o.	Montáž elektromotorov pre posilňovače riadenia automobilov

Zdroj : FinStat, <https://www.finstat.sk/databaza-firiem-organizacii?Sort=sales-desc&Region=tren%C4%8Diansky>

Nasledujúca tabuľka mapuje vývoj počtu podnikov podľa počtu zamestnancov v okrese Nové Mesto nad Váhom. Za posledných šesť rokov možno v území sledovať mierny nárast počtu malých a stredných podnikov, a relatívne stabilný počet veľkých podnikov.

Tabuľka č.10 : Vývoj štruktúry podnikov podľa počtu zamestnancov v okrese Nové Mesto nad Váhom

Kategória podľa počtu zamestnancov	Počet k 31. 12.					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podniky s nezisteným počtom zamestnancov	793	797	951	1115	870	905
Malé podniky: od 0 do 49 zamestnancov	1138	1192	1260	1254	1278	1320
Stredné podniky: od 50 do 249 zamestnancov	36	37	44	43	41	40
Veľké podniky: od 250 a viac zamestnancov	16	16	14	13	14	15

Zdroj : ŠÚ SR - DATAcube, 2023

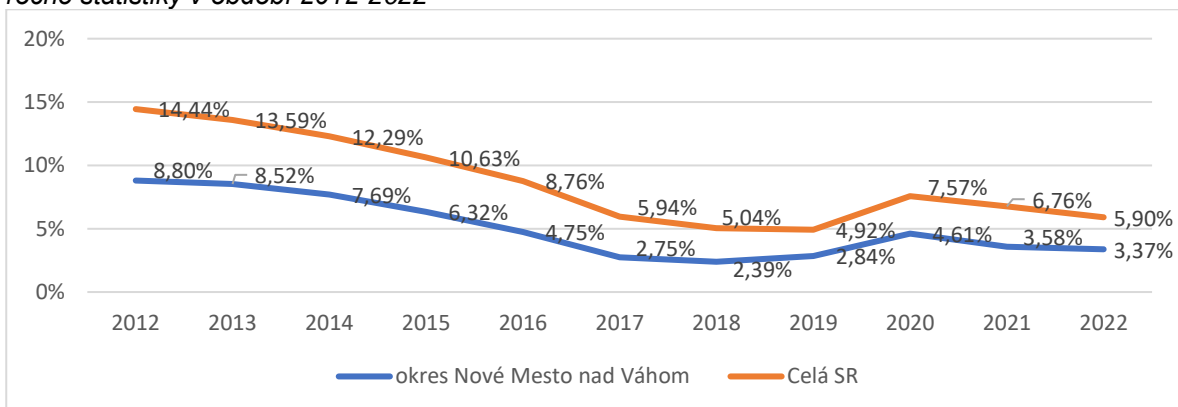
Z uvedeného počtu podnikov k najväčším zamestnávateľom v okrese Nové Mesto nad Váhom podľa portálu FinStat patria, resp. doteraz patrili :

Vertiv Slovakia s r.o. Nové Mesto nad Váhom, Hella Slovakia Front-Lighting s r.o. Kočovce (firma bola zrušená v júni 2021), MAGNA SLOVTECA, s.r.o. Nové Mesto nad Váhom, LEONI CABLE SLOVAKIA, s r.o. Stará Turá, Elster, s r.o. Stará Turá, Elster Water Metering s r.o. Stará Turá (firma bola zrušená v apríli 2018), C&A Logistic Nové Mesto s r.o., Nissens Automotive s r.o. Čachtice, Regal Beloit Slovakia s r.o. Nové Mesto nad Váhom, JIT Plastic s r.o. Nové Mesto nad Váhom, Masterwork Corp s r.o. Nové Mesto nad Váhom, C&A Mode Kočovce, PRETTL Electrical Systems Potvorice s r.o., Potvorice, Baker Hughes Slovakia s r.o., Nové Mesto nad Váhom, MIPP SK s r.o., Stará Turá, FIMABO s r.o., Potvorice, Roen Est s r.o. Nové Mesto nad Váhom.

Nezamestnanosť

Ako je možné sledovať v nasledujúcom grafe, trend znižovania nezamestnanosti bol za posledných desať rokov pozitívny jednak v okrese Nové Mesto nad Váhom, jednak v celej SR. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Nové Mesto nad Váhom dosahuje dlhodobu hodnotu výrazne nižšie ako sú celoslovenské hodnoty; za rok 2022 dosiahla hodnotu **3,37 %**.

Graf č. 1 : Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Nové Mesto nad Váhom v porovnaní s celou SR – ročné štatistiky v období 2012-2022

Zdroj: ŠÚ SR - DATAcube, 2023, vlastné spracovanie

V rokoch 2020 a 2021 sledujeme opätovný nárast miery nezamestnanosti v porovnaní s rokom 2018, v ktorom bola nezamestnanosť v SR na historickom minime 5,04% a v okrese Nové Mesto nad Váhom na úrovni len 2,39%. Nárast bol významne ovplyvnený pandemiou ochorenia Covid-19, kedy podľa údajov úradu práce: „V spojení s pandemickou situáciou klesol trh ponuky práce počas roku 2020 náhlym spôsobom – v tomto znení ide o uzatvorenie prevádzkových činností v oblasti gastronómie, priemyslu a podobne, v dohľade prislúchajúcich opatrení, čo prinieslo ekonomickú neistotu v podnikateľskom prostredí. Úrad práce informoval zamestnávateľov a SZČO o preventívnych opatreniach zameraných na udržanie pracovných miest v rámci poskytnutia príspevku z NP *Prvá pomoc*, *Prvá pomoc ++* a pre občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi z príspevku v rámci *SOS dotácie*. V súvislosti s pandemiou ochorenia Covid –19 dochádzalo v roku 2020 k miernemu nárastu miery nezamestnanosti, a to aj z dôvodu neobsadenia pracovných miest v nedostatkových pozíciách.“ (Zdroj: ÚPSVaR, 2022).

Ekonomika samosprávy

Medzi významné faktory ovplyvňujúce rozvoj mesta patrí aj rozpočtové hospodárenie, finančné zdravie a majetok samosprávy.

Aktuálny rozpočet

V čase spracovania dokumentu mala samospráva mesta Nové Mesto nad Váhom schválený rozpočet na roky 2023 - 2025 (viď nasledujúca tabuľka).

V rámci rozpočtu je definovaných 15 programov. Najväčšie bežné výdavky v roku 2023 sú určené na program Vzdelávanie, konkrétne na financovanie školských inštitúcií. V rámci výdavkov plánovaných pre roky 2024 - 2025 sa s najväčším objemom financií okrem programu vzdelávania ráta aj pre programy komunikácií a športu. Rozpočty pre výhľadové roky sú schválené ako orientačné na výdavkových aj príjmových položkách.

Na rok 2023 samospráva ďalej počíta s kapitálovými výdavkami prevyšujúcimi 7,3 mil. €, pokrytými sčasti vlastnými kapitálovými príjmami (vo výške 2,23 mil. €) a sčasti príjmami z finančných operácií – najmä prevodom z rezervného fondu vo výške necelých 4,5 mil.€ a tiež úvermi zo ŠFRB vo výške 700 tis. a 77 tis. €. Cieľom je dosiahnuť vyrovnaný celkový rozpočet.

Tabuľka č. 11 : Schválený rozpočet mesta Nové Mesto nad Váhom na programovacie obdobie rokov 2023 – 2025

	Rozpočet 2023			Rozpočet 2024			Rozpočet 2025			
	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Rozpočet spolu	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Rozpočet spolu	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Rozpočet spolu	
1	PRÍJMY	22 009 662	2 230 597	24 240 259	22 223 878	100 000	22 323 878	22 325 378	100 000	22 425 378
2	VÝDAVKY	21 406 484	7 327 240	28 733 724	21 285 973	5 999 531	27 285 504	21 138 273	6 109 531	27 247 804
3	P1: PLÁNOVANIE, MANAŽMENT a KONTROLA	1 066 203	9 000	1 075 203	1 054 540	0	1 054 540	1 054 540	0	1 054 540
4	P2: PROPAGÁCIA A MARKETING	70 100		70 100	70 100	0	70 100	70 100		70 100
5	P3: INTERNÉ SLUŽBY	512 749	1 078 110	1 590 859	488 249	270 000	758 249	488 240	70 000	558 249
6	P4: SLUŽBY OBČANOM	480 232	10 000	490 232	480 232	10 000	490 232	480 232	10 000	490 232
7	P5: BEZPEČNOSŤ	1 162 424	333 531	1 495 955	1 165 145	178 531	1 343 676	1 167 145	178 531	1 343 676
8	P6: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	1 607 979	915 119	2 523 098	1 603 979		1 603 979	1 603 979		1 603 979
9	P7: KOMUNIKÁCIE	572 812	495 000	1 067 812	573 000	3 050 000	3 623 000	573 000	2 550 000	3 123 000
10	P8: DOPRAVA	40 000		40 000	40 000		40 000	40 000		40 000
11	P9: VZDELÁVANIE	9 098 172	1 331 000	10 429 172	9 018 172	31 000	9 049 172	9 018 172	31 000	9 049 172
12	P10: ŠPORT	601 197	480 000	1 081 197	601 200	2 310 000	2 911 200	601 500	2 100 000	2 701 500
13	P11: KULTÚRA	678 880	300 000	978 880	678 880		678 880	678 880		678 880
14	P12: PROSTREDIE PRE ŽIVOT	708 960	1 263 000	1 971 960	704 000	120 000	824 000	704 000	170 000	874 000
15	P13: BÝVANIE	508 300	55 000	563 300	510 000	30 000	540 000	510 000	1 000 000	1 510 000
16	P14: SOCIÁLNE SLUŽBY	2 164 521	1 057 480	3 222 001	2 164 521		2 164 521	2 014 521		2 014 521

17	P15: ADMINISTRATÍVA	2 133 955		2 133 955	2 133 955		2 133 955	2 133 955		2 133 955
18	Prebytok bežného rozpočtu	1 302 331			937 905			1 187 105		
19	Schodok/Prebytok kapitálového rozpočtu		- 5 096 643			-5 899 531			-6 009 531	
20	Schodok/Prebytok spolu			- 4 493 465				-4 961 626		-4 822 426
FINANČNÉ OPERÁCIE										
21	P r í j m y			5 094 658				5 678 306		5 548 270
22	454: Prevod z rezervného fondu			4 317 178				5 678 306		5 548 270
23	514002: Prijatie úveru ŠFRB			700 000						
24	514002: Prijatie úveru ŠFRB			77 480						
25	V ý d a v k y			601 193				716 680		725 844
26	820: Splácanie istín úverov			601 193				716 680		725 844
27	Schodok/Prebytok – finančné operácie			4 493 465				4 961 626		4 822 426
28	CELKOVÝ VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA (20+27)			0				0		0

(Zdroj: Programový rozpočet mesta Nové Mesto nad Váhom na r.2023, MsÚ Nové Mesto nad Váhom, vlastné spracovanie)

V záujme zosúladenia programov Programového rozpočtu mesta s cieľmi a opatreniami tohto PHRSR je odporúčaním vyplývajúcim z tohto dokumentu doplniť do Programového rozpočtu v rámci jednotlivých programov aj detailnejší textový popis jednotlivých rozpočtových operácií vrátane informácie o tom, k naplneniu ktorých opatrení PHRSR jednotlivé výdavkové a investičné rozpočtové aktivity mesta smerujú. A naopak, do Implementačného plánu PHRSR doplniť informáciu o tom, v ktorých Programoch rozpočtu mesta sa tá-ktorá Aktivita PHRSR v danom rozpočtovom roku premieta. Výrazne sa tým sprehľadní proces sledovania strategických priorít a cieľov stanovených v rámci PHRSR, ako aj ich odpočet na pravidelnej ročnej/trojročnej báze – súbežne s vyhodnocovaním plnenia rozpočtu mesta.

Finančné zdravie mesta

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené údaje zo záverečného účtu mesta za rok 2021. Výsledkom rozpočtového hospodárenia bol prebytok 1,625 mil. EUR. Dlhová služba predstavovala hodnotu 2,24%, teda hlboko pod hranicou zákonom prípustnej hranice 60% bežných príjmov, nakoľko v zmysle zákona č.359/2020 ktorý novelizoval § 17 ods. 8 zák. č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostatok úverov zo ŠFRB vo výške 11 835 907,65 € sa do celkovej sumy dlhu mesta nezapočítavajú.

Za rok 2021 Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) označil finančné zdravie samosprávy hodnotou až 5,9 bodu z celkového počtu 6, čím sa mesto Nové Mesto zaradilo na prvú priečku v rebríčku miest s najlepším finančným zdravím.

Tabuľka č.12: Údaje zo záverečného účtu mesta Nové Mesto nad Váhom za rok 2021

Výsledok hospodárenia (prebytok bežného a kapitálového rozpočtu)	1.625.033,37 €
Bežné príjmy	20.406.206,80 €
Bežné výdavky	16.275.085,75 €
Kapitálové príjmy	1.400.997,69 €
Kapitálové výdavky	3.907.085,37 €
Spolu príjmy (bežné + kapitálové)	21.807.204,49 €
Spolu výdavky (bežné + kapitálové)	20.182.171,12 €
Zostatky úverov a návratných zdrojov :	
- zo ŠFRB na Domov dôchodcov a sociálnych služieb	707.292 €
- zo ŠFRB na nájomné byty	11.128.615,04 €
- z návratnej výpomoci	432.929 €
- z účelového úveru pre Mestský bytový podnik s r.o.	3.300.000 €
Záložné právo k nehnuteľnostiam :	
- ručenie nehnuteľnosťami Domova dôchodcov a nájomných bytov pri čerpaní úveru zo ŠFRB.	

Zdroj: Záverečný účet mesta Nové Mesto nad Váhom 2021, vlastné spracovanie

Bývanie a bytový fond

V meste Nové Mesto nad Váhom sa podľa štatistík sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 nachádza celkovo **8 986** bytov.

Z tohto počtu sa 1721 bytov nachádza v rodinných domoch, 7 004 bytov v bytových domoch, 53 bytov v polyfunkčných budovách, 68 bytov v tzv. ostatných budovách na bývanie, 2 byty v neskolaudovaných rodinných domoch, 1 byt v núdzovom objekte neurčenom na bývanie, 13 bytov v inštitucionálnych alebo kolektívnych zariadeniach a zvyšok je zaradených do typu „ostatné“ alebo „nezistené“. V rozložení počtu miestností od 1 až 9, je najviac zastúpeným variantom byt s tromi obytnými miestnosťami (42,66%). Z pohľadu vlastníctva sa v katastri nachádzajú prevažne bytové jednotky v súkromnom vlastníctve (86,74%), z ktorých väčšiu časť tvoria byty obývané vlastníkom (67,74%) a menšiu časť byty vo vlastnom rodinnom dome (19,48%)

Prírastok bytových jednotiek za roky 2011 – 2021 (t. j. medzi dvomi SODB) bol v meste Nové Mesto nad Váhom **+737 bytových jednotiek** (SODB 2011 : 8 249 bytových jednotiek, SODB 2021 : 8 986 bytových jednotiek).

Pozn. Celkový bytový fond sa skladá z viacerých variácií, ktoré môžu tvoriť okrem obytných rodinných a bytových domov aj polyfunkčné budovy, ostatné budovy na bývanie, komerčné plochy ubytovacích zariadení, inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia, neskolaudované rodinné domy a pod. – viď nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č.13 : prehľad bytového fondu v meste Nové Mesto nad Váhom za rok 2021

Typ domu	Počet domov	Počet bytových jednotiek v dome
rodinný dom	1 693	1 721
bytový dom	570	7 004
polyfunkčná budova	24	53
ostatné budovy na bývanie	57	68
neskolaudovaný rodinný dom	2	2
núdzový objekt, neurčený na bývanie	1	1
inštitucionálne, alebo kolektívne zariadenia	13	13
ostatné	102	119
nezistené	5	5
SPOLU	2 467	8 986

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2021, vlastné spracovanie

Podľa Programu rozvoja bývania z roku 2013, mesto Nové Mesto nad Váhom v danom období disponovalo spolu 669 nájomnými bytmi vo svojom vlastníctve, 10 bytmi pre telesne postihnutých, 66 bytmi pre sociálne slabých obyvateľov, 3 ubytovacími zariadeniami pre občanov v rôznych stupňoch odkázanosti (Zariadenie opatrovateľskej služby, Dom dôchodcov, Dom sociálnych služieb) a 1 útulok pre občanov bez prístrešia.

V súčasnosti je stav bytového fondu vo vlastníctve mesta nasledovný (údaj ku dňu 6.6.2023) :

Počet nájomných bytov vo vlastníctve mesta : 793

V lokalitách / objektoch : ul. Trenčianska, Javorinská, Palkovičova, J. Gábriša, 1.mája, Štúrova, Malinovského , kpt. Uhra, Holubyho, Brigádnická, J. Hašku, Komenského, Karpatská, Námestie Slobody, Tehelná , Čachtická, Južná, Karpatská, Bošácka, Lieskovská, Klčové, Odborárska, Bzinská, J. Kréna

Počet bytov pre telesne postihnutých : 23

V lokalitách / objektoch : ul. Čachtická, Južná, Bošácka, Lieskovská, Odborárska

Počet bytov pre sociálne slabých občanov : 181

V lokalitách / objektoch : ul. Trenčianska , Odborárska , Javorinská

Počet ubytovacích jednotiek v Zariadení opatrovateľskej služby, ul. J. Kollára : 8, s celkovou kapacitou 14 miest.

Počet ubytovacích jednotiek v Dome dôchodcov - Zariadenie pre seniorov, ul. F. Kráľa : 56, s celkovou kapacitou 92 miest.

Ďalšie ubytovacie jednotky sa nachádzajú aj v Domove sociálnych služieb, Bernolákova ul., (zriaďovateľa Trenčiansky samosprávny kraj), s celkovou kapacitou 55 miest.

(zdroj : Mestský úrad, Nové Mesto nad Váhom).

Rozpočtové a príspevkové organizácie mesta

V meste Nové Mesto nad Váhom pôsobí 9 organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ktoré v roku 2021 hospodárili s nasledovným rozpočtom :

Technické služby mesta Nové Mesto nad Váhom	5,7 mil. €
Príspevková organizácia zriadená mestom, ktorá spravuje mestský majetok a priestory v správe mesta. Ďalšou činnosťou organizácie je starostlivosť o mestskú zeleň, športové areály, verejné osvetlenie, parkoviská, údržba miestnych komunikácií, nakladanie s komunálnym odpadom, starostlivosť o mestské cintoríny a iné.	
Materská škola	2,1 mil. €
Samostatná rozpočtová organizácia Mesta Nové Mesto nad Váhom, vznikla spojením šiestich materských škôl do jedného právneho subjektu v roku 2002. Kmeňovou školou je MŠ na Poľovníckej ulici a v súčasnosti má 6 alokovaných pracovísk.	
Základná škola, Tematínska ulica č. 2092, Nové Mesto nad Váhom	2,0 mil. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	
Základná škola, Ulica kpt. Nálepku č. 855, Nové Mesto nad Váhom	1,7 mil. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	
Základná škola Odborárska ul. Nové Mesto nad Váhom	1,4 mil. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	
Základná umelecká škola J. Kréna	684,4 tis. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	
Mestské kultúrne stredisko	495,2 tis. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	
Centrum voľného času Nové Mesto nad Váhom	128,8 tis. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	
Zariadenie pre seniorov	1,7 mil. €
Samostatná rozpočtová organizácia mesta, s vlastnou právnou subjektivitou.	

Okrem uvedených organizácií má mesto zriadenú aj dcérsku organizáciu – spoločnosť s ručením obmedzeným **Mestský bytový podnik Nové Mesto nad Váhom, s r.o.**, ktorá v roku 2021 hospodárila s rozpočtom **4,5 mil. €**

Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra

Vyššia občianska vybavenosť a inštitúcie verejnej správy

Mesto Nové Mesto nad Váhom ako okresné sídlo regiónu stredného Považia je nositeľom funkcií vyššej občianskej vybavenosti, ktorými sú – okrem iného :

- Športovo-rekreačný areál, tenisové stredisko, plážový volejbal Zelená voda - Perla
- Zimný štadión

- Futbalovo-atletický štadión AFC
- Mestská športová hala
- SKATE Park – hala pre skating, biking, inline a scooter športy
- Fitness centrá (Herkules, Nikita, ..)
- Športový klub Klimatech (tenisový kurt, fitness, spinning, požičovňa lyží,..)
- Tréningová lezecká stena v Centre voľného času (budova ZUŠ)
- Kolkáreň u Komanov – bowlingový klub
- Mestské kultúrne stredisko (MsKS) :
  - kino Považan,
  - Mestská knižnica Ľ. V. Riznera,
  - Galéria Petra Matejku,
  - výstavná sieň
  - Galéria kresleného humoru,
  - Spoločenský dom (spoločenská sála s javiskom)
- Podjavorinské múzeum
- Blue Note Jazz Club – jazzový klub
- Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru Nové Mesto nad Váhom (112)
- Infraštruktúra Ozbrojených síl SR a MO SR :
  - Areál bývalých kasární na Ul. J. Kréna
- Priemyselný park
- Nemocnica s poliklinikou Nové Mesto nad Váhom
- Zariadenie pre seniorov
- Centrum sociálnych služieb
- Útulok pre ľudí bez domova
- Areály škôl a ich športovísk
- Rímskokatolícky kostol Nar. Panny Márie a príslušná budova Prepozitúry
- Evanjelický kostol
- Cintoríny Škultétyho a Mnešice
- a iné

Obchod a služby

Ponuka obchodných služieb v meste Nové Mesto nad Váhom je pokrývaná hlavne prostredníctvom obchodných centier v sieti potravinových reťazcov ako Billa, Kaufland, Lidl, Tesco, a tiež širokou škálou špecializovaných predajní (nábytok, automobily, špecializované potreby, atď.) V rámci analýz sa nepreukázali výrazné disproporcie medzi ponukou a dopytom, ktoré by vyžadovali riešenie cez intervencie verejného sektora.

Zdravotná starostlivosť

Zdravotné zariadenia sú v najväčšej miere zastúpené Nemocnicou s poliklinikou (ďalej aj ako „NsP“) Nové Mesto nad Váhom, pôsobiacej v právnej forme neziskovej organizácie. Bola založená v roku 2003 zakladateľmi Ministerstvo zdravotníctva SR a Nemocnica s poliklinikou Nové Mesto nad Váhom. Poskytuje ambulantnú zdravotnú starostlivosť a ústavnú zdravotnú starostlivosť na základe Rozhodnutia Ministerstva zdravotníctva SR z roku 2022 ako „špecializovaná nemocnica v odbore vnútorné lekárstvo s jednotkou intenzívnej starostlivosti (JIS) a ako Liečebňa v odbore fyziatria, balneológia, liečebná rehabilitácia. NsP Nové Mesto nad Váhom n. o. poskytuje aj komplexnú ambulantnú starostlivosť vo všeobecnej a špecializovanej časti a v spoločných vyšetrovacích a liečebných zložkách.“ (Zdroj: oficiálne webové stránky NsP Nové Mesto nad Váhom)

V priestoroch NsP Nové Mesto nad Váhom poskytuje zdravotné služby päť ambulancií prvého kontaktu, z ktorých dve ambulancie - príjmová interná ambulancia s nepretržitou prevádzkou a lekárska služba prvej pomoci pre dospelých sa nachádzajú v budove nemocnice na Ulici M. R. Štefánika, jedna ambulancia, lekárska služba prvej pomoci pre dorast, sa nachádza v budove novej polikliniky, jedna ambulancia praktického lekára pre dospelých sa nachádza v budove starej polikliniky (obe budovy sú na Ulici Kpt. Nálepku) a piata ambulancia je situovaná v budove Domova dôchodcov, Hrachovište.

V rámci NsP Nové Mesto nad Váhom poskytuje zdravotné služby tiež ďalších 25 odborných ambulancií v odbore chirurgie, denzitometrie, gastroenterológie, fyziatrie, hematológie, hepatológie, imunoalergiológie, internej medicíny, kardiológie, nefrológie, oftalmológie, ortópedie, pneumológie, psychiatrie, reumatológie

a stomatológie. Nemocnica disponuje tiež štyrmi lôžkovými oddeleniami – tromi internými oddeleniami (z nich je jedno oddelenie jednotkou intenzívnej starostlivosti) a jedným fyziatrickým, balneologickým a rehabilitačným oddelením. Nemocnica tiež poskytuje služby infúznej liečby vitamínom C, laseroterapie, prístrojovej lymfodrenáže, tzv. rebox terapie a ozónoterapie.

Okrem NsP sa v Novom Meste nad Váhom nachádza aj súkromná poliklinika LIBRIS. Zdravotné stredisko prevádzkuje súkromná spoločnosť Poliklinika MarMedico s r.o. a poskytuje zdravotné služby v ambulanciách kardiológie, ortopédie, všeobecnej medicíny pre dospelých, internej medicíny, endokrinológie, fyziatrie a liečebnej rehabilitácie, psychiatrie a reumatológie. (Zdroj : www.marmedico.sk)

Ďalej je zdravotná starostlivosť v meste Nové Mesto nad Váhom dostupná vo forme obvodných ambulancií praktických lekárov pre dospelých, deti a dorast, zubných lekárov, ako aj siete lekární. Na území okresu Nové Mesto nad Váhom sa nachádza celkovo vyše 230 ambulantných zdravotníckych zariadení, ku ktorým v roku 2020 pribudli aj stacionárne i mobilné odberové miesta z dôvodu pandemickej situácie ochorenia SARS Covid-19.

Problémom zdravotníctva vo všeobecnosti je nepriaznivá veková štruktúra lekárov a nedostatok personálu, okrem lekárov ide i o sestry, ošetrovateľov, špecializovaný personál, pomocný personál atď. Tak ako vo všetkých krajoch, aj v Trenčianskom kraji chýbajú lekári v strednej vekovej kategórii 40-59 rokov, pričom najviac absentuje veková kategória 50-59 rokov. Najsilnejšou vekovou kategóriou sú lekári nad 65 rokov. Demografický trend starnutia populácie však prináša na zdravotníctvo stúpajúci tlak v podobe požiadavky na čoraz vyšší počet výkonov a rovnaká situácia je aj v oblasti dlhodobej starostlivosti. (zdroj: <https://www.iz.sk/30-grafov-o-zdravotnictve/vekova-struktura-lekarov-v-krajoch>).

Tieto protichodné trendy preto vyvolávajú zvýšenú potrebu riešení zameraných na zdravý životný štýl, prevenciu chorôb, zvýšenie kapacít zdravotníckych a sociálnych služieb, ich vzájomnú integráciu a zefektívňovanie aj prostredníctvom uplatnenia SMART prvkov a technológií, s dôrazom najmä na terénne služby, s cieľom udržať seniorov do čo najvyššieho veku v aktívnom a dôstojnom prežívaní v domácom prostredí. Tieto požiadavky sú preto premietnuté aj do návrhu opatrení v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Sociálna starostlivosť

Sociálnu starostlivosť v meste Nové Mesto nad Váhom inštitucionálne zastrešujú verejní i neverejní poskytovatelia sociálnych služieb v zmysle zákona o poskytovaní sociálnych služieb a živnostenského zákona.

Podľa druhu sú obyvateľom vo všeobecnosti poskytované nasledujúce sociálne služby :

1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb, pričom pod základnými životnými potrebami rozumieme ubytovanie, stravu, nevyhnutné ošatenie, obuv, a nevyhnutnú základnú hygienu.
2. Sociálne služby na podporu rodín s deťmi
3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku
4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií
5. Podporné služby

Z uvedených služieb sa v Novom Meste nad Váhom poskytujú len prvá a tretia služba, t. j. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb (tie sa v rámci územia mesta poskytujú v zariadení sociálnych služieb – útulku) a sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktoré sa v rámci územia mesta poskytujú v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v centre sociálnych služieb.

Prehľad všetkých zariadení a foriem sociálnych služieb poskytovaných na území mesta Nové Mesto nad Váhom a ich poskytovateľov, resp. zriaďovateľov služby, uvádza nasledovná tabuľka.

Tabuľka č.14 : Prehľad poskytovaných sociálnych služieb na území mesta Nové Mesto nad Váhom

NÁZOV	SOCIÁLNA SLUŽBA	ZRIAĐOVATEĽ / OBSTARÁVATEĽ	ADRESÁTI SLUŽBY	KAPACITA	Počet čakajúcich žiadostí k 05/2023
ZARIADENIE PRE SENIOROV	Pobytová ročná	Mesto Nové Mesto nad Váhom	Fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a jej stupeň odkázanosti je IV.-VI. Fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie služby v zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov	92	12
CENTRUM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	Ambulantná a pobytová ročná služba v Domove sociálnych služieb (DSS)	VÚC Trenčín	Fyzická osoba do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V., alebo fyzická osoba, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III.	Amb. 20 Roč. 26	nezistené
	Pobytová ročná služba v Špecializovanom zariadení (SZ)		Plnoletá fyzická osoba, demencie s rôznymi typmi etiológie	18	nezistené
	Ambulantná služba v Rehabilitačnom stredisku (RS)		Plnoletá fyzická osoba	6	nezistené
ZARIADENIE OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY *	Pobytová ročná	Mesto Nové Mesto nad Váhom	Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu	14	0
ÚTULOK	Pobytová ročná	Mesto Nové Mesto nad Váhom	Fyzická osoba v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať Občania s trvalým pobytom v Novom Meste nad Váhom, príp. okrese Nové Mesto nad Váhom, alebo TSK	30	0
PREPRAVNÁ SLUŽBA	terénna	Mesto Nové Mesto nad Váhom	Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom Fyzická osoba s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie	Aktuálny počet klientov : 290	0
OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA	terénna	Mesto Nové Mesto nad Váhom	Plnoletá fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu	Aktuálny počet klientov: 29 Aktuálny počet opatrovateľie k/-lov: 17	0
DENNÝ STACIONÁR	ambulantná	Stredisko evanjelickej diakonie Nové Mesto nad Váhom	Plnoletá fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu	16	18

*Zariadenie opatrovateľskej služby pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby (ak im nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu), bolo v čase vzniku tejto kapitoly v procese zrušenia.

(Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb Nové Mesto nad Váhom 2016 – 2023, MsÚ Nové Mesto nad Váhom, PHRSR Nové Mesto nad Váhom 2016 - 2023)

V Novom Meste nad Váhom – Klčové, pôsobil aj Detský domov, zriaďovateľa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý bol r.2019 pretransformovaný na Centrum pre deti a rodiny Myjava.

Ako už bolo spomenuté vyššie, podľa prognózy vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva je vo všeobecnosti predpokladaný budúci nárast počtu obyvateľov nad 60 rokov. Starnutie populácie vrátane zmien požiadaviek na rôzne formy sociálnej starostlivosti si preto žiada venovať pozornosť **prehodnoteniu budúcnosti pobytových zariadení, deinštitucionalizácii a zvýšeniu podielu terénnej starostlivosti na celkových poskytovaných službách**. Sociálne služby sú zároveň úlohou pre spoluprácu viacerých aktérov v rámci regiónu, pričom strategickým odporúčaním je vybudovanie spoločného dispečingu, resp. informačného centra o poskytovaných terénnych, prípadne aj ambulantných formách sociálnej služby, ktoré môžu byť do istej miery zdieľané v meste Nové Mesto nad Váhom a okolitých obciach v regióne – vo vzájomnej spolupráci s dotknutými obcami, VUC a ďalšími relevantnými aktérmi.

Dopyt po sociálnych službách

Pri analýze žiadostí evidovaných organizačnými zložkami pre poskytovanie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, bolo ku 31.12.2022 podaných 86 žiadostí, z ktorých najpočetnejšiu zložku tvoria žiadosti o pobyt v Zariadení pre seniorov. Nasleduje služba Útulku s počtom 13 žiadostí a najmenšiu zložku tvoria žiadosti o Zariadenie opatrovateľskej služby s počtom 4 žiadosti. V porovnaní s so situáciou z roku 2020, kedy bolo podaných 67 žiadostí, ide teda o **rastúci trend požiadaviek na sociálne služby**. (Zdroj : MsÚ Nové Mesto nad Váhom). Pri prognóze nárastu obyvateľstva vo vekovej kategórii nad 60 rokov možno predpokladať ďalšie zvyšovanie štatistík žiadateľov do budúcnosti, kedy **bude potrebné zvýšený dopyt po sociálnych službách zastrešiť prírastkom dostatku pracovníkov a dostupných miest**.

V ponuke sociálnych služieb mestu dlhodobo chýbajú detské jasle, čo čiastočne pomáha riešiť prítomnosť súkromných detských jaslí Detské opatrovateľské centrum v Novom Mesto nad Váhom, na Fándlyho ulici.

S cieľom riešiť rozvoj sociálnych služieb samospráva mesta vypracovala osobitný koncepčný dokument Komunitný plán sociálnych služieb mesta Nové Mesto nad Váhom, ktorý prieskumom identifikoval dopyt občanov aj po ďalších službách, ktoré síce priamo nesúvisia so zákonom o sociálnych službách, no sú inšpiratívne:

- rozšírenie opatrovateľskej služby v domácnosti,
- 24 hodinový monitoring,
- zlepšenie informovanosti o sociálnych službách,
- zriadenie záchytky,
- pomoc pri vybavovaní dokladov,
- právna pomoc pri dlhoch a súdnych záležitostiach,
- zabezpečenie domácej starostlivosti aj dobrovoľníkmi,
- zriadenie jedálne pre dôchodcov,
- väčšia pozornosť rodinám,
- pozornosť závislým a rodinám s deťmi,
- zriadenie krízového dispečingu sociálnych služieb,
- nepretržitá opatera seniorov,
- vybudovanie zariadenia pre alzheimikov,
- krízové centrum pre matky s deťmi,
- vybudovanie jaslí,
- odsunutie bezdomovcov z centra mesta,
- zlepšenie bezbariérovosti domov

(Zdroj : Komunitný plán sociálnych služieb Nové Mesto nad Váhom 2016 – 2023)

Vzdelávacie inštitúcie

Predškolské zariadenia

Materská škola Nové Mesto nad Váhom

„MŠ vznikla spojením šiestich materských škôl do jedného právneho subjektu 1.7.2002. Je zriadená ako samostatná rozpočtová organizácia Mesta Nové Mesto nad Váhom. Kmeňovou školou je MŠ na Poľovníckej ulici, ktorá má v súčasnosti 6 elokovaných pracovísk. Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania v materskej škole je podľa koncepcie jej rozvoja „prijate dosiahnutie optimálnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne ako základu pre školské vzdelávanie v základnej škole a pre život v spoločnosti.“

MŠ Ul.Poľovnícka

Materská škola, pôvodne 5-triedna, je od 1.9.2023 po zrealizovanej nadstavbe 8-triedna. Poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od troch do šesť rokov, deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou,

s dodatočne odloženou povinnou školskou dochádzkou a deťom integrovaným. V materskej škole je školský špeciálny pedagóg. Škola je typizovaná. Pozostáva zo štyroch budov a spojovacej chodby. V hospodárskej budove sú miestnosti s príslušenstvom pre prevádzkových pracovníkov, pracovňa, kancelária zástupkyne riaditeľky materskej školy, kancelária vedúcej školskej jedálne a kuchyňa s príslušnými priestormi. Tri poschodové pavilóny vrátane hospodárskeho pavilónu sú spojené presklenou chodbou. V pavilóne č. 3 je na poschodí trieda a na prízemí sú kancelárske priestory, v ktorých sídli riaditeľstvo materských škôl, účtovacie stredisko a údržba.

Elokované pracovisko : MŠ Ul.Hurbanova

Materská škola je 4-triedna účelová budova, ktorá pozostáva z pôvodnej budovy, kde sú dve triedy s príslušenstvom a z budovy pristavenej (spolu s ktorou tvoria jeden komplex), kde sú umiestnené dve triedy s príslušenstvom. V pôvodnej budove sú situované kancelárske priestory vedúcich zamestnancov a jedáleň pre zamestnancov.

Elokované pracovisko MŠ Ul. Dibrovova

Materská škola je 4-triedna účelová budova, ktorá pozostáva z piatich budov a spojovacej chodby. V hospodárskej budove sú miestnosti s príslušenstvom pre prevádzkových zamestnancov, kancelárie vedúcich zamestnancov MŠ, jedáleň pre deti, výdajňa stravy s príslušnými priestormi.

Elokované pracovisko MŠ Ul. J.Hollého

Materská škola je 3 –triedna účelová budova, ktorá pozostáva zo štyroch budov a spojovacej chodby. V hospodárskej budove sú miestnosti s príslušenstvom pre prevádzkových zamestnancov, kancelárie vedúcich zamestnancov MŠ, pracovňa a kuchyňa s príslušnými priestormi.

Elokované pracovisko MŠ Ul. Hviezdoslavova

Materská škola je 3-triedna účelová budova, ktorá pozostáva z troch pavilónov a spojovacej chodby. V hospodárskej budove sú miestnosti s príslušenstvom pre prevádzkových zamestnancov, kancelárie vedúcich zamestnancov MŠ, a kuchyňa s príslušnými priestormi. Materská škola Poľovnícka 12, Nové Mesto nad Váhom verejnej zelene

Elokované pracovisko MŠ Ul. J.Kollára

Materská škola je 5-triedna. Materská škola je typizovaná účelová budova, pozostáva z piatich pavilónov, spojovacej chodby a hospodárskej budovy, kde sú situované kancelárske priestory vedúcich zamestnancov, kuchyňa, jedáleň pre zamestnancov, pracovňa a žehliareň.

Elokované pracovisko MŠ Ul.Odborárska

Materská škola je 2-triedna. Materská škola je umiestnená v samostatnej časti Základnej školy Ul.Odborárska. V materskej škole sú dve triedy, kuchynka pre výdaj stravy, šatne pre deti.“

(Zdroj: Konceptia rozvoja Materskej školy Nové Mesto nad Váhom 2022 – 2026

http://materskaskolanmnmv.sk/dokumenty/koncepcia_2022_2026.pdf, MsÚ Nové Mesto nad Váhom).

Počet detí navštevujúcich predškolské zariadenia v Novom Meste nad Váhom je 586 (údaj zo zdroja Eduzber, k dátumu 15.9.2022). Tento počet za posledných 5 rokov klesol o 64 detí. Miera zaškolenosti v meste sa pohybuje na úrovni 97,6%, čo zodpovedá aj situácii v Trenčianskom kraji, ktorý má najlepšie hodnotenie zo všetkých krajov, a to vo výške 94%. Údaje, resp. formuláre potrebné pri prihlásení dieťaťa do predškolského zariadenia sú dohľadateľné na webovej stránke MŠ <http://www.materskaskolanmnmv.sk/>. Pred zápisom do ZŠ aj MŠ sú zároveň na stránke mesta v sekcii Zverejňovanie, uverejňované všetky informácie k zápisu, aktualizované pre daný školský rok podľa pokynov ministerstva školstva.

Umiestnenie detí v predškolských zariadeniach v Novom Meste nad Váhom má ambíciu riešiť aj plánované súkromné zariadenie - súkromná materská škola pre deti vo veku 2 – 6 rokov s podporou bilingválnej výuky a komunikácie v anglickom jazyku. V čase spracovania tejto kapitoly bolo zariadenie v procese schvaľovania. (Zdroj : internet, MsÚ Nové Mesto nad Váhom).

Primárne vzdelávanie

V meste Nové Mesto nad Váhom je päť základných škôl poskytujúcich primárne vzdelávanie, z toho tri školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, jedna škola je v zriaďovateľskej pôsobnosti Kongregácie školských sestier de Notre Dame a jedna škola je špeciálna v zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského školského úradu Trenčín. K zariadeniam primárneho vzdelávania patrí aj Základná umelecká škola a Centrum voľného času. Prehľad všetkých zariadení primárneho vzdelávania a počet žiakov v jednotlivých školách uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č.15 : Prehľad základných škôl a zariadení primárneho vzdelávania v meste Nové Mesto nad Váhom

Primárne vzdelávanie	Zriaďovateľ	Počet žiakov 2022/2023
Základná škola, Tematínska ul. 2092	Mesto NMnV	648
Základná škola, Ul. kpt. Nálepku 855	Mesto NMnV	587
Základná škola, Odborárska ul. 1374	Mesto NMnV	346
Spojená škola (Špeciálna základná škola), Ul. J. Kollára 6	Regionálny úrad školskej správy Trenčín	83
Spojená škola sv. Jozefa , Klčové č. 87 (ZŠ a gymnázium)	Kongregácia školských sestier de Notre Dame,	503
Základná umelecká škola J. Kréna, Štúrova ul. 590	Mesto NMnV	552
Centrum voľného času, Štúrova ul. 590	Mesto NMnV	548

Zdroj : MsÚ Nové Mesto nad Váhom – údaje posielané pre Eduzber na školský rok 2022/2023, vlastné spracovanie

V oblasti stabilizácie potrebných kapacít ako aj vybavenosti učební a inej infraštruktúry v sieti základných škôl došlo v posledných rokoch k niekoľkým investíciám, s čerpaním prostriedkov z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Išlo o investície do zníženia energetickej náročnosti budov, modernizáciu učební, ich vybavenosti a podobne. Stále však existujú rezervy v oblasti zavádzania SMART technológií, či inovácií procesu výuky, k čomu smerujú aj návrhy opatrení v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Zoznam zrealizovaných projektov podľa informácií od riaditeľov škôl :

ZŠ Ulica kpt. Nálepku

1. Pomocná ruka pre žiakov s rôznorodým potenciálom - 2 asistenti učiteľa a špeciálny pedagóg (NP POP I)
2. Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov - obdobie realizácie 6/2020 - 12/2022 - pokračovanie do 8/2023 - 5 AU + 1 ŠPG + 1 ŠkPS (NP POP II)
3. Zlepšenie vybavenia počítačovej učebne v Základnej škole, Ulica kpt. Nálepku, Nové Mesto nad Váhom - (modernizácia odbornej učebne INF) r. 2017 (IROP)
4. nákup edukačných publikácií z Plánu obnovy a odolnosti- učebnice pre CJ
5. Digitálne vybavenie v rámci NP Zmiernenie dopadu pandémie ochorenia COVID-19 na vzdelávací proces na druhom stupni základných škôl vrátane zlepšenia dostupnosti vzdelávania (24 notebookov, 1 konvertibilné zariadenie 2v1 pre vyučujúcich, 30 tabletov pre žiakov) - dodané február 2023 (NP edit ½)

ZŠ Tematínska

1. Zlepšenie vybavenia - Modernizácia učební FYZ, IKT, 2021 (IROP)
2. Zlepšenie technického vybavenia jazykovej učebne a odborných učební (IROP)
3. Čítame radi, 2021 – knihy do školskej knižnice
4. Cykloprístrešok, 2022
5. Nákup učebníc CJ z prostriedkov POO, 2022
6. Participatívny rozpočet mesta, 2022
7. Spolu múdrejší 1, 2, 3, (2021 a 2022)
8. Letná škola, 2021
9. NP POP I. a II. (podporný tím)
10. Kurz SJ pre žiakov z UA, 2022, 2023
11. PC pre učiteľov II. stupňa a podporný tím, NP EdiT II., 2023

Stredoškolské vzdelávanie

V meste Nové Mesto nad Váhom sa nachádza niekoľko stredoškolských vzdelávacích zariadení, ktoré využívajú študenti zo samotného mesta i okolitých obcí. Stredné školy majú 4 ročný vzdelávací systém a ponúkajú odbory s rôznym stupňom obťažnosti. Školy sú vybavené školskými jedálňami, učebňami a objektmi, z ktorých niektoré už prešli modernizáciou alebo sú ešte v procese modernizácie z prostriedkov poskytnutých v rámci operačného programu IROP. V tabuľke nižšie je zoznam jednotlivých škôl v správe verejných alebo neverejných poskytovateľov.

Mesto Nové Mesto nad Váhom nemá zriaďovateľské kompetencie v oblasti stredného školstva, avšak môže napomáhať k vytváraniu synergii na poli pripravenosti žiakov na budúce povolania a v spolupráci so zriaďovateľmi i potenciálnymi zamestnávateľmi pomáhať reagovať na vývoj trhu práce. Potreba budovania partnerstiev a spolupráce v oblasti vzdelávania, inovácií, vedy a výskumu v prepojení na prax, s podporou verejnej správy (mestská samospráva, kraj, štátna správa) a tiež tretieho sektora, je v rôznych podobách vyjadrená aj v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Tabuľka č. 16 : Prehľad stredných škôl a zariadení stredoškolského vzdelávania v meste Nové Mesto nad Váhom

Stredoškolské vzdelávanie	Zriaďovateľ	Počet žiakov 2022/2023 (údaj k 2.6.2023)
Gymnázium M.R.Štefánika Športová ul. č. 41	TSK	366
Stredná priemyselná škola, Bzinská 11	TSK	332
Stredná odborná škola obchodu a služieb, Piešťanská ul. 80	TSK	378
Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Športová ul. 41	Regionálny úrad školskej správy Trenčín	120
Spojená škola sv. Jozefa , Klčové č. 87 (ZŠ a gymnázium)	Kongregácia školských sestier de Notre Dame,	503

Zdroj : MsÚ Nové Mesto nad Váhom, vlastné spracovanie

Vysoké školy

V oblasti vysokoškolských zariadení Nové Mesto nad Váhom musí využívať ponuku iných miest či už na Slovensku alebo v zahraničí. V rámci Trenčianskeho kraja je najbližšou možnosťou Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne (verejná vysoká škola) a Vysoká škola manažmentu v Trenčíne (súkromná VŠ). Súčasťou siete zariadení poskytujúcich vysokoškolského vzdelanie v Trenčianskom kraji je aj Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom (súkromná VŠ), šesť detašovaných pracovísk a tri informačno-konzultačné strediská iných fakúlt vysokých škôl v SR.

Výchovno-vzdelávacie centrá

V Novom Meste nad Váhom pôsobí Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (so sídlom na Športovej ul.40), ktoré je školským zariadením v zriaďovateľskej pôsobnosti Regionálneho úradu školskej správy Trenčín.

Význam centier poradenstva a prevencie výrazne stúpol najmä po skúsenosti s pandémiou ochorenia Covid-19 a jeho dopadmi na zdravie detí a mládeže. Ako vyplýva z mnohých štúdií vo svete (podľa štúdie uverejnenej v odbornom lekárskom časopise JANA Pediatrics z 18.januára 2022 existuje vyše 16 800 štúdií o dopade zatvorených škôl na duševné zdravie školákov, z ktorých bolo podrobne preskúmaných 151 a z nich vyhodnotených ako dôležitých 36 štúdií), následkom zníženej sociálnej interakcie a izolácie bolo u detí zaznamenané nielen zníženie fyzickej aktivity s nábehom na zvyšovanie obezity, ale aj mnoho ďalších následkov na psychickom zdraví – od zhoršenia správania a nálad malých detí, zvýšenia počtu príznakov úzkostí, depresí, až po zvýšenie počtu samovražedných myšlienok u dospievajúcich detí.,

(Zdroj: <https://vedanadosah.cvtisr.sk/ludia/psychologia-a-pedagogika/nova-studia-zhruba-polovica-skolakov-ma-pre-pandemiu-psychicke-problemy/>, doi:10.1001/jamapediatrics.2021.3227)

V oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu je preto nevyhnutné upriamiť pozornosť na zvyšovanie prevencie chorobnosti, ale tiež odolnosti detí a mládeže voči stresu a novým civilizačným javom, a to aj prostredníctvom opatrení s cieľom zvyšovania kvality podmienok pre športové, kultúrne a voľnočasové aktivity, zdravý životný štýl, integráciu, inklúziu, zvyšovanie úrovne kritického myslenia, starostlivosti o duševné zdravie a pod. Všetky menované fenomény sú preto priamo či nepriamo zohľadnené aj v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Veda, výskum, inovácie

Mesto Nové Mesto nad Váhom, ale i príslušné územie v celej oblasti stredného Považia sú svojou povahou i tradíciou predurčené k rozvoju aktivít s vyššou pridanou hodnotou. V rámci kapitoly Ekonomika územia sú zmapované významné priemyselné subjekty v riešenom území, z ktorých mnohé sú reálnymi alebo potenciálnymi nositeľmi výskumných a inovačných kapacít. Treba spomenúť najmä prínos dnes už neexistujúceho Výskumného ústavu mechanizácie a automatizácie, ktorý položil základy výskumnej a výrobnéj tradície Nového Mesta nad Váhom. Na túto orientáciu nadviazali početné priemyselné subjekty, ktoré v súčasnosti tvoria os ekonomického rozvoja nielen mesta Nové Mesto nad Váhom, ale aj širšieho regiónu. Okrem prítomnosti výrobných a výskumno-vývojových podnikov je pre túto oblasť prínosná aj prítomnosť Technického a skúšobného ústavu stavebného, n. o. Nové Mesto nad Váhom.

Pre rozvoj vedy a inovácie je dôležitá existencia tzv. „triple helixu“ – kolaboratívnej platformy prepájajúcej verejnú správu, výskumno-vývojové pracoviská a spoločenskú prax reprezentovanú predovšetkým produkčnými sektormi. Inšpiratívnym príkladom jedného z výstupov takejto spolupráce môžu byť výstupy v rámci triple helixu v meste Trenčín v podobe koncepcie na zníženie uhlíkovej stopy a zvýšenie energetickej efektívnosti mesta, ktorá bola vypracovaná v rámci medzinárodného projektu MakingCity v spolupráci mesta a STU v Bratislave.

Smerovanie mesta Nové Mesto nad Váhom k podobným konceptom je jedným z odporúčaných návrhov v reakcii na aktuálne globálne trendy nástupu inovačných technológií, ktorý sa premieta do návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

Šport, rekreácia a voľnočasové aktivity

Športovo – rekreačný charakter územia podčiarkuje najmä existencia športovo-rekreačného areálu pri vodnej ploche Zelená voda, ktorý je aj jedným z hlavných atraktorov v rámci rozvoja turizmu. Areál poskytuje možnosti využitia vodnej plochy pre plávanie a vodné športy, ale aj pre plážový volejbal, tenis, rybolov, rekreačný beh a iné voľnočasové aktivity v prírode.

Pre športové využitie a aktívne trávenie voľného času sú na území mesta Nové Mesto nad Váhom a v najbližšom okolí početné športové, športovo-rekreačné a voľnočasové zariadenia :

- Športovo-rekreačný areál Zelená voda - Perla
- Tenisové kurty Zelená voda
- Pieskové volejbalové ihrisko pre plážový volejbal Zelená voda
- Zimný štadión
- Futbalovo-atletický štadión AFC
- Mestská športová hala
- Krytá plaváreň strednej priemyselnej školy – hodiny vyhradené pre verejnosť
- SKATE Park – hala pre skateing, biking, inline a scooter športy
- Fitness centrá (Herkules, Nikita, ..)
- Športový klub Klimatech (tenisový kurt, fitness, spinning, požičovňa lyží,..)
- Tréningová lezecká stena v Centre voľného času (budova ZUŠ)
- Kolkáreň u Komanov, Mnešice – bowlingový klub
- Squash center, Inovecká ulica
- Športoviská vybudované v areáloch základných a stredných škôl
- Ihriská a iné športoviská vo vnútroblokoch ulíc (sídliisk) a detské ihriská (Karpatská, Dukelská, Hollého, dr. Markoviča a v areáli ZŠ na Tematínskej ulici)
- Cyklochodníky v intraviláne mesta
- Neoficiálna pumptracková dráha v areáli bývalého vojenského útvaru
- a iné

Podľa analýzy vypracovanej pri spracovávaní koncepcie rozvoja športu mestom Nové Mesto nad Váhom boli dĺžka a stav cyklochodníkov identifikované ako nedostatočné, rovnako sa akcentuje absencia letného kúpaliska a aquaparku, ktorých vybudovanie v areáli vodnej plochy Zelená voda patrí k dlhodobým zámerom mesta

v spolupráci s partnermi. Zo strany športových klubov v meste rezonujú najmä návrhy a požiadavky na rozšírenie existujúcej športovej infraštruktúry o ďalšiu viacúčelovú športovú halu s príslušným zázemím (volejbal, sálový futbal, koly...), krytú halu na plážový volejbal, street-basketbalové ihrisko so zázemím pre divákov, ihrisko na suchý tréning hráčov mládežníckeho hokejového klubu a krytú strelnicu.

V doplnení a nadväznosti na športovú kultúru a infraštruktúru územia, vytvárajú komunitu spätnej väzby pre poskytovanie služieb rôzne spolky, organizácie v podobe športových klubov, ktoré udržujú rozvoj športových aktivít a svojím pôsobením zároveň prispievajú k posilneniu športovo–kultúrneho dedičstva.

Aktuálne sú v Novom Meste nad Váhom evidované viaceré športové kluby a ďalšie subjekty pôsobiace v oblasti športu, v ktorých je registrovaných spolu vyše 800 osôb. Z nich viac ako 600 registrovaných osôb sú občania do 18r. z Nového Mesta (viac ako 400), ale i iných obcí (viac ako 200) :

(Zdroj : Konceptcia rozvoja a podpory športu v Novom Meste nad Váhom, 2020)

- AFC - futbalový klub
- VK - volejbalový klub
- VK - volejbalový klub ml.
- VK - volejbalový klub Ž
- Mestský volejbalový klub
- Basketbalový klub
- Hokejový klub
- Cerberos Gym (thaj. box)
- Box klub
- Športový klub vzpierania Považan
- KTA Golem
- Karate klub Goju-ryu
- Atletika Nové Mesto n.V. - atletický klub
- STK - stolnotenisový klub
- DKK - dobrovoľný kolkársky klub
- Krasokorčuliarsky klub
- Nová generácia - tenisový klub
- Novomestský superbiker
- Strelecká akadémia Štefana Bumbála Nové Mesto nad Váhom – športovo strelecký klub
- TC Kontakt, Agronovaz Cavalli – jazdecký šport
- a iné

Detské ihriská

V roku 2020 bol spracovaný súpis detských ihrísk pre potreby spracovania Konceptcie rozvoja a podpory športu v Novom Meste nad Váhom, v rámci ktorej boli počty jednotlivých detských ihrísk identifikované nasledovne :

Tabuľka č. 17: Počet detských ihrísk vo vlastníctve mesta Nové Mesto nad Váhom

Typ ihriska	umiestnenie	počet
Detské ihrisko	Centrum	5
	Lúka	4
	Hájovky	2
	Samoty	4
	Športová	
	Javorinská	8
	Rajková	3
	Izbice	
	Mnešice	3
	Zelená voda	
SPOLU		29

Zdroj : Konceptcie rozvoja a podpory športu v Novom Meste nad Váhom, 2020

Kultúra

Vychádzajúc z definície kreatívneho priemyslu vo východiskovej koncepcii Ministerstva kultúry SR, rešpektujúc lokálne špecifiká, historické kontexty a východiskové analytické dáta z mesta Nové Mesto nad Váhom (PHRSR Nové Mesto nad Váhom 2016-2023, Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Novom Meste nad Váhom) je možné zdefinovať viaceré potenciály kreatívneho priemyslu v meste Nové Mesto nad Váhom.

Prvkom kultúrneho dedičstva je hmotné a nehmotné dedičstvo, ktoré v sebe nesie tradície kraja, miest a obcí. V rôznych oblastiach krajov sa zachovávajú folklór, divadlo, hudba či miestne kroje.

Ľudovú kultúru mesta Nové Mesto nad Váhom a okolitého regiónu s jej špecifickými znakmi reprezentujú expozície Podjavorinského múzea s ukázkami :

- tradičného bývania v podobe interiéru sedliackej izby z prelomu 19. a 20. storočia zariadenej obvyklým mobiliárom;
- keramickej tvorby, ktorú reprezentuje habánska fajansa a trenčianska keramika, ktorá tiež vychádzala z habánskych tradícií;
- v minulosti používaných poľnohospodárskych nástrojov;
- prvkami ľudového odievania, zdokumentovanými charakteristickými typmi ľudového odevu používanými v novomestskom regióne.

K významným tradíciám novomestského regiónu patrí aj **pestovanie viniča a výroba vína**, ako aj silné **remeselnícke tradície**. Na vinohradnícku a vinársku tradíciu sa začalo opäť nadväzovať v polovici 20. storočia, rovnako ako na remeselnícke tradície, pripomienkou ktorých je dnes najmä Novomestský jarmok, ktorého novodobá tradícia sa obnovila v roku 1978 a v súčasnosti je najstarším a najväčším jarmokom na strednom Považí.

Prvky / nositelia kultúrneho dedičstva v meste Nové Mesto nad Váhom :

- Archeologické nálezisko v lokalite bývalej tehelne, s nálezom jedného z vôbec najstarších osídlení na Slovensku – sídlo človeka staršej doby kamennej z doby cca 240 000 rokov pred našim letopočtom, ktorý radí Nové Mesto nad Váhom medzi najvýznamnejšie paleolitické lokality Slovenska a zaraďuje mesto Nové Mesto nad Váhom medzi najstaršie slovenské mestá.
- Tradícia pestovania viniča a výroby vína. Burgundské odrody červeného vína z tejto oblasti sa dostali až na cisársky dvor vo Viedni.
- Remeselnícke tradície. Jarmočné právo udelil Novému Mestu nad Váhom už v roku 1576 kráľ Maximilián II. Mesto tak malo šesť jarmočných dní, Ferdinand III. udelil v roku 1638 Novému Mestu nad Váhom siedmy jarmočný deň.
- Tradície priemyselných výrobní (výrobňa rumu a likérov J. Krausa z roku 1842; továreň na mydlo A. Freidlera z roku 1850; továreň na podkovy a iné výrobky zo železa H. Taubera z roku 1872; továreň Reisa na vidly, reťaze a klince; pálenice)
- Pôsobisko dejateľa Samuela Jurkoviča, priekopníka myšlienky družstevníctva a zakladateľa prvého gazdovského spolku v Uhorsku a jeho dcéry Aničky Jurkovičovej, prvej slovenskej herečky, manželky spisovateľa a dejateľa J. M. Hurbana a matky Svetozára Hurbana Vajanského, po ktorej je pomenovaný každoročný divadelný festival v Novom Meste nad Váhom.
- Pôsobisko viacerých známych slovenských spisovateľov (Ľudmily Riznerovej-Podjavorinskej, Dominika Štubňu-Zámostského, Janka Jesenského, Eleny Čepčekovej) a maliarov (Petra Matejku, Juraja Kréna, Petra Ondreičku).

Mariánske súsošie

Kamenná socha Madony na vysokom stĺpe z roku 1696 (morový stĺp) na námestí. Je spomienkou na mor, ktorý v tom čase výrazne znížil počet Novomešťanov

Socha sv. Floriána z roku 1762

Je umiestnená na námestí, na jej podstavci sa zachoval reliéf s motívom stredovekej popravy.

Podjavorinské múzeum

Sídlí v zrekonštruovanej budove pôvodného barokového šľachtického paláca Ghillanyiovcov s bohatou barokovou fasádou s vysokým štítom a množstvom ríms. Budova múzea (dom č. 9) býva označovaná ako najhodnotnejší meštiansky dom námestia.

Renesančné meštianske domy

Pochádzajú zo 16. - 17. storočia, niektoré sú typické gotickými jadrami. K historicky novším, zachovalým meštiackym domom zo začiatku 20. storočia patrí napr. súčasné sídlo mestského úradu.

Baroková kaplnka sv. Ondreja

Pochádza z 18. storočia a vyznačuje sa bohato zdobeným dreveným barokovým oltárom. V jej blízkosti sa nachádza ďalšia baroková prícestná kaplnka z rovnakého obdobia, s menej bohatou výzdobou.

Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie, budova prepozitúry a Kalvária

Kostol má bohato zdobený interiér a vyznačuje sa aj prvkami starej románskej baziliky a neskoršími stopami gotiky. Bohatú barokovú výzdobu interiéru kostola, kaplnky a jedálne prepoštvá vytvorili v 17. storočí talianski majstri, ktorí tu pôsobili pätnásť rokov. Hlavný barokový oltár kostola pochádza z roku 1672 a je charakteristický dvojťažovou stĺpovou architektúrou. Priestor jedálne má strop pokrytý bohatou štukovou výzdobou s rastlinnými motívmi. V miestnostiach 1. poschodia prepoštvá je umiestnených 13 obrazov s podobizňami novomestských prepoštvov zo 17. až 20. storočia. Kaplnka v budove prepoštvá tvorí uzavretý priestor s bohato zdobenou klenbou. Kostol je považovaný za najkrajší a jeden z najkrajších v strednej Európe. Veľmi pôsobivé je tiež súsosie Kalvárie pred kostolom pochádzajúce z roku 1737.

Mnešická tehelňa – nálezisko sídliska zo staršej doby kamennej

Nálezy clactonských nástrojov opočloveka zaraďujú toto sídlisko medzi najstaršie na Slovensku. V mladších vrstvách sa nachádzajú pamiatky moustierske zo stredného paleolitu a szeletské i gravettské nástroje z mladšieho paleolitu. Je tu aj žiarové pohrebisko zo sklonku doby bronzovej.

Podujatia viažuce sa ku kultúrnemu dedičstvu v meste Nové Mesto nad Váhom:

- TOP FEST - celoslovenský festival rockovej hudby v areáli Zelenej vody
- Novomestský jarmok - novodobá podoba tradičných novomestských jarmokov (spojený s výstavou drobnochovateľov, vernisážou výstavy Novomestský osteň, festivalom dychových hudieb a koncertmi)
- Folklórne slávnosti Nové Mesto nad Váhom
- Javorina, Javorina – stretnutie podjavorinských rodákov
- Dni mesta
- Leto s hudbou
- Marhuľobranie
- Letné kino na námestí
- OPEN JAZZ FEST
- Festival Aničky Jurkovičovej – festival ochotníckych divadiel
- CINEDU – filmový festival pre deti a mládež
- Festival židovskej kultúry
- Stretnutie s folklórom
- S dúhou v srdci – benefičné koncerty

Cestovný ruch

Prírodný, historický a kultúrny potenciál riešeného územia z pohľadu možností jeho využitia v cestovnom ruchu sú podrobne spracované v koncepčnom dokumente *Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Novom Meste nad Váhom s napojením na okolitý región* z roku 2007; faktografické či historické údaje o jednotlivých lokalitách sú všeobecne dostupné v online prostredí a čiastočne sú popísané aj v iných kapitolách tohto dokumentu. Na tomto mieste nie je preto účelná ich podrobná reprodukcia. V sumáre však treba konštatovať, že cestovný ruch v meste Nové Mesto nad Váhom a v jeho bezprostrednom okolí je historicky najviac naviazaný na nasledovné základné oblasti záujmu :

- Zelená voda – športovo-rekreačný areál vodnej plochy
- Novomestský jarmok
- Športová turistika regiónu - špecializované športové podujatia alebo možnosti aktívneho športu v jedinečných športových areáloch (SKATE-Park hala, lezecká hala, pumptrack, Ski centrum a Bike park Kálnica, ..)
- Kultúrna turistika regiónu – pamiatky a kultúrne zaujímavosti, najmä okolité hrady a kultúrne podujatia
- Pešia letná aj zimná turistika regiónu (značené turistické trasy, bežkárске a zjazdové lyžiarske trasy v menších okolitých strediskách), rybárčenie, konská turistika (agrofarmy, jazdiarne)

Významným očakávaným impulzom pre rozvoj cestovného ruchu a ostatných multiplikačných efektov (infraštruktúra, ekonomika, identita širšieho regiónu,..) je aj získanie titulu Európske hlavné mesto kultúry 2026 pre krajské mesto Trenčín. Hoci ťažisko podujatí v samotnom roku nesenia titulu bude ležať na organizácii a realizácii aktivít v samotnom meste Trenčín a jeho bezprostrednom okolí, z pohľadu strategických cieľov nielen podujatia a jeho sledovaných výstupov, ale aj dlhodobého rozvoja krajského mesta Trenčín a následne Trenčianskeho kraja ako celku, ktoré sa javia byť dobre nastavené, môžu byť dopady podujatia nadregionálne a priniesť synergické benefity celému regiónu, vrátane mesta Nové Mesto nad Váhom vo vzdialenosti približne pol hodiny jazdy od hlavného dejiska podujatia.

Turistika

Nové Mesto nad Váhom má priaznivú geografickú polohu, keďže v rámci geomorfológie širšieho územia spadá do oblasti s pestrou okolitou prírodou, s výhodnou (miernou) výškovou členitosťou a expozíciou reliéfu s výskytom kontrastných prírodných foriem, vďaka čomu tu vzniká dopyt po rozvoji turistiky. V rámci mesta sa záujemcovia a nadšenci turistiky združujú v Klube slovenských turistov – konkrétne v Odbore klubu slovenských turistov (OKST) Podjavorina.

Medzi najznámejšie pešie turistické trasy s nástupom v Novom Meste nad Váhom (NMnV) patria:

- **Chodník Rudolfa Drozda (NMnV – hrad Čachtice)** : Nové Mesto nad Váhom – Pod Drapliakom – Pred Višňovým – Višňové farma – Čachtický hrad (žltá značka, 10,1 km)
- **NMnV - Hrušové** : Nové Mesto nad Váhom – Bzince pod Javorinou – Hrušové – Horné Bzince (žltá značka, 6 km)
- **NMnV – Mníchova Lehota** : Nové Mesto nad Váhom – Zelená voda – Hrad Beckov – Selec – Inovecká chata – Sedlo Jarabský vrch – Nad Krásnou dolinou – Mníchova Lehota (zelená značka, 29 km)
- **Výstup na Salášky** : Nové Mesto nad Váhom – Salášky (modrá značka, 1,6 km)

Cykloturistické trasy

Nové Mesto nad Váhom má napojenie na rozsiahlu sieť cyklotrás Trenčianskeho kraja, ktorá je najhustejšou na Slovensku (750 km). Regiónom prechádzajú Vážska, Malokarpatská, Kopaničiarska a Štiavnická cyklomagistrála; jedenásť ďalších trás vedie slovensko-českým pohraničím. Trasy sú v rôznych stupňoch náročnosti, vhodné pre príležitostných rekreačných i profesionálnych cyklistov či už využívajú cestné, trekkingové alebo MTB bicykle. Cyklocesty sú vedené popri turistických atrakciách a zaujímavostiach ako napr. Vážsky kanál, zrúcaniny hradov v Beckove, Čachticiach či Tematíne, rázovité obce - napr. Višňové, Hrachovište, Bošáca, Stará Turá, známe zachovávaním folklórnych tradícií, myjavské kopaničiarske osídlenia, mohyla generála M. R. Štefánika na Bradle, Gazdovský dvor v Turej Lúke, ruiny opevneného románskeho kostolíka v Haluziciach atď. Strategický význam má obec Brunovce ako spojnica oboch brehov Váhu s možnosťou výletov do Nového Mesta nad Váhom, na Zelenú vodu, ako aj do Piešťan na obe časti Sĺňavy.

Návštevnosť a ubytovacie kapacity

Počet návštevníkov, ktorí využili ubytovacie služby v území Nového Mesta nad Váhom pre rok 2022 predstavuje 3168 – z toho domáci návštevníci tvoria až tri štvrtiny (2383), zahraničných návštevníkov bolo 785. (Zdroj : MsÚ Nové Mesto nad Váhom).

Tabuľka č. 18 : Počet návštevníkov v meste Nové Mesto nad Váhom

ROK	2020	2021	2022
domáci	182	1954	2383
zahraniční	1141	436	785
spolu	1323	2390	3168

Zdroj : MsÚ NMnV, 2023

Tabuľka č. 19 : Počet prenocovaní v meste Nové Mesto nad Váhom

ROK	2020	2021	2022
domáci	13708	33771	29997
zahraniční	3696	3709	5434
spolu	17404	37480	35431

Zdroj : MsÚ NMnV, 2023

Štruktúra návštevníkov, ktorí prenocovali v meste Nové Mesto nad Váhom sa za posledné tri dostupné roky mení. Nižší počet návštevníkov v roku 2020 pravdepodobne zapríčinili epidemiologické opatrenia v súvislosti s pandemiou ochorenia Covid-19. Na prelome rokov 2021 a 2022 počet návštevníkov opätovne stúpol. Domáci návštevník, ktorý využil ubytovacie kapacity v meste Nové Mesto nad Váhom, tu v roku 2022 v priemere prenocoval viac ako 12 krát a zahraničný návštevník v priemere 7 krát.

V období decembra 2019 realizovala Krajská organizácia cestovného ruchu (ďalej aj „KOCR“) *Trenčín Región* primárny prieskum s cieľom identifikovať hlavné cieľové skupiny návštevníkov Trenčianskeho kraja najmä z hľadiska účelu návštevnosti a zistiť ich spokojnosť s ponukou regiónu. Prieskum bol realizovaný na vzorke 300 respondentov, pričom boli identifikovaní respondenti väčšinou z TSK a následne rovnomerne zo všetkých krajov Slovenska. Z hľadiska veku išlo najmä o návštevníkov v strednej až vyššej vekovej kategórii, 58% respondentov navštívilo región 3 a viackrát, takže možno povedať, že išlo o stálych návštevníkov regiónu (Zdroj: KOCR, 2022).

Komunitný život

Komunity a spolky

V Novom Meste nad Váhom pôsobí množstvo komunít a spolkov. Ministerstvo vnútra SR eviduje v meste Nové Mesto nad Váhom vo svojom registri mimovládnych neziskových organizácií spolu približne 300 občianskych združení, neziskových organizácií poskytujúcich verejnoprospešné služby a nadácií.

Aktivity jednotlivých komunít sa viažu na množstvo oblastí i tradícií, ktoré v meste Nové Mesto nad Váhom rezonujú. Či už ide o kultúrne aktivity vo väzbe na folklór, hudobnú scénu (ľudová scéna, dychovky, ale i klubová hudobná scéna), umeleckú scénu, alebo silné športové tradície v území kreované pôsobením športových klubov a množstvo iných oblastí, ktorých rozvoj prostredníctvom miestnych komunít je silnou a tradičnou súčasťou života v meste a jeho pulzu.

Celkovo je možné aktívne spolky a združenia rozdeliť do nasledujúcich kategórií v zmysle ich zamerania (zoznam subjektov je indikatívny a závisí od individuálnych aktivít v danom čase) :

- Folklórne súbory
  - OTAVA
  - ČAKANKA
  - Ľudová hudba ROVENEK
- Divadelné združenia
  - Divadielko Galéria
  - Poetická scéna
  - Divadlo ARTYNAS
- Hudobné a vokálne telesá
  - Folková skupina Premeny
  - Hudobná skupina Five faces
  - Malý komorný orchester
  - CANTABILE spevácky zbor
  - Dychová hudba BUČKOVANKA
- Športové kluby

- kluby so zameraním na hokej, futbal, volejbal, box, thajský box, vzpieranie, atletiku, krasokorčuľovanie, tenis, bicyklovanie, športovú strelbu, jazdecký šport a iné (viď kapitola Šport, rekreácia a voľnočasové aktivity)
- Tanečné skupiny
  - NARIS
  - MONNYDANZA
  - Choreofactory
  - RT Dance School
- Iné záujmové zoskupenia
  - S dúhou v srdci, o.z.
  - Materské centrum Nové Mestečko

Združenia a organizácie

Mesto Nové Mesto nad Váhom je členom niekoľkých združení a organizácií v rámci Slovenskej republiky :

- Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS)
- Únia miest Slovenska
- Regionálne združenie miest a obcí (RZMOSP)
- Združenie primátorov miest
- Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy v SR (APUMS)
- Asociácia komunálnych ekonómov (AKE)
- Združenie náčelníkov Mestskej polície

(Zdroj : MsÚ NMnV)

Zahraničné vzťahy mesta

Nové Mesto nad Váhom je členom medzinárodného združenia európskych Nových Miest, ktoré združuje v súčasnosti 36 európskych miest s názvom Nové Mesto a má názov **Neustadt in Europa** (Nové Mesto v Európe). Je najväčším partnerstvom miest v Európe, ktoré združuje 36 miest a obcí z Nemecka, Rakúska, Maďarska, Slovenska, Česka, Poľska a Holandska. Združenie chce prispievať k priateľstvu medzi mestami a cezhraničnej spolupráci a podporovať domácu gastronómiu a obchod v „Nových Mestách“. V oblasti cudzineckého ruchu je to najväčšie medzinárodné propagačné združenie na obecnej úrovni s mottom „Vzájomná propagácia“. Koordinačný výbor združenia sa schádza raz za rok, rovnako ako starostovia a primátori všetkých Nových Miest.

(Zdroj : oficiálna webstránka mesta Nové Mesto nad Váhom)

Identita

Identitu územia mesta je možné charakterizovať prostredníctvom troch základných elementov:

- Rozvinuté priemyselné centrum stredného Považia
- Tradičné centrum folklóru, remesiel, vinohradníctva a výroby vína
- Zelená voda – prírodné rekreačno-športové centrum.

Zhrnutie socio – ekonomickej analýzy

Vývoj počtu obyvateľov medzi dvomi sčítaniami domov a bytov v rokoch 2011 a 2021 indikuje klesajúci počet obyvateľov v meste Nové Mesto nad Váhom. Nebadať však výraznejší súvis medzi úbytkom obyvateľov v okresnom meste a súčasným pribúdaním počtu obyvateľov v jeho bezprostredne susediacich obciach, keďže pokles počtu obyvateľov zaznamenávajú obce v celom okrese, z čoho je možné vyvodiť záver, že úbytok počtu obyvateľov mesta, ale i celého okresu Nové Mesto nad Váhom je okrem vplyvov prirodzeného pohybu obyvateľstva aj dôsledkom odchodu obyvateľov – či už do iných regiónov Slovenska, alebo napríklad do zahraničia za štúdiom či prácou, čo je jedným zo všeobecných trendov v rámci Slovenska. Jedným z cieľov PHRSR je preto **zvrátiť trend poklesu počtu obyvateľov** a zlepšením kvality života, služieb a celkových podmienok pre život, prácu i voľný čas poskytnúť v meste Nové Mesto nad Váhom dostatočné **motivácie pre založenie trvalého pobytu** na jeho území pre jeho vlastných, ale i prípadných nových obyvateľov.

Vo vývoji počtu obyvateľov sledujeme v Novom Meste nad Váhom takisto dlhodobý trend poklesu podielu počtu obyvateľov v produktívnom veku a súčasne nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku. Na sto osôb v produktívnom veku pripadá v súčasnosti až 34 osôb v poproduktívnom veku, kým pred desiatimi rokmi to bolo menej ako 22 osôb. Okres Nové Mesto nad Váhom takisto vykazuje hodnotu nad 30 osôb, čo ho zaraďuje do prvej desiatky najviac zaťažených okresov Slovenska starým obyvateľstvom. Rovnako v meste Nové Mesto nad Váhom sledujeme trend zvyšovania indexu starnutia, kedy sa počet ľudí v poproduktívnom veku zvýšil v pomere ku sto osobám v predproduktívnom veku až na takmer 150. Starnutie populácie a zvyšovanie indexu ekonomickej závislosti starých ľudí ako trendy, ktoré sledujeme globálne ako jednu z najpálčivejších výziev pre plánovanie rozvoja aj v rámci miestnych samospráv, sú výzvou aj pre mesto Nové Mesto nad Váhom a jednou z kľúčových úloh dokumentu PHRSR je navrhnúť vhodné riešenia reagujúce na tento stav.

V miere hustoty osídlenia na km² zaznamenávame v meste Nové Mesto nad Váhom za posledných desať rokov mierny pokles.

Z pohľadu vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva je najvýznamnejšie zastúpené obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním s maturitou a nasleduje vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo, pričom podiel osôb nad 15 rokov veku s vysokoškolským, úplným stredným vzdelaním s maturitou alebo stredným odborným vzdelaním bez maturity prevažuje nad podielom osôb so základným vzdelaním alebo bez vzdelania v pomere takmer 75 % ku 25%.

V oblasti náboženského vyznania možno konštatovať, že stále najviac občanov vyjadruje príslušnosť k rímskokatolíckemu vierovyznaniu, druhým najpočetnejším zastúpením – hoci s výrazným odstupom, má evanjelická cirkev augsburského vyznania a ostatné cirkvi sú zastúpené len marginálne. U všetkých cirkví však sledujeme trend poklesu ich stúpencov a zároveň sme svedkami nárastu počtu obyvateľov bez náboženského vierovyznania, pričom podiel osôb bez náboženského vyznania vzrástol za posledných desať rokov o približne 12% a dnes tvorí až 36%.

Podrobné prognózy vývoja počtu obyvateľov osobitne pre mesto Nové Mesto nad Váhom nie sú k dispozícii, avšak je možné sledovať trendy za jednotlivé okresy, z ktorých možno analogicky očakávať ich kopírovanie aj samotným mestom Nové Mesto nad Váhom ako okresného mesta. Z tohto pohľadu sa okres Nové Mesto nad Váhom zaraďuje medzi prvých desať okresov Slovenska s najvyššou mierou zaťaženia starým obyvateľstvom a rovnako alarmujúco je prognózovaný aj index ekonomickeho zaťaženia okresu Nové Mesto nad Váhom, ktorý by mal v roku 2040 dosiahnuť hodnotu vyše 81%, čo je jedna zo šiestich najvyšších prognózovaných hodnôt v rámci všetkých okresov Slovenska.

Z pohľadu počtu obyvateľov okresu Nové Mesto nad Váhom je do roku 2040 prognózovaný úbytok počtu obyvateľov o približne 5% a tiež trend zvyšovania priemerného veku obyvateľstva. Proces starnutia populácie sa obvykle premieta najmä do ekonomických aktivít, pričom pokles počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov je tradične potrebné nahradiť z okolitých obcí, miest, prípadne štátov. Demografická prognóza má preto prvoradý vplyv na plánovanie či už v oblasti dopravy, sociálnych a zdravotných služieb, ale tiež ekonomiky, vzdelania a ďalších oblastiach rozvoja. Zároveň sme však svedkami nástupu nových technológií, digitalizácie ľudských aktivít a inovácií vo všetkých sférach života, čo sú faktory, ktoré môžu významne odkloniť výsledné hodnoty od prognózovaného stavu. Tieto javy môžu byť následkom nastupujúcich globálnych trendov ako klimatická zmena, vyčerpatelnosť zdrojov, zdravotný stav populácie, bezpečnostné hrozby, nástup umelej inteligencie a pod., následkom ktorých vývoj počtu obyvateľov môže byť značne ovplyvnený migráciou. Migračné saldo môže byť čiastočne regulované nástrojmi priestorového plánovania a všetky spomínané aspekty demografického vývoja sú preto zohľadnené aj pri tvorbe návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

Pri skúmaní ekonomickeho potenciálu územia sledujeme rozsiahlu štruktúru podnikov v meste Nové Mesto nad Váhom, ktorú prepája bohatá história v oblasti strojárstva, konštrukcie, výskumu a vývoja, čo položilo základy priemyselnej orientácie mesta aj do budúcnosti. V súčasnosti sú v meste prítomné mnohé technicky vyspelé závody; v poslednom desaťročí prišlo do regiónu niekoľko významnejších investorov, ktorí priamo v meste Nové Mesto nad Váhom alebo jeho okolí vybudovali nielen rôzne distribučné centrá pre Slovensko či iné európske krajiny, ale aj iné priemyselné výrobné a servisné kapacity. Kľúčovými odvetviami sú tu aj v súčasnosti najmä strojárstvo, výskum, konštrukcia a výroba strojárskych zariadení, prístrojov a zariadení pre motorové vozidlá, vzduchotechnika, veľkoobchod a maloobchod, ale aj, preprava a logistika, nábytkárstvo, stavebníctvo a iné. Región reprezentuje aj rozmanitosť subjektov poskytujúcich projektové služby, zdravotnícke, sociálne a vzdelávacie služby, ale aj elektronické služby (ako sú e-shopy a pod.) Prítomnosť týchto aktivít znamená potenciál ekonomickeho prínosu pre mesto v podobe pracovných príležitostí, ale prináša so sebou aj riziká vyplývajúce z ich povahy ako sú riziká požiarov, znečistenie prostredia, zastavanosť ornej pôdy a pod.

V oblasti vývoja nezamestnanosti sledujeme za posledných desať rokov trend znižovania nezamestnanosti - jednak v okrese Nové Mesto nad Váhom, jednak v celej SR. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Nové Mesto nad Váhom dosahuje dlhodobu hodnotu výrazne nižšie ako sú celoslovenské hodnoty; za rok 2022 dosiahla hodnotu **3,37** %.

Čo sa týka ekonomiky samosprávy, mesto Nové Mesto nad Váhom možno považovať za mesto s dobrým hospodárením a nízkou mierou zadlženosti, Za rok 2021 Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) označil finančné zdravie samosprávy hodnotou až 5,9 bodu z celkového počtu 6, čím sa mesto Nové Mesto zaradilo na prvú priečku v rebríčku miest s najlepším finančným zdravím. V rámci rozpočtu má mesto zadaných 15 programov, pričom najväčšie bežné výdavky sú určené na program Vzdelávanie, konkrétne na financovanie školských inštitúcií. V rámci výdavkov plánovaných pre roky 2024 - 2025 sa s najväčším objemom financií okrem programu vzdelávania ráta aj pre programy komunikácií a športu. Na rok 2023 samospráva počíta s kapitálovými výdavkami prevyšujúcimi 7,3 mil. €, pokrytými sčasti vlastnými kapitálovými príjmami (vo výške 2,23 mil. €) a sčasti príjmami z finančných operácií – najmä prevodom z rezervného fondu vo výške necelých 4,5 mil.€ a tiež úvermi zo ŠFRB vo výške 700 tis. a 77 tis. €, s cieľom dosiahnuť vyrovnaný celkový rozpočet. Rozpočty pre výhľadové roky 2024 a 2025 sú schválené ako orientačné na výdavkových aj príjmových položkách..

V otázke bytovej kapacity sa v meste Nové Mesto nad Váhom podľa štatistík sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 nachádza celkovo **takmer 9 tisíc** bytov, z ktorých najväčší podiel tvoria byty v bytových domoch. Prírastok za roky 2011 – 2021 (t. j. medzi dvomi SODB) v meste Nové Mesto nad Váhom predstavuje viac ako 700 bytových jednotiek. Mesto má vypracovaný koncepčný dokument Program rozvoja bývania a realizačná aktivita posledných rokov naznačuje, že riešenie bytovej otázky najmä sociálne slabých občanov, občanov s rôznym stupňom zdravotnej odkázanosti či seniorov, vrátane rozvoja nájomného bývania je jednou z kľúčových priorít rozvoja mesta.

V rámci analýzy hospodárenia sledujeme snahu mesta o zefektívnenie služieb poskytovaných občanom. V meste Nové Mesto nad Váhom pôsobí 9 organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ktoré sa starajú o mestský majetok, správu mestskej zelene či areálov vo vlastníctve mesta. Tieto organizácie hospodária v úhrne so sumou vyčlenenou mestom na ich činnosť rozpočtových či príspevkových organizácií v objeme vyše 14 miliónov Eur. Okrem uvedených organizácií má mesto zriadenú aj dcérsku organizáciu – spoločnosť s ručením obmedzeným Mestský bytový podnik Nové Mesto nad Váhom, s r.o., ktorá v roku 2021 hospodárila s rozpočtom 4,5 mil. €

Mesto Nové Mesto nad Váhom je ako okresné sídlo regiónu stredného Považia nositeľom funkcií vyššej občianskej vybavenosti, širokou ponukou obchodných služieb a v rámci analýz sa nepreukázali výrazné disproporcie medzi ponukou a dopytom, ktoré by vyžadovali riešenie cez intervencie verejného sektora.

Zdravotné zariadenia sú v najväčšej miere zastúpené Nemocnicou s poliklinikou, okrem ktorej sa v Novom Meste nad Váhom nachádza aj súkromná poliklinika LIBRIS. Ďalej je zdravotná starostlivosť v meste Nové Mesto nad Váhom dostupná aj vo forme obvodných ambulancií praktických lekárov pre dospelých, deti a dorast, zubných lekárov, ako aj siete lekární. Na území okresu Nové Mesto nad Váhom sa nachádza celkovo vyše 230 ambulantných zdravotníckych zariadení, ako aj stacionárne i mobilné odberové miesta zriadené z dôvodu pandemickej situácie ochorenia SARS Covid-19.

Problémom zdravotníctva vo všeobecnosti je nepriaznivá veková štruktúra lekárov a nedostatok personálu, okrem lekárov ide i o sestry, ošetrovateľov, špecializovaný personál, pomocný personál atď. Tak ako vo všetkých krajoch, aj v Trenčianskom kraji chýbajú lekári v strednej vekovej kategórii 40-59 rokov, pričom najviac absentuje veková kategória 50-59 rokov. Najsilnejšou vekovou kategóriou sú lekári nad 65 rokov. Dôsledkom demografického trendu starnutia populácie na zdravotníctvo však je, že v blízkej budúcnosti výrazne stúpne počet výkonov, ktoré budú v sektore zdravotníctva vykonávané a rovnaká situácia je aj v oblasti dlhodobej starostlivosti. To vytvára tlak okrem iného aj na riešenia zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu chorôb, zvýšenie kapacít zdravotníckych a sociálnych služieb, ich vzájomnú integráciu a zefektívňovanie aj prostredníctvom uplatnenia SMART prvkov a technológií, s dôrazom najmä na terénne služby, s cieľom udržať seniorov do čo najvyššieho veku v aktívnom a dôstojnom prežívaní v domácom prostredí. Tieto požiadavky sú preto premietnuté aj do návrhu opatrení v návrhovej časti dokumentu.

Sociálnu starostlivosť v meste Nové Mesto nad Váhom inštitucionálne zastrešujú verejní i neverejní poskytovatelia sociálnych služieb v oblasti zabezpečenia nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb, ktoré sú poskytované v zariadení sociálnych služieb (útulku) a v oblasti riešenia nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku – poskytované v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby,

v centre sociálnych služieb a dennom stacionári.. V škále sociálnych služieb v meste absentujú detské jasle, čo čiastočne rieši prítomnosť jaslí súkromného zriaďovateľa.

Vyššie spomínané prognózované starnutie populácie si vyžiada nutnosť zmien požiadaviek na rozsah a kvalitu poskytovanej sociálnej starostlivosti, vrátane **prehodnotenia budúcnosti pobytových zariadení, deinštitucionalizácie a zvýšenia podielu terénnej starostlivosti na celkových poskytovaných službách.** Sociálne služby sú zároveň úlohou pre spoluprácu viacerých aktérov v rámci regiónu, pričom strategické odporúčania v tejto oblasti sú takisto premietnuté do návrhovej časti dokumentu.

V oblasti vzdelávania je v meste vybudovaná dostatočná ponuka dostupného predprimárneho a primárneho vzdelávania. Tvorí ju šesť materských škôl, v podobe elokovaných pracovísk spojených do jedného právneho subjektu v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a päť základných škôl, z čoho tri školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, jedna škola je v zriaďovateľskej pôsobnosti Kongregácie školských sestier de Notre Dame a jedna škola je špeciálna v zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského úradu Trenčín. K zariadeniam primárneho vzdelávania patrí aj Základná umelecká škola a Centrum voľného času. V oblasti stabilizácie potrebných kapacít ako aj vybavenosti učebni a inej infraštruktúry v sieti materských a základných škôl stále existujú rezervy v oblasti zavádzania SMART technológií, či inovácií procesu výuky, k čomu smerujú aj návrhy opatrení v návrhovej časti dokumentu.

Na poli stredoškolského vzdelávania sa v meste Nové Mesto nad Váhom nachádza päť stredoškolských vzdelávacích zariadení troch rôznych zriaďovateľov, ktoré využívajú študenti zo samotného mesta i okolitých obcí. Stredné školy majú 4 ročný vzdelávací systém a ponúkajú odbory s rôznym stupňom obťažnosti. Mesto Nové Mesto nad Váhom nemá zriaďovateľské kompetencie v oblasti stredného školstva, avšak môže napomáhať k vytváraniu synergii na poli pripravenosti žiakov na budúce povolania a v spolupráci so zriaďovateľmi i potenciálnymi zamestnávateľmi pomáhať reagovať na vývoj trhu práce. Potreba budovania partnerstiev a spolupráce v oblasti vzdelávania, inovácií, vedy a výskumu v prepojení na prax, s podporou verejnej správy (mestská samospráva, kraj, štátna správa) a tiež tretieho sektora, je v rôznych podobách vyjadrená aj v návrhovej časti dokumentu. Čo sa týka vysokoškolských zariadení, Nové Mesto nad Váhom musí využívať ponuku iných miest či už na Slovensku alebo v zahraničí.

V Novom Meste nad Váhom pôsobí aj Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v zriaďovateľskej pôsobnosti Regionálneho úradu školskej správy Trenčín, ktorého význam za posledné roky značne narastá. Pozornosti sa okrem zvyšovania prevencie chorobnosti, upriamuje aj na odolnosť detí a mládeže voči stresu a novým civilizáčnym javom. V rámci samosprávy je možné čiastočne ju ovplyvniť napríklad prostredníctvom opatrení s cieľom zvyšovania kvality podmienok pre športové, kultúrne a voľnočasové aktivity, zdravý životný štýl, integráciu, inklúziu, zvyšovanie úrovne kritického myslenia, starostlivosti o duševné zdravie a pod. Všetky menované fenomény sú preto priamo či nepriamo zohľadnené aj v návrhovej časti dokumentu.

Mesto Nové Mesto nad Váhom, ale i priľahlé územie v celej oblasti stredného Považia sú svojou povahou i tradíciou predurčené k rozvoju aktivít s vyššou pridanou hodnotou. Pre rozvoj vedy a inovácie je dôležitá existencia tzv. „triple helixu“ – kolaboratívnej platformy prepájajúcej verejnú správu, výskumno-vývojové pracoviská a spoločenskú prax reprezentovanú predovšetkým produkčnými sektormi. Smerovanie mesta Nové Mesto nad Váhom k podobným konceptom je preto jedným z odporúčaných návrhov v reakcii na aktuálne globálne trendy nástupu inováčných technológií, ktorý sa premieta do návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

Pre športové vyžitie a aktívne trávenie voľného času sú na území mesta Nové Mesto nad Váhom a v najbližšom okolí početné športové, športovo-rekreačné a voľnočasové zariadenia. Mesto akcentuje absenciu letného kúpaliska a plavárne, ktorých vybudovanie patrí k dlhodobým zámerom mesta v spolupráci s partnermi. V doplnení a nadväznosti na športovú kultúru a infraštruktúru územia, vytvárajú komunitu spätnej väzby pre poskytovanie služieb rôzne spolky, organizácie v podobe športových klubov, ktoré udržujú rozvoj športových aktivít a svojim pôsobením prispievajú k posilneniu duchovno-kultúrneho dedičstva. Aktuálne je v nich v Novom Meste nad Váhom registrovaných spolu vyše 800 osôb, z čoho viac ako 600 registrovaných osôb predstavuje mládež.

V Novom Meste nad Váhom je možné zadefinovať viaceré potenciály kreatívneho priemyslu, a to najmä v oblasti kultúrneho dedičstva (ľudová kultúra, tradícia pestovania viniča a výroba vína, archeologické náleziská, remeselnícke tradície a tradície priemyselných výrobní, dochované historické pamiatky, ale i mnohé podujatia viažuce sa ku kultúrnemu dedičstvu (festivaly, jarmoky, folklórne slávnosti, a pod.)

Kultúrno-historické potenciály spolu s prírodným potenciálom riešeného územia vytvárajú dobré predpoklady pre rozvíjanie cestovného ruchu, ktorý je takisto predmetom návrhovej (strategickej) časti dokumentu. Významným očakávaným impulzom pre rozvoj cestovného ruchu a ostatných multiplikačných efektov v širšom regióne je aj získanie titulu Európske hlavné mesto kultúry 2026 pre krajské mesto Trenčín. Hoci ťažisko podujatí v samotnom roku nesení titulu bude ležať na organizácii a realizácii aktivít v samotnom meste Trenčín a jeho bezprostrednom okolí, z pohľadu strategických cieľov dlhodobého rozvoja Trenčianskeho kraja ako celku (ktoré sa javia byť dobre nastavené v synergii Mesta Trenčín a VÚC Trenčín), môžu dopady podujatia priniesť benefity celému regiónu, vrátane mesta Nové Mesto nad Váhom, ktoré je v priaznivej vzdialenosti približne pol hodiny jazdy od hlavného dejiska podujatia.

Analýza komunitného života v Novom Meste nad Váhom ukazuje na existenciu približne troch stoviek organizácií, komunít a spolkov, ktorých aktivity sa viažu na rôznorodé oblasti spoločenského života. Či už ide o kultúrne aktivity vo väzbe na folklór, hudobnú scénu (ľudová scéna, dychovky, ale i klubová hudobná scéna), umeleckú scénu, alebo silné športové tradície v území kreované pôsobením športových klubov a množstvo iných oblastí, ktorých rozvoj prostredníctvom miestnych komunít je silnou a tradičnou súčasťou života v meste a jeho pulzu.

V rámci pôsobenia samosprávy v združeniach a organizáciách registrujeme účasť mesta Nové Mesto nad Váhom v niekoľkých združeniach na úrovni samospráv v rámci Slovenska, dobrým predpokladom pre možné inšpiratívne výmeny skúseností a príkladov dobrej praxe pri ďalšom rozvoji mesta je aj jeho účasť v medzinárodnom združení miest Nové Mesto v Európe.

Identitu územia mesta je možné charakterizovať prostredníctvom troch základných elementov:

(i) Rozvinuté priemyselné centrum stredného Považia; (ii) Tradičné centrum folklóru, remesiel, vinohradníctva a výroby vína a (iii) Zelená voda – prírodné rekreačno-športové centrum.

Všetky uvedené analytické socio-ekonomické východiská sú zohľadnené v návrhu cieľov a opatrení v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

1.2 PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNA ANALÝZA

Pozn. Podrobnejšie údaje sú dostupné v minulosti spracovaných koncepcných dokumentoch mesta, najmä v Textovej časti ÚPN Nové Mesto nad Váhom, prípadne v sektorálnych plánovacích dokumentoch mesta ako stratégia rozvoja cestovného ruchu, program odpadového hospodárstva a pod.

V zmysle záverov environmentálnej analýzy v dokumente PHRSR TSK na roky 2021 - 2027, ktorý je nadradeným strategickým dokumentom, je potrebné v budúcnosti riešiť na území Trenčianskeho kraja najmä problematiku transformácie odpadového hospodárstva, riešenia adaptácie na zmenu klímy a znížiť znečisťovanie ovzdušia lokálnymi kúreniskami. Odhaduje sa, že produkcia odpadov bude rásť, čo bude narážať na limity odpadovej infraštruktúry a tiež prísne európskej legislatívy. Bude nutné zabezpečiť nakladanie s odpadmi v zmysle hierarchie odpadového hospodárstva podľa programu predchádzania vzniku odpadov. Je to potrebné aj preto, že niekoľko skládok na území kraja je už po životnosti, prípadne budú uzavreté v najbližšom období. Zmena klimatických pomerov bude mať vplyv na mestské prostredie, ktorého usporiadanie sa musí prispôbiť novým podmienkam, podobne ako vykonávanie poľnohospodárskych činností, budovanie alebo renovácia infraštruktúry a stavebných objektov.

V urbanizovanom prostredí vzrastie dopyt po budovaní prvkov zelenej a modrej infraštruktúry, ktoré znížia miestne teploty, ako napríklad výsadba alejí a stromoradií, budovanie parkov, vodných prvkov ako sú fontány, jazierka a podobne. V poľnohospodárskej a vodohospodárskej oblasti bude potrebné zavádzať vhodné postupy, ktoré môžu prispieť k zadržiavaniu vody v krajine a tiež k zvyšovaniu druhovej rozmanitosti, ktorá môže zmierniť prejavy zmeny klímy.

Pri stavebných objektoch bude potrebné uprednostňovať technické riešenia, ktoré smerujú k znižovaniu energetickej náročnosti a k znižovaniu produkcie skleníkových plynov. V oblasti znečistenia ovzdušia bude potrebné preferovať riešenia smerujúce k eliminácii znečisťovania ovzdušia lokálnymi kúreniskami okrem iného aj zvýšenou osvetou medzi obyvateľmi. Neočakáva sa stúpanie znečistenia ovzdušia zo stredných a veľkých zdrojov znečistenia. Plánované zlepšenie cyklo dopravy, vybudovanie nových úsekov ciest, a verejná doprava – v prípade, že sa podarí zvýšiť mieru jej využitia občanmi v rámci Trenčianskeho kraja, nesú potenciál pozitívneho dopadu na kvalitu ovzdušia, ale tiež na hladinu hluku v mestách a obciach kraja. Realizáciou stavebných úprav v oblasti dopravy sa však zároveň môžu narušiť zložky prírodného prostredia, preto bude potrebný vyvážený prístup. (Zdroj : PHRSR TSK 2021 * 2027)

Ekosystémové prvky

Berúc do úvahy pravdepodobný budúci vývoj klimatických podmienok, bude aj pre oblasť Nového Mesta nad Váhom potrebné počítať s dôsledkami globálnej zmeny klímy. Prejavujú sa pozvoľným nárastom priemerných teplôt, poklesom zrážkových úhrnov dažďa, snehovej pokrývky a relatívnej vlhkosti vzduchu. Je pravdepodobné tiež prehlbovania extrémov – intenzívnych zrážok s početnými povodňami na jednej strane a dlhotrvajúcich období sucha na druhej strane. Predpokladá sa aj zintenzívnenie a predĺženie suchých období v teplej časti roka, sprevádzané poklesom prietokov riek a pôdnej vlhkosti.

Na zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy a zvýšenie kvality urbánneho prostredia a života obyvateľov je nevyhnutné prikladať osobitnú pozornosť zelenej a modrej infraštruktúre v sídelnom prostredí. Táto infraštruktúra sa chápe ako účinné opatrenie na zmiernenie dopadov zmeny klímy v mestskom prostredí a zároveň posilnenie ekonomickej výkonnosti územia.

Prvky zelenej infraštruktúry v mestách (parky, zeleň zástavby, komunikácií, cintorínov, brehové porasty, chmeľnice, záhradkárske oblasti, trvalo trávnaté porasty, nelesná drevinová vegetácia, remízky, neudržiavaná zeleň, lesné porasty, orná pôda, atď.) regulujú mikroklimu, zabezpečujú cirkuláciu vzduchu (miešaním teplého a studeného vzduchu), tlmia nárazový vietor, znižujú prašnosť a hlučnosť, filtrujú vodu, znižujú riziko záplav pri privalových dažďoch, znižujú energetickú náročnosť (tienenie v lete, tepelná izolácia v zime) a prispievajú k ukladaniu uhlíka vo vegetácii a pôde (uhlík je zložkou hlavného skleníkového plynu CO₂, chráni pôdu a zabraňuje jej erózii. K regulácii mikroklimy, odtoku vody, či zvyšovaniu kvality ovzdušia prispievajú rovnako aj prvky modrej infraštruktúry (zberné jazierka, prirodzené a umelé vodné toky, kanály, fontány, mokrade, malé vodné plochy).

Okrem týchto tzv. regulačných ekosystémových služieb, poskytuje zelená a modrá infraštruktúra aj iné ekosystémové služby ako napríklad kultúru, rekreáciu, oddych, či iné služby s priaznivým vplyvom na zdravie a psychiku miestneho obyvateľstva, ale aj podporné služby ako napríklad cyklus živín, či produkciu kyslíka (fotosyntéza), či produkčné služby v prípade záhrad, kde sa pestuje zelenina a ovocie a pod.

Spomínané ekosystémové služby poskytované prvkami zelenej a modrej infraštruktúry majú pozitívny vplyv aj na ekonomickú stránku mesta, či obyvateľov. Zabezpečujú nižšie energetické náklady na klimatizáciu v lete (tínením) a na vykurovanie v zime (tlmením rýchlostí mrazivých vetrov), zatriktívňujú okolitého územia a tým sa zvyšuje cena pozemkov a budov, a taktiež stabilizáciou územia pomáhajú predchádzať nákladom potrebným na odstraňovanie katastrof (lokálne povodne, polámané stromy pri veterných smrštiach, erózia pôdy) v mestách.

Plochy verejnej zelene

V roku 2019 predstavovala plocha verejnej zelene v Novom Meste nad Váhom 50 ha, t. j. v prepočte na obyvateľa necelých 25 m², čo je rádovo menej v porovnaní napríklad s mestom Myjava (380m² na obyvateľa). K tomuto údaju je však nutné vziať na zreteľ aj rozlohu prírodných oblastí v meste, ktorá v prípade Nového Mesta nad Váhom predstavuje 355 ha.

Pozn. Údaje vyplývajú z dotazníkového prieskumu realizovaného Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP) v rámci projektu Zdravé mesta – Zelené mestá v roku 2021. Bol zaslaný 141 mestám SR, ktoré zaslali evidované výmery zelene k roku 2019. SAŽP ju prepočítala na počet obyvateľov mesta. Zdrojom údajov o počte obyvateľov v roku 2019 bol ŠÚ SR. Dotazníkový prieskum sa plánuje realizovať každé tri roky.

Zdroj: Enviroportal, <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=2687&pdf=true>, 2023.

Geomorfologické členenie územia

V zmysle regionálneho geomorfologického členenia (Mazúr, Lukniš in Atlas SSR 1980) do oblasti Nového Mesta nad Váhom zasahujú tri horstvá : na západe Biele Karpaty s dominujúcou Veľkou Javorinou (970 m. n. m.), v strede severný výbežok Malých Karpát – tzv. Čachtické Karpaty s dominujúcim Veľkým Plešivcom (484 m. n. m.) a na východe Považský Inovec s vrcholmi Bezovca (743 m. n. m.), Pánskej Javoriny (943 m. n. m.), Vtáčieho vršku (910 m. n. m.) a Inovca (1049 m. n. m.). Najnižším a najmenej členitým územím regiónu je Podunajská pahorkatina, súčasť Podunajskej nížiny. Jej niekoľko kilometrov široká Dolnovážska niva pozdĺž toku rieky prirodzene nadväzuje na rovinaté územie Trenčianskej kotliny na severe. Súčasťou Podunajskej pahorkatiny je Trnavská pahorkatina. V regióne je zastúpená lineárnou depresiou 45 Dudvážska mokraď a zvlnenou Podmalokarpatskou pahorkatinou pozdĺž západnej hranice celku v kontaktnej zóne na úpätí Malých Karpát. Podmalokarpatská pahorkatina v katastri mesta vytvára juhozápadne a severovýchodne orientovanú ostrohu území zvlnených nad rovinou periodicky zaplavovanej nivy. Tu sa vyvinulo aj historické jadro terajšieho mesta pravdepodobne vďaka vyvýšenej bezpečnej polohe nad inundačným územím. Považské podolie je ďalším zníženým geomorfologickým celkom vzniknutým neogénou tektonikou, ktorý využíva pre svoj tok rieka Váh, a ktorý do regiónu Nového Mesta nad Váhom zasahuje tentoraz zo severu. Rovinatá Trenčianska kotlina sa na západ mierne dvíha a vytvára široký pás Bielokarpatského podhoria. To tvorí aj severozápad katastra mesta. Malé Karpaty sú v regióne zastúpené svojím posledným severovýchodným výbežkom, Čachtickými Karpatmi. Plešivec a Nedze, na východe tvoriace okraj katastra mesta, oddeľujú vyvýšenou hradbou Podunajskú a Myjavskú pahorkatinu. Aj keď Čachtické Karpaty nie sú vysokou reliéfnou bariérou, práve uvedená priestorová konfigurácia bola pravdepodobne kľúčovým faktorom lokalizácie spomínanej stredovekej obchodnej osady. Z obrázku je zrejmé, že centrálné územie mesta bolo predurčené stať sa jeho prirodzeným komunikačným uzlom. Na severe a na východe územia sa reliéf dvíha do veľmi vysokých polôh. Biele Karpaty sa začínajú kvalitatívne špecifickým pásom Bošáckych bradiel a za nimi stúpajú do Javorinskej hornatiny, Beštín a Lopenickej hornatiny. Považský Inovec od nivy vystupuje najprv mierne Inoveckým predhorím a ďalej do Nízkeho a Vysokého Inovca. Prevzaté zo zdroja : PHRSR NMnV 2016 – 2023

Klimatické pomery

Mesto Nové Mesto nad Váhom je situované v severnom výbežku Západoslovenskej nížiny, na dotyku s Malými Karpatmi, Bielymi Karpatmi a Považským Inovcom. Na území mesta i jeho okolia sú priaznivé mikroklimatické pomery, ktoré charakterizuje veľké množstvo slnečných dní.

Ako sa uvádza v Končekovej klimatickej klasifikácii, na území Slovenska rozlišujeme 3 klimatické oblasti, ďalej členené na okrsky. Na území okresu Nové Mesto nad Váhom, ktoré sa nachádza v nadmorskej výške v rozmedzí 169 – 416 m/ je najviac zastúpená teplá oblasť, ktorá prechádza stredom územia a pokrýva takmer 55 % územia. Severná a východná časť okresu spadajú do miernej oblasti. Na severe v oblasti Bielych Karpát a na východe

v oblasti Považského Inovca sa vyskytujú aj miesta spadajúce do chladnej oblasti. Tie však tvoria len malý podiel (1,22 %) z celkovej rozlohy okresu.

Teplotné pomery

Pomery teploty vzduchu sú vyhodnotené na základe dlhodobých pozorovaní na meteorologickej stanici v Myjave, nachádzajúcej sa mimo územia okresu Nové Mesto nad Váhom. Táto stanica leží v okrese Myjava, v Myjavskej pahorkatine v nadmorskej výške približne 347 m n. m. Priemerná ročná teplota vzduchu má na meracej stanici Myjava hodnotu 8,7 °C. Najteplejšími mesiacmi sú jún, júl a august zatiaľ čo najchladnejšími mesiacmi sú december, január a február.

Zrážkové pomery

Priemerný ročný úhrn zrážok sa v okrese pohybuje od minima 569 mm až po maximálnych 1308 mm. K najväčším úhrnom dochádza v najvyšších polohách v okrese v Bielych Karpatoch a Považskom Inovci. S klesajúcou nadmorskou výškou klesá aj úhrn zrážok. V nižších okrajových častiach Bielych Karpát a Považského Inovca ako aj vo väčšej časti Myjavskej pahorkatiny a Malých Karpát dochádza k priemerným ročným úhrnom zrážok v rozmedzí 700 až 800 mm. Najnižšie priemerné ročné úhrny zrážok sa vyskytujú v Podunajskej pahorkatine. Priemerný ročný úhrn zrážok je najväčší na meracej stanici Bošáca s hodnotou 754 mm. Najmenší priemerný ročný úhrn zrážok 619 mm je na meracej stanici Lúka. Najchudobnejšie na zrážky sú mesiace január, február, marec a apríl, zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v mesiacoch máj, jún, júl a august.

Snehové pomery

V rokoch 1981-2010 bolo v priemer najviac dní v roku so snehovou pokrývkou nameraných na meracej stanici Bošáca (takmer 65 dní). Najmenej dní so snehovou pokrývkou (38 dní) bolo nameraných na stanici Kočovce. Najväčší počet dní so snehovou pokrývkou bol na území okresu v januári. Z hľadiska priestorového rozloženia je najmenší priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v oblastiach patriacich do Podunajskej pahorkatiny. V priemere sa tu vyskytuje od 36 do 40 dní so snehovou pokrývkou. Podobne ako úhrn zrážok aj priemerný počet dní so snehovou pokrývkou sa zvyšuje s nadmorskou výškou. Najviac dní býva snehová pokrývka v Považskom Inovci a v Bielych Karpatoch, kde sa vyskytuje snehová pokrývka v priemere až takmer 108 dní.

Veterné pomery

Priemerná ročná rýchlosť vetra je v okrese Nové Mesto nad Váhom najnižšia v chránených oblastiach Podunajskej pahorkatiny, Považského podolia, Malých Karpát a časti Myjavskej pahorkatiny. Rýchlosti sa tu pohybujú od najnižších 2,7 m.s-1 po 3 m.s-1. Najväčšie priemerné rýchlosti dosahuje vietor vo vrcholových polohách pohoria Biele Karpaty a to maximálne 5,3 m.s-1.

Oblačnosť

Priemerná ročná oblačnosť sa na území okresu pohybuje v rozsahu od 58,9 % v Podunajskej pahorkatine až po 64,6 % na severe a východe okresu v Bielych Karpatoch a Považskom Inovci. Priemerný ročný počet jasných dní sa pohybuje v rozsahu 42 až 58 dní. Priemerný ročný počet zamračených dní pohybuje od 111 do 144 dní.

Zdroj : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019

Flóra a fauna

Rastlinstvo

Skúmané územie okresu Nové mesto nad Váhom, charakterizuje výskyt vysoko hodnotnej prírodnej, zatiaľ relatívne málo narušenej horskej i podhorskej krajiny. V niektorých hraničných polohách zasahuje aj do území špecifických v celoslovenskom i stredoeurópskom kontexte. Územie je výrazne ovplyvnené svojou polohou na rozmedzí Panónskej a Karpatskej oblasti. V druhovom zložení vegetácie tak môžeme nájsť zástupcov oboch regiónov. Sú tu zastúpené teplomilné, panónske druhy - najmä v južnej časti, avšak väčšina územia je už reprezentovaná horskými karpatskými druhmi. V oblasti Bielych Karpát, na ich slovenskej strane, si lesné porasty viac-menej zachovali prirodzenú drevinovú skladbu. V nižších polohách dominujú dubohrabiny, vo vyšších a najvyšších polohách na ne nadväzujú bučiny a na špecifických stanovištiach nachádzame aj suťové lesy. K najosobitejším nelesným typom vegetácie zaraďujeme kvetnaté orchideové lúky, ktoré patria k teplomilným trávnyim porastom, často ako súčasť mokradí a pramenísk.

Tieto spoločenstvá poskytujú zázemie jednak pre ohrozené druhy vstavačovitých rastlín, jednak pre mnohé ďalšie vzácne druhy flóry ako kosatce, mečíky, orlíček a podobne.

Medzi druhmi viazanými na špecifické skalnaté biotopy majú osobitné postavenie unikátne spoločenstvá poľných burín, prežívajúce na tradične obrábaných kopaničiarskych poličkách. Okrem nich sa na kopaničiach vďaka človeku udržali dodnes aj mnohé staré odrody ovocných drevín. Z kvitúcich bylín sú typickými druhmi: pavinec horský, smolníčka obyčajná, ziabor širokolistý a jastrabníky. V štrbinách skál a sutinách môžeme nájsť papraď – sladič obyčajný, známy ako sladké drevko. Flóra vyššie položených miest má vzhľadom na nadmorskú výšku horský charakter. Na mnohých miestach tvorí prímes bukových lesov jedľa biela. Dendrologickými raritami je prirodzený výskyt tisu obyčajného a borovice lesnej.

Významným a najviac zastúpeným krajinným prvkom sú zachovalé lesné spoločenstvá. V území dominujú predovšetkým dubovo-hrabové lesy, miestami sú zastúpené aj prirodzené spoločenstvá bukových a jedľových kvetnatých lesov a bukových javorín. Podobne, ako v iných regiónoch Slovenska, bola aj táto časť územia v minulosti pokrytá takmer súvislými lesmi, ktoré však boli z väčšej časti vyklčované a premenené na ornú pôdu, lúky a pasienky. Najviac boli postihnuté vrbové a jaseňovo-jelšové lužné lesy. V odlesnenej a poľnohospodársky využívannej krajine sa zachovali len ich zvyšky ako bukové porasty vodných tokov.

Oblasť sa vyznačuje bohatými lesmi, ktoré sú hlavným ekostabilizačným prvkom krajiny a vhodným prostredím pre rastlinstvo a živočíšstvo viazané na lesné prostredie. Zo sekundárnych spoločenstiev sú najrozsiahlšie trávne porasty, mnohé lúky i pasienky si ešte zachovali svoje prirodzené zloženie a vyznačujú sa veľkou pestrosťou rastlinných druhov. Alúviá veľkých vodných tokov i ďalších menších vodných tokov, ako aj pahorkatinný stupeň, boli v minulosti značne pozmenené činnosťou človeka. Vyššie polohy si zachovali nielen svoj lesnatý ráz, ale i prirodzenú druhovú štruktúru.

Mimo už spomínaných spoločenstiev si veľkú pozornosť zaslúžia hlavne nelesné biotopy. Sú to lúky a pasienky, často so zachovalou prirodzenou druhovou skladbou a druhovou pestrosťou a taktiež aj rôzne typy mokradných spoločenstiev (prameniskové, slatinné a rašelinné). Cenné sú tiež slatinorašelinné fytoocenózy, ktoré predstavujú rad sukcesných slatinných a rašelinných spoločenstiev s významným zastúpením rašelinníkov a bezkolenca belasého. Okrem vzácných rastlinných druhov sa na území okresu vyskytujú aj druhy, ktoré tu nemajú svoje pôvodné rozšírenie. Dostali sa sem v minulosti najmä z Ázie a Ameriky ako okrasné, prípadne medonosné rastliny. Tieto druhy majú veľkú rozmnožovaciu schopnosť a svojím šírením ohrozujú a postupne vytlačujú pôvodné rastlinné druhy a menia zloženie celých ekosystémov. Preto je veľmi potrebné trvalé monitorovanie miest výskytu týchto druhov rastlín a ich následné odstraňovanie. Napr. netýkavka malokvetá, astra kopijovitistá alebo zlatobyľ kanadská.

Živočíšstvo

Čo sa týka zloženia populácie živočíšstva, je rovnako ako rastlinstvo limitované prírodnými podmienkami krajiny na danom území. Zemepisná poloha, geologické a klimatické podmienky, vegetačný kryt, nadmorská výška či pôdne druhy sú komplexné faktory ovplyvňujúce jednak vývoj vegetácie, jednak živočíšstva. Riešené územie je charakterizované bohatým výskytom vzácných a chránených bezstavovcov, ako napr. fúzač obrovský, nosorožtek obyčajný, cikáda viničová, sága stepná. Z motýľov je to napr. jasoň chochlačkový, vidlochvost ovocný a feniklový, z pavúkov stepník červený. V lese sa vyskytujú mnohé živočíšne druhy ako líška obyčajná, kuna lesná, kuna skalná a i. Vzácnnejšie sa v oblasti vyskytujú aj jazvec obyčajný, mačka divá, rys a medveď hnedý. V lesoch katastra Nové Mesto nad Váhom sa vyskytuje taktiež jelenia, v nižších polohách srnčia a diviacia zver, rovnako sa tu darí aj muflónej a danielovej zveri. Zo vzácných dravcov sa v oblasti vyskytuje orol krikľavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý a včelár obyčajný.

Z chránených druhov živočíchov, t. j. druhov európskeho a národného významu možno spomenúť výskyt chrobákov bystrušky medenej, bystrušky zlatej; obojživelníkov salamandry škvrnitej, mloka obyčajného, mloka vrchovského, skokana hnedého, ropuchy bradavičnatej; hlodavcov ververice stromovej, plcha sivého, písika lieskového, plcha lesného; mäsožravcov vlka dravého, medveďa hnedého a hranostaja čiernochvostého; mačkovitej šelmy mačky divej a ďalších druhov – napr. vtákov, plazov a pod.

Čerpané zo zdrojov : PHSR NMnV 2016 – 2023, RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019.

Pozn. : Analýza biotických vlastností územia mesta Nové Mesto nad Váhom bola podrobne hodnotená v rámci dokumentácie RÚSES spracovanej v r. 2019 a schválenej v roku 2020 (OU-NM-OSZP-2022/341-49/HMS zo dňa 21.12.2022). Je dostupná cez odkaz : <https://www.minv.sk/?ruses-okresu-nove-mesto-nad-vahom>

Ovzdušie

Podľa environmentálnej regionalizácie SR, spracovanej v roku 2016 a ďalej aktualizovanej na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov, patrí väčšina územia mesta Nové Mesto nad Váhom a jeho záujmového územia do prostredia s relatívne menej znečisteným ovzduším svojimi vlastnými zdrojmi v porovnaní s inými okresmi SR. Nie je v dosahu iných zdrojov znečistenia a len malá časť územia predstavuje územie silne narušené. Pre vývoj kvality ovzdušia je dôležitá geomorfologická situácia lokality. Nové Mesto nad Váhom je lokalizované v menej členitom teréne s priaznivým prúdením vzduchu, čo vytvára vhodné podmienky pre rozptyl škodlivín.

Významným zdrojom znečistenia ovzdušia sú mobilné zdroje - automobilová doprava produkujúca škodliviny z prevádzky spaľovacích motorov (CO, NO_x, prchavé uhľovodíky). V chladnom období roka sa pri vykurovaní rodinných domov tuhými palivami do ovzdušia uvoľňujú znečisťujúce látky, najmä prachové častice a benzo(a)pyrén.

Podľa najnovšej dostupnej Správy SHMÚ o kvalite ovzdušia SR (v čase spracovania tejto kapitoly za rok 2021, Zdroj : https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Sprava_o_KO_v_SR_v2.pdf) sa okres Nové Mesto nad Váhom radí medzi rizikové okresy s podielom aspoň 40% rizikových obcí s ohľadom na kvalitu ovzdušia ohrozenú lokálnym vykurovaním a zhoršenými rozptylovými podmienkami.

V okrese Nové Mesto nad Váhom je v prípade znečisťujúcich látok PM₁₀ a PM_{2,5} vymedzených sedem lokalít oblastí riadenia kvality ovzdušia (ORKO) : Bzince pod Javorinou, Čachtice, Lubina, Moravské Lieskové, Nová Bošáca, Podolie a Stará Turá. Tieto boli stanovené matematickým modelom na základe meraní zohľadňujúcich najmenej 3 ročné obdobia ako rizikové oblasti, kde nadmerné znečistenie ovzdušia vychádza z vysokých emisií z lokálneho vykurovania najmä tuhým palivom (biomasou a uhlím) a na základe zhoršených rozptylových podmienok.

Množstvo emisií tuhých znečisťujúcich látok zo stredných a veľkých zdrojov na území okresu Nové Mesto nad Váhom je v porovnaní s emisiami pochádzajúcimi z dopravy, prašnosti ciest a lokálneho vykurovania málo významné.

Mesto Nové Mesto nad Váhom upravovalo náležitosti oznamovania údajov za malý zdroj znečisťovania ovzdušia a ďalšie podrobnosti vo veciach poplatku prevádzkovateľov malého zdroja vo svojom Všeobecne záväznom nariadení podľa VZN mesta č. 3/2003 – VZN O malých zdrojoch znečisťovania ovzdušia a ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami, ktoré reagovalo na zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia. Avšak následne bolo toto VZN rozhodnutím mestského zastupiteľstva na návrh poslancov zrušené a novým prijatým nariadením boli prevádzkovatelia malých zdrojov znečisťovania ovzdušia oslobodení od oznamovacej a poplatkovej povinnosti.

Voda

V súčasnosti sledujeme všeobecne nepriaznivé trendy dostupnosti vodných zdrojov, zvyšujúcej sa pravdepodobnosti výskytu zrážkových extrémov, a tým aj vyššieho nebezpečenstva vzniku povodní. Je predpoklad, že tieto trendy budú pokračovať aj do budúcnosti. Povodne majú príčinu jednak v klimatických extrémoch, jednak v nevyhovujúcom stave povodí riek s nevyrovnanými odtokovými pomermi a zvyšovaním extrémnych prietokov. Môžu byť čiastočne regulované úpravami vodných tokov, čo síce na jednej strane nesie následky narušenia vodného režimu nívnych ekosystémov, ale na druhej strane môžu znamenať ochranu obyvateľov pred účinkami povodní.

Extrémne vplyvy badať aj v hodnotení vodohospodárskych výsledkov na Slovensku za rok 2022. V publikácii Vodohospodársky spravodajca (č. 9-10/2022), sa konštatuje, že „vplyvom klimatickej zmeny pozorujeme v ostatných rokoch zmeny rozdelenia odtoku v roku. Jedným z faktorov je aj menšia snehová pokrývka a jej skorší odtok topením už v zimných mesiacoch (január, február). Následne sa znižuje a presúva obvyklý zvýšený jarný odtok (marec až máj), čo spôsobuje nedostatočné zásoby vody v povodiach pre nadchádzajúce menej vodné letné mesiace a to tak v povrchových ako aj podzemných vodách. To bol prípad aj tohto roku (pozn. spracovateľa : ide o rok 2022). V priebehu letných mesiacov sa hydrologické sucho prehĺbovalo ako následok deficitu zrážok a vysokých teplôt vzduchu, podporujúcich zvýšenú evapotranspiráciu. Koncom júla sa v stave sucha až extrémneho sucha nachádzala prevažná časť hodnotených objektov monitorujúcich povrchové a podzemné vody. Zrážky v

posledných júlových dňoch situáciu zmiernili len krátkodobo; na doplnenie deficitu v povrchových a najmä podzemných vodách by boli potrebné dlhšie, niekoľko dní trvajúce zrážky rovnomernej (nie extrémne veľkej) intenzity. Zrážky vysokej intenzity (časté pri búrkových aktivitách) zväčša po preschnutom povrchu rýchlo odtečú a nevsakujú v dostatočnej miere do pôdy a podzemnej vody.“

Podzemné vody

Geotermálne vody

Podľa Vodného plánu Slovenska bolo v SR vymedzených 26 útvarov podzemných geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Tieto oblasti sú zároveň perspektívnymi geotermálnymi oblasťami. Do územia okresu Nové Mesto nad Váhom zasahujú dva útvary podzemných geotermálnych vôd, oba v povodí rieky Váh : Piešťanský záliv a Trenčianska kotlina. Oba útvary v dominantnom zastúpení charakterizujú karbonáty a puklinon-krasová priepustnosť.

Banské vody

Podľa dokumentu Banské vody Slovenska vo vzťahu k horninovému prostrediu a ložiskám nerastných surovín, regionálny geologický výskum (Bajtoš a kol., 2011) spracovaným ŠGÚDŠ do riešeného územia zasahuje jeden bansko-ložiskový región Považský Inovec, ktorý zahŕňa aj bansko-ložiskovú oblasť Zlatníky (Au, Ag), ktorá leží v susednom okrese Bánovce nad Bebravou.

Minerálne vody

V okrese Nové Mesto nad Váhom sa nachádza aj niekoľko prameňov minerálnych vôd – kyseliek: Bošáca – Prameň za tehelňou a Jastrabská, Modrová – Kyslá voda, Nová Bošáca – Prameň za Predpolomou, Prameň v záhrade A.Vráblika a Kadlub, Nová Lehota – Daštinská kyselka. (Zdroj: www.mineralne-pramene.sazp.sk)

V oblasti Nového Mesta nad Váhom sú podzemné vody a pramene monitorované niekoľkými sondami Štátnej hydrologickej siete kvantít podzemných vôd Slovenska, ktorých výsledky sú dostupné na webových stránkach Slovenského hydrometeorologického ústavu. V okrese Nové Mesto nad Váhom je podľa Katalógu kvantít podzemných vôd Slovenska v prevádzke

päť prameňov s týždennou periodicitou merania (tzv. týždenné pramene) :

- prameň č. 1008 Kálnica – Klokočovka,
- prameň č.956 Lubina – Rybníček,
- prameň č.998 Vaďovce – Hlavina,
- prameň č. 1153 – Stará Lehota – U Dominov,
- prameň č. 980 Lúka nad Váhom – Šáchor,

deväť sond s dennou periodicitou merania (tzv. denné sondy) :

- sonda č. 155 – Trenčianske Bohuslavice,
- sonda č. 5314 Nové Mesto nad Váhom M-14,
- sonda č. 2152 Nové Mesto nad Váhom,
- sonda č. 149 Nové Mesto nad Váhom,
- sonda č. 153 Rakoľuby,
- sonda č. 193 Častkovce,
- sonda č. 148 Podolie – Korytné,
- sonda č. 2146 Horná Streda,
- sonda č. 2145 Modrovka,

a dve sondy s týždennou periodicitou merania (tzv. týždenné sondy) :

- sonda č. 2154 Beckov,
- sonda č. 185 Považany.

Do Katalógu kvality podzemných vôd Slovenska sú z nich zaradené sondy č. 5314 Nové Mesto nad Váhom M-14, č. 2152 Nové Mesto nad Váhom a č. 980 Lúka nad Váhom – Šáchor, čo znamená, že na týchto sondách sa pozoruje kvalita vody. Podľa Zoznamu objektov štátnej hydrologickej siete SHMÚ monitorovania kvality podzemných vôd v okrese Nové Mesto nad Váhom prebieha monitorovanie kvality podzemnej vody v lokalitách Čachtice, Považany, Lubina, Lúka nad Váhom, Vaďovce, Nové Mesto nad Váhom a Nové Mesto nad Váhom M-14.

Z vyhodnotenia kvality podzemných vôd za roky 2012-2021 vyplýva trvalo významný stúpajúci trend na monitorovacích miestach v Novom Meste nad Váhom v ukazovateľoch mangán a železo dvojmocné. Prahové a limitné hodnoty tu prekračujú ukazovatele mangán a NH₄⁺

Zdroj : SHMÚ, Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2021, https://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Publikacna_cinnost/Publikacie_kvality_PzV/KvPzV_2021_kvalita_rocenka_SR.pdf, 2023

Povrchové vody

Územie okresu Nové Mesto nad Váhom spadá do čiastkového povodia Váh a do základných povodií Váh od zaústenia Nosického kanála pod zaústenie Biskupického kanála, Váh od zaústenia Biskupického kanála po ústie Nitry a Nitra od Bebravy po Žitavu a pod Malú Nitru. Najväčšia časť územia spadá do základného povodia Váh od zaústenia Nosického kanála pod zaústenie Biskupického kanála. Hlavným tokom okresu je rieka Váh, ktorá tvorí hydrologickú os územia okresu. Popri prirodzenom koryte rieky bol vystavaný umelý derivačný Biskupický kanál po celej dĺžke toku rieky v okrese. Na jeho toku boli v okrese vystavané Vodné elektrárne Nové Mesto nad Váhom a Horná Streda (krizom-krazom.eu). Z pravostranných prítokov Váhu je najväčším prítokom Jablonka, ktorej prítok Trstie je druhým najdlhším tokom po Váhu na území okresu. K ďalším pravostranným prítokom patria napríklad Bošáčka, Klanečnica s prítokom Kamečnica privádzajúce vodu z Bielych Karpát. K ľavostranným prítokom privádzajúcim vodu z Považského Inovca sú napríklad Rybnický potok, Kálnický potok, Hrádovský potok a Modrovský potok.

Významné vodné plochy na území okresu Nové Mesto nad Váhom:

- jazero Zelená voda,
- vodná nádrž Dubník I,
- vodná nádrž Dubník II,
- vodná nádrž Čachtice.

Jazero Zelená voda je zaradené do zoznamu monitorovaných vodných plôch určených na kúpanie, s kvalitou vody na úrovni dostatočná. Prípadné kolísanie kvality, resp. jej dlhodobé zhoršenie môže predstavovať ohrozenie turistického potenciálu lokality.

Údaje prevzaté zo zdroja : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, <https://www.minv.sk/?ruses-okresu-nove-mesto-nad-vahom> a <https://www.uvzs.sk/web/uvz/zoznam-vod-urcenyh-na-kupanie-2023>

Pôda a lesný fond

Ochrana pôdy ako zložky životného prostredia sa uplatňuje najmä prostredníctvom zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie a to hlavne poľnohospodárskej pôdy zaradenej podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1. – 4. kvalitatívnej skupiny (triedy kvality).

Pedosféra plní v krajine jednak funkciu produkčnú, no má taktiež funkciu environmentálnu. Je samostatným prírodným útvarom so štruktúrou podmienenou endogénnymi a exogénnymi faktormi: geologickou stavbou, tvarmi georeliéfu, klimatickými a hydrologickými pomermi územia. Na alúvium nivy Váhu sa viažu fluvizeme a čiernice. So vzdialenosťou od toku narastá hrúbka hĺn, povodňových kalov a klesá vplyv kolísania hladiny podzemnej vody v závislosti od Váhu. Tu sa vyvinuli čiernice, čiernozemné, hlboké, hlinité pôdy so zásobou živín s dobrými agrotechnickými vlastnosťami a vysokou úrodnosťou. Bližšie k toku ležia zrnitostne ľahšie, hlboké fluvizeme bez skeletu, s miernym obsahom humusu. Tieto sú stredne úrodné, nachádzajú sa taktiež na nive Kamečnice a Klanečnice. Pri toku vznikajú plytké fluvizeme, silne skeletnaté, výsušné, agronomicky málo cenné. Na sprašové sedimenty pahorkatiny severne od mesta sa viažu hnedozeme, trpiace vodnou eróziou, ktorá znižuje obsah humusu, následkom čoho sa stávajú pôdy stredne úrodnými. Na vápencovom podklade v svahovitom teréne sa objavujú plytké rendziny, agronomicky málo cenné pôdy. Antropogénne je najviac pozmenená nížinná časť s ornými pôdami. Agrocenózy pomerne plynulo prechádzajú cez ovocné sady a trvalé trávnaté porasty do spoločenstiev Malých Karpát, na ktoré nadväzuje súvislý les. Územie samotného katastra charakterizuje vysoký

stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy. Väčšina pôdy je v alúviu rovinatej nivy Váhu a nív tokov Klanečnice a Kamečnice. Ostatná pôda je na svahoch a trpí väčšinou vodnou eróziou. Záhrady sa nachádzajú iba v intraviláne a na jeho okraji ako zvyšky pôvodného súkromného hospodárenia na mnohých miestach.

Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodársky využívané plochy zaberajú celkovo v okrese Nové Mesto nad Váhom 26 401 ha (45,5 % z rozlohy okresu). Najväčšiu výmeru z plochy okresu zaberá veľkobloková orná pôda, 17 796 ha (30,7 % z rozlohy okresu). Tieto plochy sú rovnomerne rozmiestnené v rámci okresu mimo horských oblastí, ale predovšetkým sú lokalizované v centrálnej časti okresu v okolí vodného toku Váh. V okrese sa nachádzajú aj plochy trvalých trávnych porastov intenzívne využívaných v celkovej výmere 4 562 ha (7,9 % z rozlohy okresu).

Ostatné poľnohospodársky využívané plochy sú v okrese zastúpené v menších rozlohách a sú rozmiestnené väčšinou rovnomerne v rámci okresu :

- Záhrady 1 454 ha (2,5 % z rozlohy okresu),
- Trvalé trávne porasty extenzívne využívané 608 ha (1 % z rozlohy okresu),
- Trvalé trávne porasty s NDV 1 043 ha (1,8 % z rozlohy okresu),
- Ovocný sad 472 ha (0,8 % z rozlohy okresu),
- Orná pôda – malobloková 376 ha (0,6 % z rozlohy okresu),
- Vinice 49 ha (0,1 % z rozlohy okresu).

Niektoré z týchto plôch – napríklad trvalé trávne porasty sukcesne zarastajúce alebo trvalé trávnaté porasty – môžu byť veľmi významné ako biotopy a biokoridory, prípadne inak významné z pohľadu ekologickej stability okresu.

Zdroje : PHRSR NMnV 2016-2023, RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019.

Lesné pozemky

Lesné ekosystémy všeobecne patria k najstabilnejším prvkom krajiny a sú zvyčajne súčasťou kostry územného systému ekologickej stability. Avšak hospodárenie v lesných ekosystémoch môže spôsobiť ich ohrozenie a narušenie. Hlavným stresovým faktorom v lesnom hospodárstve je neúmerná ťažba dreva nezodpovedajúca podmienkam samoobnovy. Oslabené ekosystémy sú tiež málo odolné proti pôsobeniu prirodzených škodcov. Zníženie stability lesných porastov môže okrem nadmerne intenzívneho hospodárskeho využívania nastať aj pôsobením škodlivých činiteľov (ktoré môžu byť čiastočne vyvolané práve hospodárskym využívaním a zmenou prirodzeného drevinového zloženia lesných porastov). V bielokarpatských oblastiach, ktoré sa čiastočne týkajú aj sledovaného územia, spôsobila v posledných rokoch výrazné škody grafióza duba, ktorá je v súčasnosti už stabilizovaná.

Lesné pozemky v okrese Nové Mesto nad Váhom 21 459,40 ha (39,4 % z rozlohy okresu). V kategórii lesných pozemkov sú najviac zastúpenou krajinnou štruktúrou plochy listnatých lesov, ktoré zaberajú rozlohu 17 571 ha (30,3% z rozlohy okresu). Tieto sa nachádzajú hlavne na severozápade okresu v pohorí Biele Karpaty, v západnej časti okresu v pohorí Malé Karpaty a na juhovýchode okresu v pohorí Považského Inovca. V týchto pohoríach sa nachádzajú aj plochy zmiešaných lesov vo výmere 3 619 ha (6,2% z rozlohy okresu) a ihličnatých lesov vo výmere 1 621 ha (2,8 % z rozlohy okresu).

Kategorizácia lesov nielen v riešenom území vyplýva z prevažujúcich funkcií lesov a režimu ich obhospodarovania. V kategórii hospodárskych lesov je dominantnou funkciou produkcia drevnej hmoty, popri ktorej sa plnia aj ostatné verejnoprospešné funkcie lesov. Na tých pozemkoch lesného pôdneho fondu (LPF), kde produkcia dreva je len vedľajšou funkciou a hlavnou funkciou je ochrana lesnej pôdy, vyplývajúca zo stanovištných podmienok, sa nachádzajú tzv. ochranné lesy. Špecifické poslanie lesov vyplývajúce z celospoločenských záujmov, ktorých funkcia je nadradená produkčnej, majú lesy osobitného určenia.

V sledovanom území je zastúpenie jednotlivých kategórií lesa v celkovej výmere 21 459,40 ha nasledovné :

Kategória Ochranné lesy (O) : 5413,55 ha / 25,23% výmery
Kategória Lesy osobitného určenia (U) : 460,07 ha / 2,14% výmery
Kategória Hospodárske lesy (H) : 15585,78 ha / 72,63% výmery

Zdroj : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019

Prírodné stresové faktory

Žiarenie / radón

Radón je nebezpečný inertný rádioaktívny plyn negatívne pôsobiaci na živé organizmy. Nebezpečenstvo pôsobenia tohto plynu znásobuje aj jeho ťažká identifikácia v prostredí, nakoľko je to plyn bez farby, chuti a zápachu.

Ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu, je jedným z faktorov ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Zdrojom radónu sú rádioaktívne prvky v podloží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom prevedenia stavieb. Ide o nový prístup, s ktorým sa musí v územnom plánovaní i v rezorte stavebníctva počítať.

Z hľadiska ochrany pred nepriaznivými vplyvmi žiarenia boli ŠGDÚŠ vypracované mapy prírodnej rádioaktivity. Podľa týchto podkladov možno konštatovať, že v okrese Nové Mesto nad Váhom je rovnomerne zastúpený stredný a nízky stupeň radónového rizika. Lokality s nízkym radónovým rizikom sa nachádzajú v severnej časti okresu (svahy Bielych Karpát), v oblasti Myjavskej pahorkatiny, Dolnovážskej nivy a v juhozápadnej časti okresu (svahy Považského Inovca). V území obcí Nová Bošáca, Zemianske Podhradie, Beckov, Kálnica, Kočovce, Nová Ves nad Váhom, Hrádok, Lúka, Modrovka a Modrová sa vyskytujú menšie lokality so zvýšeným stupňom radónového rizika. Zdroj : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019

Seizmicita

Seizmické ohrozenie vyjadruje pravdepodobnosť neprekročenia seizmického pohybu počas denného časového intervalu na zvolenej záujmovej lokalite. Územia zaraďujeme na báze izolínie maximálnej novej intenzity zemetrasenia. Určuje nám potenciálny výskyt zemetrasenia určitej intenzity. Seizmické ohrozenie sa vyjadruje v hodnotách makroseizmickkej intenzity ($^{\circ}$ MSK 64). Celé územie okresu Nové Mesto nad Váhom je v pásme 6. – 7. stupňa seizmického ohrozenia na škále 1-12 podľa medzinárodnej stupnice MSK-64 (Medvedevova-Sponheuerova-Kárnikova stupnica). Najnižšie riziko seizmického ohrozenia je v juhovýchodnej časti územia, za hranicou okresu klesá na 6. stupeň MSK-64. Zdroj : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019

Inundácia

V okrese Nové Mesto nad Váhom sú inundačné územia vytyčené v horskej a podhorskej oblasti Bielych Karpát na menších vodných tokoch, ktoré sú v dôsledku prírodných pomerov náchylné na vznik povodní z privalových zrážok. Inundačné územie je priestorovo definované potenciálnym priebehom povodne pri storočnom prietoku Q100 na vodných tokoch Bošáca (v obciach, v smere toku: Nová Bošáca, Zemianske Podhradie, Bošáca a Trenčianske Bohuslavice), Klanečnica (v obciach, v smere toku: Moravské Lieskové, Dolné **Srnie** a **Nové Mesto nad Váhom**), Kamečnica (v obciach, v smere toku: Lubina a Bzince pod Javorinou) a Trstie (v obciach, v smere toku: Stará Turá, Vaďovce a Hrachovište. Menšie úseky sú vytyčené na vodných tokoch Jablonka (Čachtice) a Kostolník (Stará Turá). V nive Váhu je inundačné územie priestorovo určené rozmedzím ochranných hrádzí, na oboch brehoch toku. V intraviláne obcí, v ktorých je definované inundačné územie, boli v toku realizované protipovodňové opatrenia s rôznou návrhovou prietokovou kapacitou koryta. Zdroj : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019

Hluk

Hluk je jedným z faktorov zaťažujúcich životné prostredie obyvateľov, ale aj živočíchov. Ochrana pred hlukom, o jeho posudzovaní a kontrole vo vonkajšom prostredí zachytáva v našej legislatíve zákon NR SR č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí v znení neskorších predpisov a od 16.8.2007 vo vyhláške MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Vyhláška zhodnocuje intenzitu hluku samostatne vo vonkajšom prostredí, pre cestnú dopravu, pre železničné dráhy, leteckú dopravu a hluk z iných zdrojov ako z dopravy. Automobilová doprava predstavuje líniový stresový faktor, ktorý vplyva na okolitú krajinu, predovšetkým pozdĺž dopravných koridorov, negatívne zaťažuje prostredie emisiami, hlukom a vibráciami.

Hluk je produkovaný najmä v priemyselných prevádzkach a v doprave. Výraznými zdrojmi hluku sú aj dopravné koridory s intenzívnou premávkou, pričom najzávažnejší zdroj hluku predstavujú prípady, kedy cesty I. a II. triedy prechádzajú v blízkosti obytnej zástavby. K takýmto cestám v okrese Nové Mesto nad Váhom patria cesty I/61, I/54, II/499 a II/504. S budovaním nových rýchlostných komunikácií sa realizujú aj protihlukové opatrenia (protihlukové steny) pre zamedzenie šírenia hluku z dopravy do obytného prostredia. Okresom Nové Mesto nad Váhom prechádza diaľnica D1, kde denne prejde viac ako 20 000 áut. Podľa posledného sčítania dopravy v roku 2015 (SSC, 2015) je najväčšia intenzita v okrese Nové Mesto nad Váhom na diaľnici D1 a cestách I. triedy, konkrétne na ceste I/54 a I/61.

Pri železničnej doprave je intenzita hluku závislá na počte, druhu a skladbe vlakov a parametroch trasy. Intenzita hluku je najvýraznejšia na tratiach prechádzajúcimi cez sídelne útvary a na železničných staniciach. Okresom Nové Mesto nad Váhom prechádza elektrifikovaná trať č.120 Bratislava - Žilina a neelektrifikovaná trať č.121 Nové Mesto nad Váhom - Vrbovce. Traťou č.120 ročne prejde cca 25 237 nákladných vlakov a 49 630 osobných vlakov. (ŽSR, 2017).

V riešenom území sa nachádzajú aj viaceré stacionárne zdroje hluku ako areály výroby, priemyselné a poľnohospodárske prevádzky, ktoré zaťažujú obyvateľov, ktorí sa ich v blízkosti pohybujú alebo bývajú. Najviac hluk nepriaznivo vplýva na zamestnancov, ktorí v týchto prevádzkach pracujú. Občasnými zdrojmi hluku môžu byť aj športové, kultúrne a rekreačné areály. Závažné stacionárne zdroje hluku v okrese Nové Mesto nad Váhom však neboli zistené.

Zdroj : RÚSES okresu Nové Mesto nad Váhom, 2019

Prírodné a environmentálne limity a záťaž

Prírodno-environmentálne limity (NATURA, biotopy, biocentrá, biokoridory, chránené územia)

Do územia okresu Nové Mesto nad Váhom zasahujú 2 „veľkopoľné“ chránené územia. Na území okresu je vyhlásených 34 „malopoľných“ chránených území z toho 3 národné prírodné rezervácie, 12 prírodných rezervácií, 1 národná prírodná pamiatka, 17 prírodných pamiatok, 1 chránený areál. Zdroj : RÚSES okresu NMnV, 2019, str.89.

Cez územie okresu prebiehajú 4 nadregionálne a 9 regionálnych biokoridorov. V okolí sa sformovali nadregionálne biocentrá Melčické bradlá, Čachtické Karpaty a Tematínske kopce a regionálne biocentrá Zelená Voda - v katastri Beckov a Turecký vrch. Na dotyku s mestom v západnej časti jeho katastra prechádza hranica chránenej krajinej oblasti Malé Karpaty a v tejto časti sa vyskytujú lesy osobitného určenia a tiež ochranné lesy.

V blízkom okolí mesta sú prírodné rezervácie Kobela (s rozlohou 4,2 ha), Hájnica (Trenčianske Bohuslavice), Plešivec, Záhradská (Lubina), Turecký vrch (30, 42 ha) a národná prírodná rezervácia Čachtický vrch.

(Zdroje : platný ÚPN Nové Mesto nad Váhom, RÚSES okresu NMnV, 2019)

Environmentálne záťaž

Environmentálne záťaž sú územia znečistené činnosťou človeka, predstavujúce závažné riziko pre ľudské zdravie alebo pre horninové prostredie, podzemné vody a pôdu, s výnimkou environmentálnej škody (v zmysle § 3 písm. s) zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach). Ide o širokú škálu území, ktoré sú kontaminované ľudskou činnosťou – predovšetkým priemyselnou, dopravnou, vojenskou, banskou alebo poľnohospodárskou, alebo tiež nesprávnym nakladaním s odpadom.

Na území mesta Nové Mesto nad Váhom sú na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidované nasledovné environmentálne záťaž:

Register A

- Areál centrálného tepelného zdroja MBP
- Areál SAD
- Areál Vzduchotechnika
- Rušňové depo

Register B

- Areál vojenského útvaru
- Skládka KO Mnešice – Tušková
- Časť areálu bývalej Vzduchotechniky, a.s.

Register C

- Areál vojenského útvaru
- Skládka KO Mnešice – Tušková
- Čerpacia stanica pohonných hmôt Slovnaft
- Obchodné centrum Kaufland, Malinovského ul.

V areáli vojenského útvaru prebehla v roku 2015 sanácia lokality, ktorá spočívala najmä v sanácii zemín ex situ a in situ s následnou rekultiváciou územia. Sanácia bola úspešná a boli splnené cieľové limity sanácie. Na lokalite prebiehajú od roku 2017 monitorovacie práce v rámci geologickej úlohy ŠGÚDŠ "Zabezpečenie monitorovania environmentálnych záťaží Slovenska - 1. časť" (ZMEZ1). Monitorovacie práce mali byť ukončené v roku 2022. Na základe priaznivých výsledkov posačného monitorovania má byť lokalita následne prehodnotená a vyradená z REZ-časti B. V čase spracovania tejto kapitoly neboli známe výsledky.

Skládka komunálneho odpadu v Mnešiciach je situovaná vo vhodnom litologickom prostredí, napriek tomu výsledky prieskumu ukázali, že dochádza k prieniku vôd z telesa skládky cez ílovité sedimenty do zvodneného horizontu v mezozoických vápencoch. V roku 2008 bol mestu schválený nenávratný finančný príspevok v rámci OPŽP na rekultiváciu skládky odpadu, ktorá bola ukončená v roku 2011. Následne sa začal realizovať monitoring kvality podzemnej vody po rekultivácii, ktorý by mal trvať 30 rokov. Monitoring realizuje spoločnosť H.E.E, s.r.o., Trenčín. Do monitoringu je zahrnutý vrt HGP-14 (VR21-1) situovaný v referenčnej oblasti, a vrty ČK-1 (VR21-3), NMV-1 (VO21-3), MV-201 (VR21-2), ktoré sú situované v indikačnej oblasti. V rámci projektu geologickej úlohy "Monitorovanie environmentálnych záťaží na vybraných lokalitách SR" boli okrem iných prác vybudované aj 3 nové monitorovacie HG vrty a 3 existujúce boli v roku 2015 zrekonštruované. Z výsledkov prác vyplynulo, že danú environmentálnu záťaž je aj napriek rekultivácii možné označiť za zdroj kontaminácie, pričom môže dochádzať k plošnému znečisťovaniu podzemnej vody v indikačnej oblasti a to dokonca chlórovanými uhlíkovodíkmi (zistené zvýšené koncentrácie cis-1,2dichlóreténu a PCE nad IT kritériá v zmysle Smernice MŽPSR č.1/2015-7), ktoré boli zistené vo vzorke podzemnej vody v novovybudovanom vrte VN21-6.

V areáli bývalej Vzduchotechniky a.s. zeminy nie sú významne ovplyvnené predchádzajúcimi činnosťami a žiadny zo sledovaných ukazovateľov neprekročil kritické hodnoty. Prieskum znečistenia zemín v pásme nasýtenia nebol zrealizovaný, avšak podzemné vody obsahovali zvýšené koncentrácie tetrachlóreténu prekračujúce IT hodnoty smernice MŽP SR č. 1/2015-7, pričom najvyššia zistená koncentrácia tetrachlóreténu v podzemnej vode bola 198 µg/l vo vrte MW-2. Výsledky prieskumu znečistenia pôdneho vzduchu vykonaného vo februári 2020 preukázali, že k úniku tetrachlóreténu došlo pravdepodobne v tých častiach prevádzky, kde sa táto chemická látka historicky používala pri odmasťovacích procesoch pred nadobudnutím objektu spol. Roen Est v roku 1999. Najvyššie koncentrácie PCE v pôdnom vzduchu boli zistené vo vzorkách odobratých v tých častiach, kde sa nachádzala podzemná odmasťovacia vaňa v budove Klima Est a vaňa v budove RTV s obsahom PCE. Plánuje sa realizácia doplnkového geologického prieskumu životného prostredia.

Zdroj : www.envirozataze.enviroportal.sk, 2023

Odpadové hospodárstvo

Odpady a odpadové hospodárstvo

Odpady v krajine predstavujú veľmi výrazné stresové faktory, nakoľko ide o cudzorodé, umelé látky, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú prirodzené ekosystémy. Okrem plošného záberu prirodzených ekosystémov v dôsledku ukladania odpadov ich stresové pôsobenie na krajinu sa prejavuje kontamináciou prírodných zdrojov - povrchových a podzemných vôd, pôdy, ako aj prašnosťou, bakteriologickým zdrojom nákaz. Mnohé skládky odpadov sú charakteristické procesmi samovznietenia a tlenia, čo je vo veľkej miere nebezpečné pre prvky ÚSES. Okrem odpadov produkovaných v priemysle a poľnohospodárstve je významným tvorcom odpadu aj obyvateľstvo.

Povinnosťou mesta je zabezpečovať na svojom území likvidáciu komunálneho odpadu pochádzajúceho od fyzických aj právnických osôb, ktorí majú na území mesta trvalý či prechodný pobyt, sídlo, miesto podnikania alebo prevádzku. Mesto je tiež povinné sledovať a zabezpečovať plnenie cieľov programov odpadového hospodárstva (POH) Slovenskej republiky a Trenčianskeho kraja. Podľa zákona č. 79/2015 o odpadoch je mesto

povinné zabezpečiť triedený zber komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo a kompozitné obaly na báze lepenky, a tiež umožniť organizácii zodpovednosti výrobcov (ďalej len „OZV“) pre obaly na jej náklady zber vytriedených zložiek komunálnych odpadov, na ktoré sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, a to na základe zmluvy s mestom. Mesto Nové Mesto nad Váhom má tento proces zabezpečený formou zmluvnej spolupráce so spoločnosťou ENVI-PAK. Zákon takisto ukladá mestu povinnosť zaviesť aj triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov (ďalej len „BRO“).

Nakladanie s odpadmi vrátane komunálneho odpadu zabezpečuje na území mesta Nové Mesto nad Váhom mestská príspevková organizácia Technické služby mesta Nové Mesto nad Váhom, ktorá v oblasti nakladania s odpadmi zabezpečuje tieto činnosti (Zdroj : webstránka organizácie www.tsm.nove-mesto.sk) :

- poskytovanie odbornej pomoci obciam na úseku MK, odvoz domového odpadu
- odvoz komunálneho odpadu na území mesta, prevádzkovanie skládok invertného materiálu, vývoz fekálií
- odvoz odpadu z okolitých obcí, vývoz odpadu veľkoobjemovými kontajnermi fyzickým a právnickým osobám
- prekladanie komunálneho odpadu a odpadu VOK a doprava odpadu z prekládkovej stanice na stanicu KO
- prevádzkovanie triedeného zberu a jeho rozširovanie
- spracovanie / kompostovanie / bioodpadu z verejnej zelene
- zneškodňovanie čiernych skládok na verejných priestranstvách
- technická realizácia uzatvorenia starých skládok prevádzkovaných TSM v minulosti.

Podrobný systém nakladania s odpadom na riešenom území mesta je ustanovený Všeobecným záväzným nariadením mesta číslo č. 1/2021 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území Mesta Nové Mesto nad Váhom a Dodatkom č. 1 v citovanému VZN.

Zber, vývoz a uloženie komunálneho odpadu sa na území mesta realizuje z rôznych druhov zberných nádob: 120 l zberné vrecia, 120 l, 240 l a 1100 l zberné nádoby, 5 m³ polopodzemné kontajnery.

Pre občanov mesta Nové Mesto nad Váhom, ktorí sú poplatníkmi v meste (nie organizáciám a podnikateľom), sú k dispozícii aj **zberový dvor a kompostáreň**, ktoré sa nachádzajú na Banskej ulici v Novom Meste nad Váhom a tiež **prekládková stanica** na Tehelnej ulici v Novom Meste nad Váhom (Mnešice).

Zberový dvor a kompostáreň slúžia na odovzdávanie:

- oddelene zbieraných zložiek KO (papier, plasty, sklo, kovy, kompozitné obaly na báze lepenky (VKM)
- oddelene zbieraných zložiek KO z domácností s obsahom nebezpečných látok,
- elektroodpadu z domácností,
- opotrebovaných batérií a akumulátorov,
- textilu a šatstva
- biologicky rozložiteľných odpadov.

Prekládková stanica slúži na odovzdávanie:

- objemného (nadrozmerného) odpadu,
- drobného stavebného odpadu (DSO) za poplatok.

Prevádzkovateľom skládky odpadu je Kopaničiarska odpadová spoločnosť s.r.o. – K.O.S., s.r.o., Kostolné. Prevádzkovateľom kompostárne sú Technické služby mesta Nové Mesto nad Váhom.

Zmesový komunálny odpad nie je vyvážaný na iné skládky.

Zberový dvor na separovaný a biologický odpad je centrálnym zariadením pre nakladanie s odpadmi s kompletnou modernou technickou vybavenosťou, ktoré slúži ako centrálna stredisko pre zber, triedenie a dočasné skladovanie odpadov a na odtriedenie nečistôt z odpadov zo separovaného zberu papiera, plastov a kompozitných obalov pred ich zhodnotením alebo zneškodnením, na spracovanie biologicky rozložiteľných odpadov drvením a následným kompostovaním a na dočasné uskladnenie nebezpečných odpadov pred ich zneškodnením z územia mesta Nové Mesto nad Váhom. V kompostárni mesto zhodnocuje biologicky rozložiteľný „zelený“ odpad a biologicky rozložiteľný kuchynský odpad od občanov.

Kompostáreň na Banskej ulici sa nachádza v areáli bývalej teplárne, kde je prevádzkovaná na základe súhlasu na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov. Slúži ako koncové zariadenie pre biologicky rozložiteľný odpad a biologicky rozložiteľný kuchynský odpad. Celková plocha kompostárne je 4.000 m², kompostovanie prebieha na spevnenej betónovej ploche s výmerou 986 m², s vyspádovaním a vyústením do zbernej nádrže s objemom 80 m³. Vzniknutý kompost je využívaný na rekultiváciu mimoprodukčných plôch mesta.

Vybavenie zberového dvora :

- 1 ks vozidlo s priamou lisovacou nadstavbou
- 1 ks vysokozdvíhací vozík
- 1 ks Triediaci pás s dopravníkovým pásom
- 1 ks Balíkovací lis ACOMAT s dopravníkom
- 1 ks nakladač KOMATSU WH 613-1 TURBO
- 1 ks nakladač UNC

Vybavenie kompostárne :

- 1 ks Traktor na prekopávanie kompostu,
- 1 ks Rotorový prekopávač
- 1 ks Kolesový nakladač KOMATSU
- 1 ks Drvič SEKO Samurai 5
- 1 ks Rotačný triedič PEZZOLATO
- 2 ks hygienizačný kontajner CSC pre spracovanie a hygienizáciu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu

Podľa údajov mesta dosahoval objem odpadu, s ktorým sa nakladalo na zberovom dvore, v kompostárni a prekládkovej stanici v porovnaní rokov 2015 a 2022 nasledovné hodnoty :

Tabuľka č.20 : Druh, množstvo a spôsob nakladania s komunálnymi odpadmi vzniknutými v meste Nové Mesto nad Váhom v porovnaní rokov 2015 a 2022 :

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu	Množstvo v tonách 2015	Množstvo v tonách 2022
20 03 08	Drobný stavebný odpad	O	1106,57	259,04
20 01 03	Kompozitné obaly na báze lepenky	O	7,500	8,72
16 01 03	Opatrebované pneumatiky	O	5,920	Nezbierajú sa
20 01 01	Papier a lepenka	O	248,466	472,404
20 01 02	Sklo	O	308,680	306,96
20 01 10	Šatstvo	O	35,500	28,43
20 01 19	Pesticídy	N	0,140	0
20 01 21	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N	0,194	0,58
20 01 23	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	N	6,475	4,29
20 01 26	Oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	N	0,680	2,125
20 01 27	Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	N	9,060	14,707
20 01 35	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23, obsahujúce nebezpečné časti	N	3,150	11,115
20 01 36	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	O	13,345	13,915

20 01 39	Plasty	O	284,608	368,503
20 01 40	Kovy	O	8,210	4,16
20 02 01	Biologicky rozložiteľný odpad	O	1054,610	1372,63
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O	7310,820	245,96
20 03 07	Objemný odpad	O	88,080	4744,74
	SPOLU		12507,01	9880,279

Legenda : N=nebezpečné odpady, O= ostatné odpady (odpady, ktoré nie sú nebezpečné) – označovanie podľa Katalógu odpadov (Vyhláška MŽP SR z r.2015). Zdroj : MsÚ Nové Mesto nad Váhom

Podľa údajov mesta dosahovala úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v porovnaní rokov 2018 - 2022 nasledovné hodnoty :

Tabuľka č.21 : Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za roky 2018 – 2022

Rok	Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu
2018	34,99 %
2019	41,50 %
2020	47,6 %
2021	53,71 %
2022	53,07 %

Zdroj a spracovanie : MsÚ Nové Mesto nad Váhom

Pozn. : V roku 2015 sa biologicky rozložiteľný kuchynský odpad nezberal (nebola zákonná povinnosť na zber tohto druhu odpadu). V roku 2022 boli do úrovne vytriedenia odpadov započítané aj množstvá odpadov vyzbierané prostredníctvom zberní a množstvá odpadov vyzbierané prostredníctvom školských zberov. Opatrebované pneumatiky už nie sú komunálnym odpadom a preto mesto nemá zákonnú povinnosť ich zberať.

Z uvedených údajov vyplýva, že mesto Nové Mesto nad Váhom má dostatočné kapacity na zber a triedenie odpadu, ktoré sa snaží neustále zlepšovať a darí sa mu dosahovať rastúci trend podielu vytriedeného komunálneho odpadu a klesajúceho podielu zmesového komunálneho odpadu. V oblasti odpadového hospodárstva teda badať pozitívne nastavené procesy, vďaka ktorým sa mestu darí plniť všetky zákonné povinnosti a záväzky vyplývajúce z legislatívy EÚ a SR v oblasti odpadového hospodárstva.

Do budúcnosti má mesto ambíciu pokračovať v obnove a modernizácii techniky s cieľom neustáleho zlepšovania systému zberu a ďalšieho spracovania triedeného odpadu a biologicky rozložiteľného zeleného a kuchynského odpadu. K tomuto cieľu smeruje aj nutnosť osvetovej a edukačnej činnosti pre minimalizáciu tvorby odpadu, rozšírenie tzv. „zero-waste“ životného štýlu (v duchu myšlienky, že najlepší odpad je ten, ktorý vôbec nevznikne), edukácii k menšej spotrebe a plytvaniu, opätovnému využívaniu nepoužívaných výrobkov a podobne, kde by mohlo byť riešením napr. vytvorenie centra opätovného použitia odpadu (priestor / miesto, kde každý môže nájsť to, čo práve potrebuje a každý môže odovzdať nepotrebné predmety z domácností a naložiť tak s nimi zmysluplne a ekologicky, čím sa predĺži ich život). Návrhová časť rovnako reflektuje zákonnú povinnosť mechanicko – biologickej úpravy odpadov pred ich uložením na skládku odpadov, ktorá vzniká od 1.1.2024.

Návrhová (strategická) časť dokumentu preto reflektuje tieto skutočnosti a smeruje riešenia okrem technologických zlepšení aj k podpore osvetovej a edukačnej činnosti pre minimalizáciu tvorby odpadu, rozšírenie tzv. „zero-waste“ životného štýlu (v duchu myšlienky, že najlepší odpad je ten, ktorý vôbec nevznikne), edukácii k menšej spotrebe a plytvaniu, opätovnému využívaniu nepoužívaných výrobkov a podobne, kde by mohlo byť riešením napr. vytvorenie centra opätovného použitia odpadu (priestor / miesto, kde každý môže nájsť to, čo práve potrebuje a každý môže odovzdať nepotrebné predmety z domácností a naložiť tak s nimi zmysluplne a ekologicky, čím sa predĺži ich život). Návrhová časť rovnako reflektuje zákonnú povinnosť mechanicko – biologickej úpravy odpadov pred ich uložením na skládku odpadov, ktorá vzniká od 1.1.2024.

Zhrnutie prírodno-environmentálnej analýzy

V urbanizovanom prostredí vzrastá dopyt po prvkoch zelenej a modrej infraštruktúry a tiež po systémových opatreniach v oblastiach ako znižovanie energetickej náročnosti, nakladanie s odpadmi, znižovanie emisií spalín, prachových častíc, hladiny hluku, adaptácie na zmenu klímy a ďalšie globálne trendy ovplyvňujúce ekosystém.

Pri pohľade na prírodno-environmentálne pomery riešeného územia možno konštatovať, že mesto Nové Mesto nad Váhom ako dôležité priemyselné centrum stredného Považia má relatívne priaznivé geomorfologické podmienky. Jeho poloha v území na výbežku Podunajskej nížiny, na dotyku s podnožím okolitých horstiev, využívaním pre svoj tok rieka Váh, vytvára v katastri mesta juhozápadne a severovýchodne orientovanú ostrohu území zvlhnených nad rovinou periodicky zaplavovanej nivy. Tu sa vyvinulo aj historické jadro terajšieho mesta, pravdepodobne vďaka vyvýšenej bezpečnej polohe nad inundačným územím, ktorá ho predurčila stať sa prirodzeným komunikačným uzlom v geomorfologickom reliéfe územia.

Na území mesta i jeho okolia sú vďaka jeho polohe v nízkej nadmorskej výške priaznivé mikroklimatické pomery, ktoré charakterizuje veľké množstvo slnečných dní s priemernými ročnými teplotami, zrážkovými pomermi, snehovými pomermi, veternými pomermi, oblačnosťou a inými klimatickými faktormi nepredstavujúcimi extrémne hodnoty vybočujúce z priemerov.

Územie okresu Nové Mesto nad Váhom, charakterizuje výskyt vysoko hodnotnej prírodnej, zatiaľ relatívne málo narušenej horskej i podhorskej krajiny. V južnej časti okresu prevládajú teplomilné druhy vegetácie, ale väčšina územia je reprezentovaná horskými karpatskými druhmi. Oblasť sa vyznačuje bohatými lesmi, ktoré sú hlavným ekostabilizačným prvkom krajiny a vhodným prostredím pre rastlinstvo a živočíšstvo viazané na lesné prostredie. Lesné porasty si viac-menej zachovali prirodzenú drevinovú skladbu s dominanciou dubohrabiny v nižších polohách a bučiny vo vyšších polohách. Zo sekundárnych spoločenstiev sú najrozsiahlejšie trávne porasty, mnohé lúky i pasienky si ešte zachovali svoje prirodzené zloženie a vyznačujú sa veľkou pestrosťou rastlinných druhov. K najosobitejším nelesným typom vegetácie zaraďujeme kvetnaté orchideové lúky, ktoré patria k teplomilným trávnym porastom, často ako súčasť mokradí a pramenísk. Tieto spoločenstvá poskytujú zázemie pre ohrozené druhy rastlín a iné vzácne druhy flóry. Na okolitých kopaniciach sa dodnes vďaka pôsobeniu človeka udržali aj mnohé odrody starých ovocných drevín.

Čo sa týka zloženia populácie živočíšstva, je rovnako ako rastlinstvo ovplyvnené prírodnými podmienkami krajiny na danom území. Riešené územie je charakterizované bohatým výskytom vzácných a chránených bezstavovcov, motýľov, vtákov, plazov a iných živočíšnych druhov, ktorých zloženie je veľmi pestré. V oblasti sa vyskytuje aj niekoľko vzácných a chránených druhov živočíchov.

Geomorfologická situácia územia je dôležitá aj pre vývoj kvality ovzdušia. Nové Mesto nad Váhom je lokalizované v menej členitom teréne s priaznivým prúdením vzduchu, čo vytvára vhodné podmienky pre rozptyl škodlivín. Väčšina územia mesta Nové Mesto nad Váhom a jeho záujmového územia spadá do prostredia s relatívne menej znečisteným ovzduším svojimi vlastnými zdrojmi v porovnaní s inými okresmi SR. Nie je v dosahu iných zdrojov znečistenia a len malá časť územia predstavuje územie silne narušené. Významným zdrojom znečistenia ovzdušia sú mobilné zdroje - automobilová doprava produkujúca škodliviny z prevádzky spaľovacích motorov. V chladnom období roka sa pri vykurovaní rodinných domov tuhými palivami do ovzdušia uvoľňujú znečisťujúce látky. V tejto oblasti sa okres Nové Mesto nad Váhom radí medzi rizikové okresy s podielom aspoň 40% rizikových obcí s ohľadom na kvalitu ovzdušia ohrozenú lokálnym vykurovaním.

V oblasti vodného hospodárstva možno v riešenom území konštatovať dostatok povrchových i podzemných vôd. Hlavným tokom okresu je rieka Váh, ktorá tvorí hydrologickú os územia okresu, spolu so sieťou ľavobrežných i pravobrežných prítokov. Popri prirodzenom koryte rieky bol vystavaný umelý derivačný kanál po celej dĺžke toku rieky v okrese. V okrese Nové Mesto nad Váhom sú štyri vodné plochy - jazero Zelená voda a tri vodné nádrže na Dubníku a v Čachticiach. Podzemné vody sú monitorované niekoľkými sondami, v prevádzke je päť prameňov s týždennou periodicitou merania (tzv. týždenné pramene), deväť sond s dennou periodicitou merania (tzv. denné sondy) a dve sondy s týždennou periodicitou merania (tzv. týždenné sondy). Vyhodnotenia kvality podzemných vôd na monitorovacích miestach v Novom Meste nad Váhom ukazuje na stúpajúci trend zvyšujúcich sa ukazovateľoch mangán a železo dvojmocné, prahové a limitné hodnoty tu prekračujú ukazovatele mangán a NH4+

Pôdny fond v okolí riešeného územia predstavujú takmer spolovice (45,5% rozlohy okresu) poľnohospodársky využívané plochy, z ktorých najväčšiu výmeru z plochy okresu zaberá veľkobloková orná pôda (30,7 % z rozlohy okresu). Tieto plochy sú rovnomerne rozmiestnené v rámci okresu mimo horských oblastí, ale predovšetkým sú lokalizované v centrálnej časti okresu v okolí vodného toku Váh.

Lesné pozemky zaberajú 39,4 % z rozlohy okresu Nové Mesto nad Váhom. V kategórii lesných pozemkov sú najviac zastúpenou krajinnou štruktúrou plochy listnatých lesov (30,3% z rozlohy okresu).

Z lesných pozemkov sú takmer tri štvrtiny (72,63% výmery) zaradené do kategórie hospodárskych lesov s dominantnou funkciou produkcie drevnej hmoty.

Stresové faktory pôsobiace na územie – či už prírodného charakteru alebo spôsobené ľudskou činnosťou sa na riešenom území neprejavujú kriticky. V okrese Nové Mesto nad Váhom je rovnomerne zastúpený stredný a nízky stupeň radónového rizika. Celé územie okresu Nové Mesto nad Váhom je v pásme 6. – 7. stupňa seizmického ohrozenia na škále 1-12 podľa medzinárodnej stupnice MSK-64. Inundačné územia sú vytýčené len v horskej a podhorskej oblasti Bielych Karpát na menších vodných tokoch, ktoré sú v dôsledku prírodných pomerov náchylné na vznik povodní z privalových zrážok. Z pohľadu riešeného územia mesta Nové Mesto nad Váhom sa to týka vodného toku Klanečnica. Čo sa týka hladiny hluku, jej zvýšené hodnoty sa prejavujú najmä v priemyselných prevádzkach a doprave. Závažné stacionárne zdroje hluku v riešenom území neboli zistené.

V riešenom území mesta Nové Mesto nad Váhom neboli zistené významné prírodné limity. V rámci celého okresu do územia zasahujú 2 veľkoplošné chránené územia a je tu vyhlásených 34 maloplošných chránených území, z toho 3 národné prírodné rezervácie, 12 prírodných rezervácií, 1 národná prírodná pamiatka, 17 prírodných pamiatok, 1 chránený areál. Cez územie okresu prebiehajú 4 nadregionálne a 9 regionálnych biokoridorov. V okolí sa sformovali tri nadregionálne a dve regionálne biocentrá, jedným z nich je oblasť jazera Zelená Voda, ktoré je relevantné pre rozvojovú stratégiu riešeného územia mesta Nové Mesto nad Váhom. Na dotyku s mestom v západnej časti jeho katastra prechádza hranica chránenej krajinej oblasti Malé Karpaty a v tejto časti sa vyskytujú lesy osobitného určenia a tiež ochranné lesy.

Čo sa týka environmentálnych záťaží, v Novom Meste nad Váhom sú na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidované štyri environmentálne záťaže v registri A, tri záťaže v Registri B a štyri záťaže v Registri C. Ide o bývalé či súčasné priemyselné areály, vojenské areály, skládku, rušňové depo, obchodné centrum alebo čerpaciu stanicu pohonných hmôt.

Z pohľadu prírodno-environmentálnej analýzy je dôležitá aj otázka nakladania s odpadom. V tomto smere má mesto Nové Mesto nad Váhom dobre nastavené kapacity na zber a triedenie odpadu a dosahuje rastúci trend podielu vytriedeného komunálneho odpadu a klesajúceho podielu zmesového komunálneho odpadu. Do budúcnosti má mesto v oblasti nakladania s odpadmi ambíciu pokračovať v obnove a modernizácii techniky s cieľom neustáleho zlepšovania systému zberu a ďalšieho spracovania triedeného odpadu a biologicky rozložiteľného zeleného a kuchynského odpadu, zvýšiť estetiku, hygienu a čistotu kontajnerových stojísk, ako aj zamerať sa na osvetu o dôležitosti venovať pozornosť odpadom, ako aj propagáciu nutnosti redukcie odpadu, plytvania a tzv. zero-waste životného štýlu..

1.3 ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA

Táto kapitola obsahuje informácie o základnom priestorovom usporiadaní, technickej infraštruktúre, doprave a urbannej bezpečnosti územia.

Pozn. Bližšie informácie a podrobnejšie údaje sú dostupné v koncepcných dokumentoch mesta ako Textová časť ÚPN mesta, sektorálne plánovacie dokumenty mesta Nové Mesto nad Váhom – ako napr. stratégia rozvoja cestovného ruchu, plán odpadového hospodárstva, koncepcia rozvoja športu, komunitný plán mesta a v ďalších zdrojoch, ktoré poskytli podklad pre spracovanie tejto kapitoly a sú citované v texte.

Základná charakteristika mesta z pohľadu širších vzťahov

Nové Mesto nad Váhom je sídlo veľkostnej kategórie stredného typu (počet 20.000 - 50.000 obyvateľov), s polohou na Považskej urbanizačnej osi, ktorá je najvýznamnejšou rozvojovou osou Slovenska. Poloha mesta je na tejto osi zvýraznená prepojením na ČR (Veselí nad Moravou) a na mesto Myjava. Na považskej osi je Nové Mesto nad Váhom súčasťou reťaze miest vzdialených od seba 25 - 30 km, vytvárajúcich spolu so svojim okolím prirodzené regióny. Ide o mestá Trnava, Piešťany, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Ilava, Púchov, Považská Bystrica, Bytča a Žilina), čo je tiež prirodzeným predpokladom, ktorý viedol k ustanoveniu mesta ako sídla okresu.

Kľúčovým „uzlom“ tejto najrozvinutejšej sídelnej rozvojovej osi, tvoriacej zároveň najpriemyselnejší pás Slovenska, a ťažiskom osídlenia je krajské mesto Trenčín, ktoré je od Nového Mesta nad Váhom vzdialené približne 25 km, čo je cca pol hodina jazdy po diaľnici. Okrem aglomeračných väzieb Nového Mesta nad Váhom na Trenčín, má riešené územie slabšie aglomeračné väzby aj v smere na Starú Turú, ktoré pokračujú ďalej v smere na Myjavu a Brezovú pod Bradlom.

Podľa územného plánu Trenčianskeho kraja je celá sídelná štruktúra považskej rozvojovej osi utváraná predovšetkým v rámci ťažiska osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu okolo krajského centra Trenčín a okresných sídiel Nové Mesto nad Váhom, Ilava a Dubnica nad Váhom. Prejavujú sa tu silné vzájomné väzby týchto významných hospodársko-sídelných centier, ktoré sú v územnom pláne Trenčianskeho kraja priestorovo vymedzené v nasledovnej štruktúre: Košeca, Ilava, Dubnica nad Váhom, Nová Dubnica, Nemšová, Trenčianska Teplá, Trenčianske Teplice, Trenčín, Skala, Trenčín, Soblahov, Mníchova Lehota, Trenčianska Turná, Trenčianske Stankovce, Drietoma, Chocholná - Velčice, Opatovce, Veľké Bierovce, Adamovské Kochanovce, Melčice - Lieskové, Krivosúd - Bodovka, Štvrtok, Bošáca, Beckov, Moravské Lieskové, Dolné Srnie, Trenčianske Bohuslavice, Nové Mesto nad Váhom, Kočovce, Považany, Potvorice, Brunovce, Horná Streda, Modrovka, Pobedim, Podolie, Častkovce, Čachtice (Zdroj : ÚPN mesta Trenčín, 2021). V sídelnom a územnom rozvoji Trenčianskeho kraja, v záujme napomôcť reštrukturalizácii hospodárskej základne, je potrebné vytvárať podmienky pre dobudovanie nadradenej infraštruktúry a jej prepojenie na české územie a sídelné systémy. Dôležitým prepojením podporujúcim reštrukturalizáciu hospodárskej základne je podpora komunikačných prepojení medzinárodného významu vo východo-západnom smere v prepojení Česká republika – Trenčín – Prievidza – Zvolen/Banská Bystrica, ako aj prepojenie v smere Zlín (v Českej republike) Púchov.

V osídlení kraja sa nachádzajú viaceré sídelné formy, vrátane špecifických foriem, pri rozvoji ktorých je žiaduce rešpektovať ich urbanistický a krajinársky ráz. Z pohľadu riešeného územia sa to týka podnožia Bielych Karpát a kopaničiarskeho osídlenia pozvoľna prechádzajúceho do územia Myjavská. Z pohľadu celého kraja sa k nim počíta aj urbanisticko-krajinársky ráz podnožia Javorníkov, Valaskej Belej na Hornej Nitre a v rámci Strážovských vrchov.

Doprava

Cestná doprava

Cestná sieť

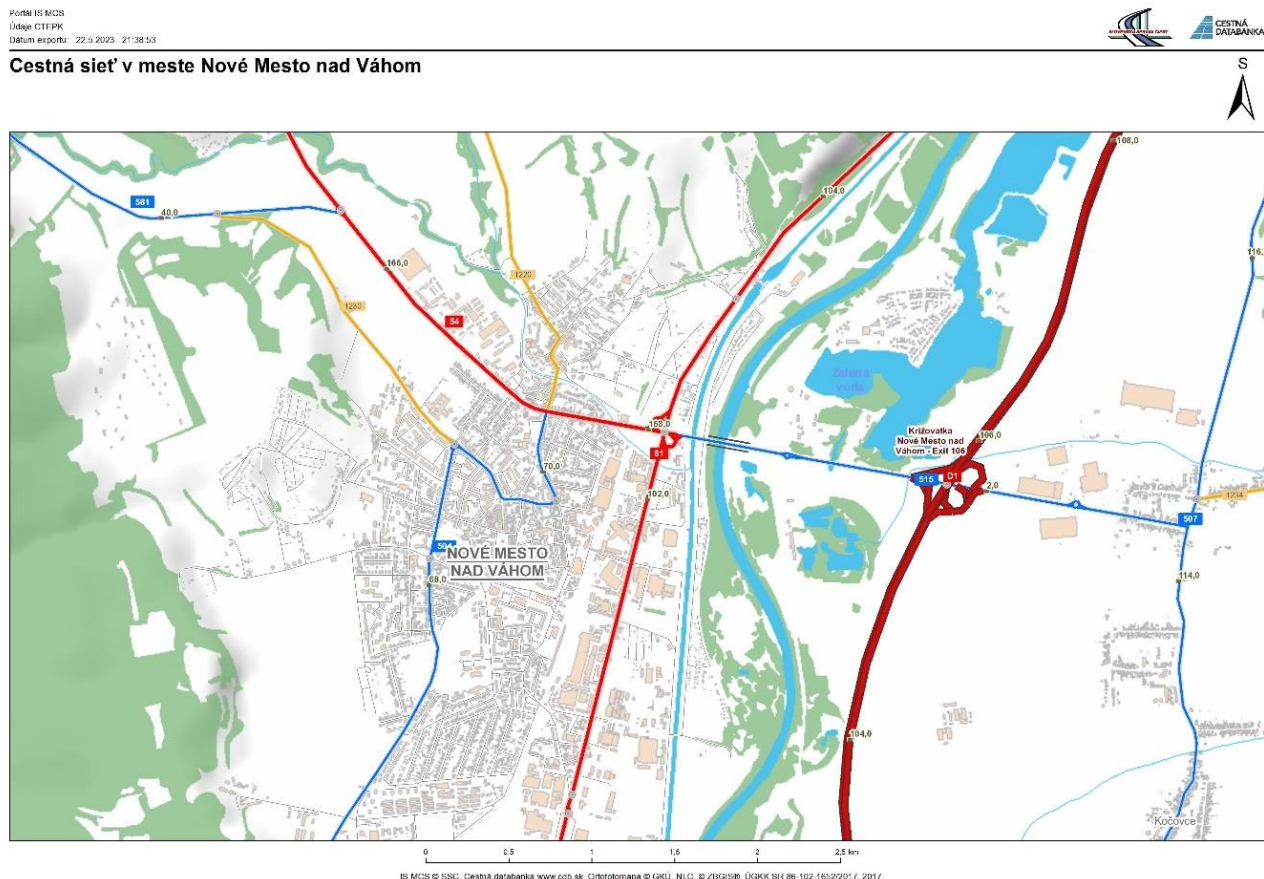
Mesto Nové Mesto nad Váhom sa nachádza na trase medzinárodného multimodálneho koridoru Va Poľsko - Orava - Žilina - Trenčín - Trnava - Bratislava - Rusovce - Maďarsko, ktorý v cestnej doprave predstavuje cesta I/61 a hlavne trasa diaľnice D1 so všetkými značkami rozhodujúcej a strategickú cestnú komunikáciu Slovenskej republiky (v Novom Meste nad Váhom s privádzacom D61 po ceste II/515 a pokračovaním cestou I/54 v smere Stará Turá – Myjava). Územím Nového Mesta nad Váhom prechádzajú okrem ciest I/61 (Žilina - Považská Bystrica - Trenčín - Trnava - Bratislava zaradená do siete európskych ciest) a I/54, aj regionálna

cesta II/504 v smere Vrbové – Trnava a cesta III/05419 z Dolného Srnia do Mnešíc. (Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023).

Miestne komunikácie v meste Nové Mesto nad Váhom sú v celkovej dĺžke 62 km. Tieto slúžia pre základnú obsluhu územia, rovnako pre hromadnú prepravu prostredníctvom mestskej a prímestskej hromadnej dopravy, ako aj individuálnu prepravu. Mesto každoročne investuje prostriedky z vlastných zdrojov na ich rekonštrukciu, pričom od roku 2013 do súčasnosti - t. j. v uplynulých cca desiatich rokoch vynaložilo úhrnom rádoovo takmer 7 mil. Eur. Na údržbu komunikácií za toto obdobie mesto vynaložilo sumu takmer 600 tis. Eur, taktiež najmä z vlastných zdrojov. (Zdroj : MsÚ Nové Mesto nad Váhom)

Obrázok č. 1 : Cestná sieť v meste Nové Mesto nad Váhom

Zdroj : Cestná databanka SR, <https://ismcs.cdb.sk/>, 2023

Stavebno – technický stav komunikácií

Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, pri porovnaní súčasného stavu ciest s ich stavom pred vyše desiatich rokov sa stav komunikácií v okrese Nové Mesto nad Váhom **zhoršil**. V prípade komunikácií I. triedy, vykazovalo podľa údajov SSC za rok 2021 len 18,51% veľmi dobrý stav, pričom v roku 2011 bolo vo veľmi dobrom stave až 66,3% ciest tejto kategórie. Podobne pri cestách II. triedy sa v roku 2021 stav zhoršil, a to dokonca výrazne – kým v roku 2011 bolo vo veľmi dobrom stave až 93,6%, v roku 2021 to bolo už len 68,68% ciest tejto kategórie. Pri cestách III. triedy je situácia s klesajúcim stavom kvality ciest podobná – v roku 2011 vykazovalo veľmi dobrý stav v okrese 78,10% ciest III. triedy, kým v roku 2021 to bolo už len 64,81%. Zdroj : [hl prehl ciest 2011.pdf \(ssc.sk\)](#)

Potvrzuje to dlhodobý trend v rámci celého Trenčianskeho kraja, kedy sa pozornosť venuje skôr haseniu havarijných stavov a „plátaniu dier“ na cestách, než ich systematickej obnove. Prehľbuje sa tým investičný dlh, čo nie je priaznivý stav najmä z pohľadu rozvoja, kedy sa neustále zdôrazňuje dostupnosť služieb v území s dobrou prepojenosťou sídelných štruktúr.

Tabuľka č.22 : Vývoj stavu ciest v okrese Nové Mesto nad Váhom v porovnaní rokov 2011 a 2021 :

Rok	Kateg. ciest	Stav ciest v okrese Nové Mesto nad Váhom - vývoj za 10 rokov										
		Veľmi dobrý (km)	Dobrá (km)	Vyhovujúci (km)	Nevyhovujúci (km)	Havarijný (km)	SPOLU (km)	Veľmi dobrý (%)	Dobrá (%)	Vyhovujúci (%)	Nevyhovujúci (%)	Havarijný (%)
2011	I.trieda	23,838	0,172	0,031	11,937	0	35,978	66,30	0,50	0,10	33,10	0,00
	II.trieda	50,603	0,065	0,905	0	2,501	54,074	93,60	0,10	1,70	0,00	4,60
	III.trieda	118,367	0,522	31,126	0,795	0,901	151,71	78,10	0,30	20,50	0,50	0,60
	SPOLU	192,808	0,759	32,062	12,732	3,402	241,76					
2021	I.trieda	6,575	6,834	8,762	13,336	0	35,507	18,51	1,92	24,68	37,56	0
	II.trieda	37,156	0,024	9,099	7,818	0	54,097	68,68	0,04	16,82	14,45	0
	III.trieda	98,452	0,269	16,179	37,011	0	151,91	64,81	0,18	10,65	24,36	0
	SPOLU	142,183	7,127	34,04	58,165	0	241,52					

Zdroj : www.ssc.sk, vlastné spracovanie

V čase spracovania tejto kapitoly Mesto Nové Mesto nad Váhom nedisponovalo exaktnými dátami o intenzite dopravy na miestnych komunikáciách na území mesta Nové Mesto nad Váhom, avšak ako najviac preťažený je dlhodobovo vnímaný prieťah cesty I/61 centrom mesta. Rovnako v čase kapitoly nebol k dispozícii rešerš uskutočnených prác na obnove, rekonštrukcii existujúcich resp. výstavbe nových komunikácií (cesty, chodníky) vo vlastníctve mesta za uplynulé obdobie desiatich rokov, k zlepšovaniu stavu mestských chodníkov a ciest vo svojom plánovaní pristupuje konštruktívne, s cieľom dosiahnuť čo najlepší stav. Statická doprava v mesta zatiaľ nebola zregulovaná, bezpečné a kapacitne dostatočné parkovanie v meste však rovnako patrí k prioritám mesta, o čom svedčí aj už naplánovaná investícia mesta do vybudovania parkovacieho domu a záujem mesta do budúcnosti parkovanie v meste riešiť systematicky.. (Zdroj : MsÚ NMnV, oddelenie investícií a rozvojových projektov mesta).

Železničná doprava

Nové Mesto nad Váhom leží na železničnej trati č. 125 A z Bratislavy, hlavná stanica, do Púchova, ktorá je zároveň súčasťou medzinárodného multimodálneho koridoru spájajúceho významné sídla od Bratislavy cez Trnavu, Piešťany a Trenčín smerom na Považskú Bystricu a Žilinu. Trať prešla modernizáciou na parametre traťovej rýchlosti 140-160 km/h, ktoré si vyžaduje medzinárodný dopravný koridor. V riešenom priestore sa nachádza jedna železničná stanica: Nové Mesto nad Váhom.

Nové Mesto nad Váhom má tiež regionálne železničné spojenie s mestami Stará Turá, Myjava a Veselí nad Moravou (Česká republika), prostredníctvom železničnej trate č.121 Nové Mesto-Vrbovce-Velká nad Veličkou-Veselí nad Moravou.

Civilné letectvo

Dostupnosť najbližšieho medzinárodného letiska s pravidelnými leteckými spojeniami, ktoré sa nachádza v Bratislave – Ivanke, je pre obyvateľov mesta Nové Mesto nad Váhom cca 100 km, čo pri využití diaľnice predstavuje časovú dostupnosť cca 60 minút. V zámeroch rozvoja sa nepočíta s budovaním nových letísk, dostupnosť leteckej dopravy z riešeného priestoru sa teda nezmení. Najbližším medzinárodným letiskom pre obyvateľov mesta Nové Mesto nad Váhom, ktoré však neposkytuje pravidelné letecké spojenia, je letisko Piešťany. Ďalej, v Trenčíne je umiestnené vnútroštátne neverejné letisko, ktoré je majetkom Ministerstva obrany SR a prevádzkovateľom je spoločnosť Letecké opravovne Trenčín, a.s.. S týmto letiskom sa v Konceptii územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS, 2001) uvažuje ako s regionálnym letiskom, s možnosťou medzinárodnej dopravy.

V rámci Trenčianskeho kraja sa nachádzajú aj tri letiská športového charakteru, s potenciálom aj pre príležitostnú, resp. súkromnú leteckú dopravu - v Slávnici, Prievidzi a Malých Bieliciach. Ďalšie letiská, na ktorých sa však vykonávajú najmä práce z oblasti lesníctva, poľnohospodárstva a vodného hospodárstva sú v Bystričanoch (Prievidza), Dižine (Prievidza), Domaniži (Považská Bystrica), Klátovej Novej Vsi (Partizánske), Krajnom (Myjava), Morovne (Prievidza), Plevníku (Považská Bystrica), Prusiach (Bánovce nad Bebravou), v Bánovciach nad Bebravou - Rybárni, Tužine (Prievidza) a Myjave (letisko Vankovia). (Zdroj: PUM TSK).

Vodná doprava

Nové Mesto nad Váhom sa nachádza na sledovanej vodnej ceste Váh, na ktorej je plánované vybudovanie zámeru medzinárodného významu „E81 – Vážska vodná cesta“ na klasifikačnú triedu Va a Vb v súlade s *Európskou dohodou o hlavných vnútrozemských vodných cestách medzinárodného významu (AGN)*. Pre riešené územie je relevantné stanovisko Ministerstva dopravy a výstavby SR v časti, ktorá hovorí, že pre rozvoj vodnej dopravy je „potrebné rešpektovať trasovanie existujúcich i plánovaných vodných ciest a prístavov v Trenčianskom samosprávnom kraji, ohraničené jej ochrannými pásmami, chrániť územný koridor a realizovať výstavbu Vážskej vodnej cesty, vrátane plôch, technických a servisných zariadení, v úseku 2. etapy splavnenia Váhu v úseku Sereď – Trenčín“. (Zdroj : PHRSR mesta Trenčín 2023-2029).

Vodná doprava zabezpečovaná po rieke Váh sa v súčasnosti týka iba rekreačnej dopravy, pretože rieka Váh nie je zatiaľ splavná pre nákladnú alebo osobnú lodnú dopravu. Verejný osobný prístav sa v meste Nové Mesto nad Váhom v súčasnosti nenachádza.

Pre športovo-rekreačný splav rieky Váh sa v rámci riešeného územia nachádza úsek, ktorý je súčasťou splavného úseku Trenčín – Piešťany v dĺžke 2,9 km (5,8%). Celý profil tohto úseku je : územie Piešťany: 10,7 km (21.1 %), Beckov: 5,5 km (10.9 %), Trenčín: 5,3 km (10.4 %), Horná Streda: 3,9 km (7.7 %), Trenčianske Biskupice: 3,0 km (6 %), Nové Mesto nad Váhom: 2,9 km (5.8 %), Ivanovce: 2,8 km (5.6 %), Pšovažany: 2,6 km (5.2 %), Veľké Bierovce: 2,5 km (4.9 %), Brunovce: 2,0 km (4 %) Zdroj : <https://splav.oma.sk/-2553488>

Pre vodácku rekreáciu a šport slúži tiež areál vodnej nádrže Zelená voda.

Hromadná doprava

Mestskú hromadnú dopravu v Novom Meste nad Váhom zabezpečuje SAD Trenčín, a.s., prevádzkareň Nové Mesto nad Váhom so sídlom na Trenčianskej ceste. Realizuje ju prostredníctvom 1 autobusovej linky, ktorej trasa má hustú sieť zastávok, prechádza zastávkami v okolí centra (napríklad IV. ZŠ, Kino, Kovačik, Palma, Sídlisko SNP, či ZŠ Športová ul.) a je zvolená tak, aby obslúžila celé mesto. Linka premáva v čase cca 05:20 - 14:40 počas pracovných dní a vykonáva 4 páry spojov. Počas voľných dní MHD nepremáva. Zdroj : imdh.sk, 2023.

Podľa údajov zo záverečného účtu Mesta Nové Mesto nad Váhom počty prepravených pasažierov z roka na rok klesajú. Počty ukazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č.23 : Počet prepravených pasažierov MHD v Novom Meste nad Váhom (os./rok) a dofinancovanie straty zo zdrojov mesta (Eur)

Rok	Počet pasažierov/rok		Príspevok na vykrytie straty (Eur)
	Plánovaný	Skutočný	
2013	40 000	38 000	10 604
2014	40 000	37 000	21 765
2015	30 000	21 338	8 200
2016	30 000	19 927	31 996
2017	30 000	19 824	21 979
2018	30 000	23 000	24 098
2019	20 000	18 000	29 653
2020	25 000	údaj chýba	27 400
2021	20 000	16 920	32 870

Zdroj : Záverečné účty mesta Nové Mesto nad Váhom za príslušné roky, vlastné spracovanie.

Z údajov za posledné roky vyplýva, že napriek všeobecnému trendu snáh o zatriktívnenie hromadnej prepravy osôb na úkor individuálnej osobnej automobilovej dopravy na všetkých úrovniach plánovania, ani v Novom Meste nad Váhom (podobne ako v iných mestách nielen na Slovensku) nedochádza k nárastu počtu prepravených osôb, ale naopak, k ich **dramatickému úbytku**. Aj napriek postupnému výraznému zníženiu plánovaných počtov prepravených osôb za rok (z pôvodných 40 tisíc až na polovicu), tento ukazovateľ sa za posledných desať rokov ani v jednom roku nepodarilo naplniť. Skutočný počet prepravených pasažierov v roku 2021 nedosiahol ani

polovicu počtu z roku 2013. Je však faktom, že situácia v roku 2020 a čiastočne aj 2021 bola ovplyvnená pandémiou ochorenia Covid-19, kedy bol pohyb osôb obmedzený kvôli prijatým proti-pandemickým opatreniam, a teda bude potrebné porovnať situáciu aj s rokom 2022 (ktorého výsledky v čase spracovania tejto kapitoly zatiaľ neboli k dispozícii).

Odhliadnuc od špecifického roka 2020, za týmto trendom je možné hľadať nielen dlhodobý vyšší príklon obyvateľov k individuálnej doprave, ale i následky rozhodnutia vlády o bezplatnej železničnej doprave pre študentov a seniorov z roku 2014, ktorým sa zdeformoval dopravný trh, diskriminovali sa niektorí prepravcovia a de facto sa tým zmarili šance na zlepšenie kvality verejnej dopravy ako takej.

Aj pri pohľade na roky 2013 – 2021 v Novom Meste nad Váhom sa dá preto konštatovať, že náklady na mestskú hromadnú dopravu neustále stúpajú, kým počet prepravených osôb klesá, čo v dlhodobej perspektíve pri vyhladke stále rastúcich cien, a teda zvyšujúcich sa nákladov, nie je priaznivý trend.

Prechod z individuálnej na hromadnú dopravu je typickým príkladom problému, ktorý je potrebné riešiť systémovo a integrovane, v spolupráci všetkých zainteresovaných subjektov verejnej správy a stakeholderov v území (poskytovateľov dopravných služieb, prevádzkovateľov podporných služieb – Park&Ride, cestovné karty integrovanej dopravy, a pod.), s pomocou inovačných prístupov a so silnou reálnou (nielen deklarovanou) spoločnou víziou a cieľom a výsledkovo orientovaným vedením. Pri ich absencii má mestská samospráva len málo možností ako stav komplexne dlhodobo a udržateľne vylepšiť, avšak aj tu existuje priestor pre riešenia, ktoré sú predmetom návrhovej (strategickej) časti.

Cyklistická doprava

Cyklistická doprava je v meste Nové Mesto nad Váhom a jeho prímestských oblastiach značne rozšírená, jej intenzita však nie je podložená prieskumom. Predstavuje cesty do zamestnania a rekreačnú dopravu.

Za najviac frekventované trasy cyklistickej dopravy v Novom Meste nad Váhom možno považovať hlavné cyklistické trasy, ktoré nadväzujú na vyššie cyklistické ťahy:

- trasa pozdĺž Vážskeho kanála s prepojením Kočovskou ulicou na most cez kanál Váhu a novou lávkou s nadviazaním na priemyselnú zónu a centrum mesta nadchodom nad železničnou traťou až k rekreačnej lokalite Zelená Voda,
- samostatná oddelená komunikácia pozdĺž cesty I/64 v smere od Piešťan pre obce Potvorice, Považany
- trasa pozdĺž podkarpatskej trasy Čachtice - Nové Mesto - Stará Turá (cesty II/504- III/50425), v meste s odklonom do súbežných tichších ulíc,
- prepojenie obce Moravské Lieskové (cesta III/05419) a Mnešíc s mestom po bulvári.

(Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023)

Na rekreačnú cyklistickú dopravu sú využívané trasy, ktoré sú súčasťou tzv. Vážskej cyklomagistrály, významnej cyklistickej trasy z krajského i celonárodného hľadiska, vedenej pozdĺž rieky Váh, ktorá je najdlhšou plánovanou cyklotepnou v rámci Slovenska. Vážska cyklomagistrála spadá pod správu Trenčianskeho samosprávneho kraja, a dĺžka celej jej trasy, ktorá sa vinie medzi Trnavským a Žilinským krajom naprieč celým Trenčianskym krajom, má byť 100,7 km, z čoho sú zatiaľ vybudované 2. etapy medzi Hornou Stredou a Novým Mestom nad Váhom s dĺžkou 13,4 km a medzi Novým Mestom nad Váhom a Trenčínom v dĺžke 21,2 km Tretí úsek z celkových ôsmich prechádza práve krajským mestom Trenčín (resp. od Trenčianskych Biskupíc po Dubnicu nad Váhom v dĺžke 13,4 km) a kraj už disponuje právoplatným stavebným povolením pre jeho realizáciu. Cyklomagistrála sa plánuje vybudovať na ľavej strane toku a bude z veľkej časti kopírovať existujúcu obľúbenú cykloturistickú trasu (13) avšak je zamýšľaná nie primárne ako trasa pre rekreačné cesty na bicykli, ale ako plnohodnotná alternatíva k motorovej doprave pri každodenných cestách medzi mestami a obcami v TSK (Zdroj : PUM TSK, 2021).

V rokoch 2016 až 2021 bolo v meste vybudovaných cca 4 km nových cyklotrás z rozpočtových prostriedkov mesta. Ku dňu spracovania tejto kapitoly mesto nemalo k dispozícii celkovú analýzu, resp. rešerš cyklistických trás z hľadiska ich celkovej dĺžky, kvality, vyťaženia a pod., avšak skvalitňovanie ich siete patrí do plánovacieho portfólia mesta. (Zdroj : MsÚ NMnV)

Pešia doprava

Význam peších ciest napriek veľkému rozvoju individuálnej automobilovej dopravy vo všeobecnosti stúpa. Sledujeme trendy priestorového plánovania, ktoré podporujú ukludňovanie rušných dopravných ťahov, najmä v obývaných častiach sídiel, vytváranie pásiem pre bezpečný peší pohyb a celkové "poľudšťovanie" sídiel, ktoré

často akoby boli zdanlivo koncipované viac pre autá ako pre chodcov. Dĺžka chodníkov v správe mesta Nové Mesto nad Váhom je 123 km. (Zdroj : MsÚ NMnV, 2023).

V centre mesta je v priestore Námestia slobody vytvorená vyznačená pešia zóna. Okrem samotnej pešej zóny sú najviac zaťažené hlavne pešie ťahy, ktoré sú orientované do dopravne tichých ulíc a na bulváre, vo väzbe na pešiu zónu v historickom centre mesta:

- prepojenie priemyselnej zóny Trenčianska (I/61) - kanál Váhu podjazd Piešťanská - Železničná – autobusová a železničná stanica,
- autobusová a železničná stanica - bulvár - CMZ - sídlisko - šport, areál - lesopark
- alternatívne prepojenie priemyselnej zóny Váh - druhá lávka (autobusová a železničná stanica) - MK Malinovského - Kpt. Uhra - schody k hradbám, kostol, námestie Slobody - Hurbanove sady,
- bulvár M. R. Štefánika (poliklinika, sídliská Lúky, park F. Kráľa) - CMZ - kúpalisko - Mnešice - sever,
- Mnešice - centrum - predĺženie bulváru do CMZ,
- Mnešice - centrum - podjazd pod žel. trať - rozvetvenie do priemyselnej zóny Trenčianska, resp. po MK Robotnícka k autobusovej a železničnej stanici.

Ďalšia rovina peších vzťahov je v rámci územného plánu mesta Nové Mesto nad Váhom navrhovaná v podobe rekonštrukcie pôvodných ťahov k centru zo smerov od autobusovej a železničnej stanice, cintorína, alebo pešími skratkami cez vnútrobloky, ktoré môžu odstrániť anonymitu sídlisk a zvýšiť ich atraktivitu a bezpečnosť. K zvyšovaniu atraktivity a bezpečnosti vnútroblokov smerujú aj niektoré opatrenia navrhnuté v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

(Zdroj : platný ÚPN Nové Mesto nad Váhom, 2023)

Statická doprava

Parkovanie a odstavovanie vozidiel sa v platnom ÚPN mesta navrhuje regulovať formou odľahčenia centrálnych a kľudných zón, sústredenia statickej dopravy do priestorov a objektov v kontakte s nadradenou komunikačnou sieťou v pešej dostupnosti veľkých cieľov dochádzky individuálnej automobilovej dopravy a dodržania nasledovných princípov :

- zóny s rodinnými domami budú mať státie zásadne na vlastnom pozemku,
- jestvujúce výrobné závody vytvoria podmienky pre odstavovanie áut zamestnancov a návštev v programe reštrukturalizácie vlastných areálov s využitím najmä vlastných pozemkov,
- jestvujúce areály sústredených garáží budú impulzom efektívneho využitia (prestavby) s cieľom zvýšenia kapacity (viacúrovňové) a doplnenia služieb automobilovej dopravy,
- sídliská hromadnej viacpodlažnej bytovej zástavby budú dobudované objektami viacpodlažných státí pre osobné automobily v únosnej miere, bez dopadu na zeleň a spoločenské priestory,
- v areáloch rekreácie budú vytvorené hromadné a záchytné parkoviská: Zelená Voda, kúpalisko, štadióny,
- v zónach určených na polyfunkčné využitie budú garáže umiestnené v nových objektoch v zmysle STN (až 80 %),
- parkovanie pozdĺž miestnych komunikácií bude realizované predovšetkým na bulvároch, na zberných parkoviskách, ako prvok ukludnenia dynamickej dopravy. (Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023)

Ako už bolo spomenuté vyššie, k dátumu spracovania tejto kapitoly mesto Nové Mesto nad Váhom nedisponovalo analýzou celkového počtu, stavu či vyťaženia parkovacích miest. Doriešenie kapacít parkovania je však zaradené medzi priority mesta, o čom svedčí aj plánované vybudovanie parkovacieho domu a záujem mesta systematicky riešiť statickú dopravu do budúcnosti. (Zdroj : MsÚ NMnV)

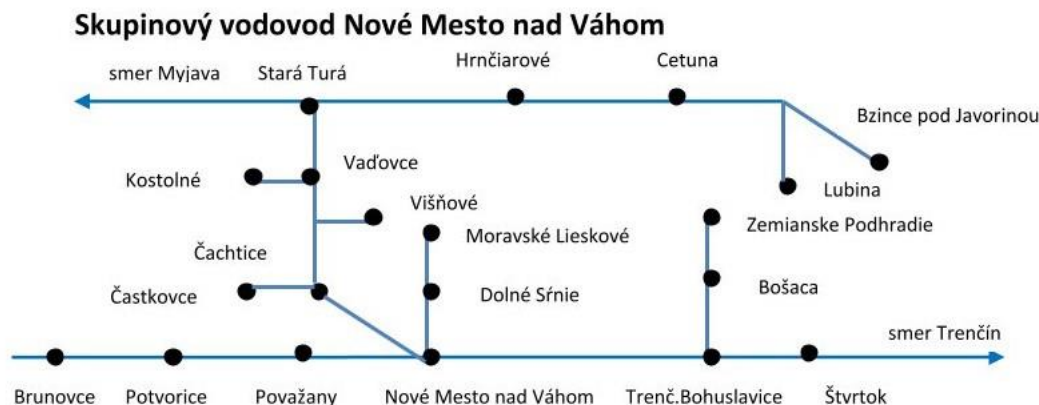
Technická infraštruktúra

Zásobovanie vodou a kanalizácia

Zásobovanie vodou a správu kanalizácie na území Nového Mesta nad Váhom zabezpečuje spoločnosť Trenčianske vodárne a kanalizácie, a.s., založená v roku 1997 ako "majetková spoločnosť", ktorá vlastní vodárenskú a kanalizačnú infraštruktúru, vloženú do spoločnosti jej akcionármi na základe privatizačného projektu. Akcionármi spoločnosti sú mestá a obce trenčianskeho regiónu z okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Myjava, čiže ide o municipálnu spoločnosť, ktorej primárnym poslaním je zabezpečovať verejnú službu pre svojich akcionárov. Spoločnosť pôsobí na čiastočne regulovanom trhu prirodzeného monopolu.

Skupinový vodovod Nové Mesto nad Váhom je systém vodných zdrojov, vodojemov, čerpacích staníc a potrubí zásobujúci vodou mestá Nové Mesto nad Váhom a Stará Turá a tiež ďalších 24 obcí, ako je znázornené v nasledujúcej schéme.

Obrázok č.2 : Schéma dopravy vody – skupinový vodovod Nové Mesto nad Váhom

Realizované pripojenie na SKV Nové Mesto nad Váhom

Zdroj : Enviroportal, [file:///C:/Users/spravca/Downloads/navrh_vv-schema-dop-vody-tvk-okres-nm-tn-%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/spravca/Downloads/navrh_vv-schema-dop-vody-tvk-okres-nm-tn-%20(1).pdf)

Nové Mesto nad Váhom je (podľa aktuálneho ÚPN Nové Mesto nad Váhom) zásobované pitnou vodou z vodných zdrojov Čachtice (140 l/s), Cetuna (70 l/s), Štrtok nad Váhom (60l/s), Teplička (205 l/s) a Dolné Srnie (65 l/s). Areál Zelená Voda má vlastný zdroj vody. Západná časť územia katastra je súčasťou ochranných pásiem vodných zdrojov.

Rozhodujúcimi vodárenskými objektami v blízkom okolí mesta sú:

Čistiaca stanica :

Štrtok n/V. 105 l/s

Čachtice 205 l/s

Cetuna (Bzince) 100 l/s

Vodojemy:

Čachtice (2 x 1 000 m³)

Čachtice-hrad (250 m³)

Nové Mesto nad Váhom (2 x 500 m³)

NMnV II.TP

Na Turecku I (2x 3 000 m³)

Na Turecku II (2 x 650 m³)

Akumulačné nádrže:

Štrtok n/V. 2 x 1 500 m³

Teplička 2 x 600 m³

Čo sa týka kanalizácie, v Novom Meste nad Váhom je vybudovaná jednotná stoková sieť so systémom uličných stôk zbieračov a odľahčovacích komôr. Súčasťou systému je v južnej časti situovaná čistiareň odpadových vôd

(ČOV) s návrhom rezervnej plochy. Na stokovú sieť mesta sa pripájajú tiež obce Dolné Sŕnie a Moravské Lieskové. (Zdroje : PHRSR NMnV 2016-2023, platný ÚPN Nové Mesto nad Váhom, 2023)

Zásobovanie vodou je vo všeobecnosti ovplyvňované klimatickými podmienkami, predovšetkým úhrnom spadnutých zrážok a objemom podzemných vôd. Tendencie dopadov zmeny klímy v posledných rokoch, najmä výrazné dlhotrvajúce zrážkovo deficitné obdobia, nadnormálne priebehy teploty vzduchu, zvýšený výpar vody, a teda celkové sucho, ku ktorému značne prispieva aj rýchly odvod vôd zo zástavby, spôsobujú zníženie retenčnej kapacity a zníženie infiltračných schopností krajiny. Dopady týchto vplyvov môžu viesť až k poklesom hladiny spodných vôd, vysychaniu studní a prameňov a ďalšie následky v podobe problémov v poľnohospodárstve, v živočíšnej ríši a pod. Podľa Klimatického atlasu Slovenska (2015) má región Stredného Považia stále dostatok zrážok, avšak výhľadovo a s ohľadom na celosvetové prognózy, výzvy a trendy je nutné venovať pozornosť adaptačným opatreniam na zmenu klímy aj v riešenom území. Tieto sú do významnej miery obsiahnuté aj v opatreniach návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

Zásobovanie plynom

Zásobovanie plynom v Novom Meste nad Váhom zabezpečuje od roku 1960 tzv. Považský plynovod, ku ktorému pribudol v roku 1992 aj vysokotlakový plynovod DN 500-64 na trase Malženice – Považany.

Celý systém sa skladá z rozvodov nízkotlakových, stredotlakových aj vysokotlakových plynovodov s profilom od DN 80 až po DN 500, s celkovou dĺžkou siete takmer 48 km. V meste je vybudovaný systém regulačných staníc a dotlačacích regulačných staníc. Územný plán počíta aj s možnosťou plynofikácie lokality Zelená Voda, podloženou výpočtom potrieb plynu pre identifikované lokality a vypracovaným územným generelom plynofikácie Nové Mesto nad Váhom, ako základu pre koncepčné riešenie ďalšieho rozvoja plynofikácie mesta. (Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023)

Zásobovanie elektrickou energiou

Podľa dostupných informácií z ÚPN mesta Nové Mesto nad Váhom je mesto napojené na systém liniek vysokého a veľmi vysokého napätia, vedenými v severnej časti katastra a pozdĺž Vážskeho kanála, so systémom trafostaníc a príslušnými rozvodmi vysokého a nízkeho napätia. V území sa nachádza Vodná elektráreň Nové Mesto nad Váhom, ktorá má výkon 25,5 MW. V okolí mesta sú tri trafostanice (VE 110/22, 2x25, ŽSR 110/22, 2x12,5 bez možnosti pripojenia do distribučnej siete a Bošáca 400/110). Po realizácii trafostanice Bošáca mali byť presmerované vedenia vedúce do trafostanice Nové mesto nad Váhom, s uvoľnením lokality Zelená Voda. Súčasná trafostanice pokrývajú požadovanú dodávku elektrickej energie do územia (Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023)

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie je vybavené prevažne vysokotlakovými svietidlami, rozvod verejného osvetlenia je na väčšine územia mesta vedený zemným elektrickým vedením a sčasti je riešený vzdušným vedením. Na území mesta sa podľa passportu verejného osvetlenia (Zdroj : <https://www.nove-mesto.sk/verejne-obstaravanie/53/>) nachádza 2 657 svetelných bodov. Od roku 2015 bolo ku dňu spracovania tejto kapitoly vymenených 1483 svietidiel za novú LED technológiu. (Zdroj : MsÚ NMnV) Zapínanie a vypínanie verejného osvetlenia je riadené časovými automatmi ARVO. Každá riadiaca jednotka má v sebe tabuľku s časmi západu a východu slnka pre každý deň v roku (astrohodiny), na základe ktorých zapína a vypína verejné osvetlenie v meste. O systém rozvodov verejného osvetlenia sa stará mesto samo, prostredníctvom vlastnej organizačnej zložky – Technické služby mesta Nové Mesto nad Váhom. Do budúca je verejné osvetlenie potenciálom pre ďalšie využívanie SMART technológií integrovaných do stožiarov verejného osvetlenia. (Zdroj : Technické služby mesta Nové Mesto nad Váhom, 2023)

Tepelné hospodárstvo

Nové Mesto nad Váhom využíva od roku 2022 jeden z technologicky najmodernejších systémov centrálného zásobovania teplom (CZT) na Slovensku, v rámci ktorého došlo k modernizácii zdroja tepla na výrobu tepla, teplej úžitkovej vody a elektrickej energie pre Mestský bytový podnik Nové Mesto nad Váhom.

Vybudovaný energoblok pozostáva z kogeneračnej jednotky s elektrickým výkonom 528 kW, tepelným výkonom 672 kW a z plynového nízkoteplotného kotla s výkonom do 700 kW. Je doplnený systémovým riešením dvomi tepelnými čerpadlami s tepelným výkonom do 300 kW, ktoré pomocou sústavy výmenníkov zvyšujú účinnosť

zdroja využitím aerotermickej a aerotermálnej energie, ako aj s využitím odpadného tepla z priemyselných procesov, v tomto prípade tepla zo spalín kogeneračnej jednotky a plynového kotla. Celá realizácia spĺňa najvyššie technologické štandardy a zaručuje kvalitnú a stabilnú dodávku tepla a teplej úžitkovej vody pre obyvateľov Nového Mesta nad Váhom, pričom hlavným cieľom projektu bolo zvýšenie energetickej efektívnosti tepelnej sústavy, jej autonómie a bezpečnosti.

Projekt si nevyžiadal žiadne vstupné investície zo strany bytového podniku či mesta, keďže náklady sa budú splácať počas 10 rokov z prostriedkov ušetrených práve vďaka zvýšenej účinnosti výroby tepla. Dobudovaním energobloku bytový podnik rozšíril výrobnú základňu aj o produkciu elektrickej energie. Elektrinu je teda možné použiť nielen na vlastnú spotrebu, ale ju prípadne aj odpredávať do distribučnej siete. Riešenie tak dopomôže zvýšeniu bezpečnosti dodávky tepla, ako aj minimalizácii dôsledkov nárastu cien plynu a elektriny na koncových odberateľov tepla - občanov Nového Mesta nad Váhom. (Zdroj : MsÚ NMnV, tlačová správa / článok TASR : <https://www.tasr.sk/ots/ots-mestsky-bytovy-podnik-nove-mesto/30675-clanok.html>)

Telekomunikácie (internet, optika)

Na území mesta Nové Mesto nad Váhom a v jeho záujmovom území je vybudovaná dobrá sieť diaľkových a miestnych telekomunikačných káblových rozvodov, ktoré sú väčšinou umiestnené v spoločných ryhách s ostatnými telekomunikačnými káblami. Na území mesta bola na prelome rokov 2021 a 2022 vybudovaná optická sieť na technológii GPON, a to na základe zmluvy o dielo medzi samosprávou mesta a súkromnou dodávateľskou spoločnosťou LAGOM s r.o. Projekt rozvodov optickej siete bol financovaný z rozpočtu mesta Nové Mesto nad Váhom a bol realizovaný podľa právoplatných rozhodnutí o umiestnení stavby vydanými na Slovak Telekom a.s., resp. Orange a.s., v súlade s podmienkami Dohody o jednorazovej náhrade za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti.

Po realizácii dielo prešlo do vlastníctva mesta; pričom zhotoviteľ v rámci realizácie diela odovzdal okrem projektu skutočného vyhotovenia diela v elektronickej forme aj meracie protokoly optických trás a MP k vybudovaným prípojkám, ako aj záručné listy, certifikáty a príslušné doklady k dodaným pasívnym a aktívnym prvkom optickej siete a zaškolil obsluhu. (Zdroj : MsÚ NMnV, Zmluva o dielo 14/2021/OV, <https://www.nove-mesto.sk/resources/documents/zod-c-14-2021-ov-lagom.pdf> , 2023)

Diaľkový optický kábel je v rámci územia regiónu Nové Mesto nad Váhom situovaný pozdĺž pravého brehu rieky Váh a cez mesto je diaľkový kábel trasovaný v severo-južnom smere. (Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023)

Na území mesta Nové Mesto nad Váhom prevádzkujú svoje siete všetci mobilní operátori prítomní na Slovensku (aktuálne Orange, Telekom, O2 a 4ka) a pokrytie signálom je takmer 100%.

Rozvojové plochy

Zoznam rozvojových plôch určených na výstavbu, priestorové kapacity a počty plánovaných bytových jednotiek, ako aj potenciál plôch pre priemysel uvádza platný ÚPN mesta Nové Mesto nad Váhom v znení zmien a doplnkov.

Limity využitia územia

V rámci ÚPN Nové Mesto nad Váhom limity územia stanovuje Výkres č.2 Limity využitia územia, s rozdelením na :

- plochy priemyselných výrobných areálov a výrobných služieb
- obchodno-distribučná zóna priemyslu
- plochy poľnohospodárskej pôdy
- ochranné pásma dopravných komunikácií

Za limity využitia územia dopravného vybavenia z hľadiska územno-technického možno ďalej vo všeobecnosti považovať:

- ochranné pásma cestných komunikácií,

- ochranné pásma železničných tratí a vlečiek,
- ochranné pásma lanových dráh,
- iné.

Za limity využitia územia technického vybavenia z hľadiska územno-technického možno vo všeobecnosti považovať:

- regulatívy a limity vodohospodárskych prvkov,
- regulatívy a limity prvkov infraštruktúry elektrickej energie,
- regulatívy a limity elektronických komunikácií,
- regulatívy a limity zariadení prvkov plynárenskej infraštruktúry,
- regulatívy a limity zariadení tepelného hospodárstva,
- regulatívy a limity ostatných zariadení technickej infraštruktúry
- ochranné pásmo pohrebiska v súlade s § 15 ods. 7 zák. č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve,
- ochranné pásmo vojenských objektov v riešenom území mesta,
- regulatívy a limity súvisiace s ložiskami nerastov

Všetky limity územia bližšie špecifikuje platný ÚPN mesta Nové Mesto nad Váhom. Špecificky k územiu je potrebné brať na zreteľ najmä limity využitia územia vzhľadom na poľnohospodárstvo a nevyužívanú infraštruktúru (brownfieldy).

Limity využitia územia vzhľadom na poľnohospodárstvo

Riešené územie je situované vo vysoko produkčnej poľnohospodárskej oblasti, s najkvalitnejšími pôdami, ktoré sa nachádzajú aj v kontakte so sídlom. Organizácia poľnohospodárskej výroby je na vysokej úrovni. Vzhľadom k tomu sú potrebné také riešenia rozvoja územia, ktoré by boli v čo najmenšom rozpore s ochranou poľnohospodárskej pôdy. Navrhovaným riešením je podľa platného ÚPN mesta maximálna snaha o koncentráciu sídla, t. j. o umiestnenie rozvojových plôch do zastavaného územia obce a do jeho tesnej nadväznosti. Za osobitne chránenú poľnohospodársku pôdu sa považuje poľnohospodárska pôda zaradená do 1. - 4. skupiny BPEJ (bonitované pôdno-ekologické jednotky) - Sadzovníka základných odvodov, ktorý je prílohou nariadenia vlády SR č. 152/1996 Z. z.

V navrhovanom urbanistickom riešení ÚPN mesta predpokladá záber 23,9 ha osobitne chránenej poľnohospodárskej pôdy, t. j. 79 % a to z titulu BPEJ a čiastočne i z titulu ovocných sadov (5,4 ha) a závlah (2,0 ha). (Zdroj : platný ÚPN NMnV, 2023)

Limity nevyužívanej infraštruktúry (brownfieldy)

Na území mesta Nové Mesto nad Váhom sa okrem priemyselného parku a lokalít dlhodobo nevyužívaných objektov alebo areálov nachádzajú aj ďalšie, v analýzach nezmapované lokality, ktoré svojou rozlohou a funkčným zameraním ovplyvňujú formovanie priľahlých území. Môže ísť o menšie alebo samostatné výrobné jednotky, jednotky iných podnikateľských aktivít alebo skladov lokálneho charakteru.

Pri riešení tém možného využitia opustených a zanedbaných území sa javí účelné prihliadať na existujúce odporúčania o brownfieldoch v rámci **Koncepcie mestského rozvoja SR do roku 2030**, z dielne MDV SR (ďalej aj ako „Koncepcia“), ktoré zodpovedá za rozvoj politiky mestského rozvoja. Podľa nej sa pod pojmom „brownfield“ rozumejú „nielen opustené priemyselné objekty a areály, ale v prostredí mesta sú to vo všeobecnosti opustené či zanedbané prvky a plochy – napríklad budovy s funkciou bývania a občianskej vybavenosti, rôzne historické objekty či dokonca pamiatky, nevyužívaná dopravná a technická infraštruktúra, zanedbané prírodné prvky a podobne. Pre budúcu obnovu a sfunkčnenie zanedbaných území v mestách je dôležité brať do úvahy vzťahy s okolitým prostredím, ekonomické vplyvy, ako aj sociálne, environmentálne i technické hľadiská.“ (Zdroj : Koncepcia mestského rozvoja SR do roku 2030, MDV SR, 2023)

Pre účely Koncepcie boli pod pojmom „brownfield“ zdefinované také nehnuteľnosti (pozemok, objekt, areál), ktoré:

- sú zanedbané, opustené alebo nedostatočne využívané;
- sú pozostatkom predchádzajúceho užívania, zaniknutej aktivity;
- majú skutočné alebo potenciálne problémy s kontamináciou;
- pre svoje ďalšie prospešné využívanie vyžadujú intervenciu.

Ďalej boli brownfieldy kategorizované podľa ekonomického potenciálu na :

- rozvoja schopné – rozvoj je rentabilný a možný za bežných trhových podmienok; potenciálne rozvojové – obnova je na hranici rentability a riskantná, možná formou spolupráce verejného a súkromného sektora;

- s nákladovou medzerou – regenerácia je nerentabilná, vyžaduje verejnú podporu formou dotácií alebo iných opatrení.

V takejto štruktúre sa nevyužívané plochy na území mesta Nové Mesto nad Váhom neevídujú. Preto ak chceme hovoriť o potrebe systematickej podpory revitalizácie brownfieldov, ktorá by reflektovala koncepciu (ale najmä celosvetové trendy mestského, resp. sídelného rozvoja, ktoré smerujú od extenzifikácie urbanizácie – tj. rozvoja sídiel so zaberaním stále nových plôch v území k intenzifikácii – t. j. využitiu a pretváraniu existujúcej nevyužívanej či opustenej infraštruktúry na nové funkcie), je nutné takéto štruktúry v prvom rade **identifikovať**. K tomu je potrebná integrácia partnerov na všetkých úrovniach, s cieľom nastaviť podmienky pre systematickú podporu obnovy zanedbaných a nevyužívaných území a objektov najmä vo verejnom vlastníctve, vrátane vytvorenia prehľadu a monitoringu a poskytnutia odbornej metodologickej a právnej podpory:

- priebežne tvorená databáza zanedbaných a nevyužívaných území - identifikácia lokality, veľkosť územia, stavebné objemy, pôvodné využitie, aktuálne percentuálne využitie a typy funkcií, druh vlastníctva, poloha v rámci sídla, kontaminácia, prírodné a kultúrne hodnoty, popis, regulácia v rámci platného územného plánu, známe zámery, mapové a obrazové prílohy;
- monitorovanie a zverejňovanie informácií o zámeroch obnovy, pripravovaných, realizovaných a uskutočnených projektoch;
- tvorba a zverejňovanie metodických odporúčaní od zámeru po kolaudáciu – analýza súčasného stavu, zostavenie plánu využitia a obnovy, vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, špecifiká projektovej dokumentácie, inžinierskych činností a realizácie obnovy vrátane stavebných činností, obnovy technickej infraštruktúry a zelene;
- spracovanie právnych analýz, ktoré realizátorom uľahčia efektívnu prípravu, obnovu a využívanie území – vymedzenie kategórie nevyužívaných a zanedbaných území v územno-plánovacej dokumentácii, možnosti riešenia majetkových vzťahov, možnosti poskytovania verejných finančných zdrojov a viacdrojového financovania vrátane podmienok štátnej pomoci, tvorba verejno-súkromných partnerstiev, riešenie prevádzkových vzťahov a pod.
- zapojenie a zosieťovanie spolupracujúcich samospráv na pôdoryse projektu URBACT.

(Zdroj : MDVSR, Koncepcia mestského rozvoja SR do roku 2030)

Zhrnutie územno-technickej analýzy

Nové Mesto nad Váhom ako sídlo veľkostnej kategórie stredného typu (počet 20.000 - 50.000 obyvateľov), má výhodnú polohu na Považskej urbanizačnej osi, ktorá je najvýznamnejšou rozvojovou osou Slovenska, pričom táto poloha mesta je na tejto osi zvýraznená aj prepojením na ČR (Veselí nad Moravou) a na mesto Myjava. Krajské mesto Trenčín je od Nového Mesta nad Váhom vzdialené približne 25 km, t. j. cca pol hodina jazdy po diaľnici a okrem aglomeračných väzieb Nového Mesta nad Váhom na Trenčín, má riešené územie slabšie aglomeračné väzby aj v smere na Starú Turú, ktoré pokračujú ďalej v smere na Myjavu a Brezovú pod Bradlom.

Špecifické sídelné formy, pri rozvoji ktorých by bolo žiaduce rešpektovať ich urbanistický a krajinársky ráz sa priamo v Novom Meste nad Váhom nenachádzajú, v rámci okresu, resp. v najbližšom okolí riešeného územia ich možno identifikovať v podnoží Bielych Karpát a v kopaničiarskom osídlení pozvoľna prechádzajúceho do územia Myjavska.

Mesto Nové Mesto nad Váhom sa nachádza na cestnej dopravnej trase medzinárodného multimodálneho koridoru Poľsko - Maďarsko, ktorý predstavuje cesta I/61 a hlavne trasa diaľnice D1, ku ktorej do riešeného územia smeruje diaľničný privádzač s ďalším pokračovaním v rámci mesta a napojením na regionálnu cestu do Starej Turej a Myjavy. Územím mesta prechádza aj regionálna cesta do Vrbového a Trnavy a cesta z Dolného Srnia do Mnešíc.

Pre základnú obsluhu územia, hromadnú prepravu prostredníctvom mestskej a prímestskej hromadnej dopravy, ako aj individuálnu prepravu slúžia aj miestne komunikácie v meste Nové Mesto nad Váhom v celkovej dĺžke **62 km**. V rámci okresu Nové Mesto nad Váhom sa stav ciest v porovnaní s ich stavom pred vyše desiatich rokov **zhoršil**, čo potvrdzuje dlhodobý trend v rámci celého Trenčianskeho kraja, kedy sa pozornosť venuje skôr haseniu havarijných stavov a „plátaniu dier“ na cestách, než ich systematickej obnove. Prehľbuje sa tým investičný dlh, čo nie je priaznivý stav najmä z pohľadu rozvoja, kedy sa neustále zdôrazňuje dostupnosť služieb v území s dobrou prepojenosťou sídelných štruktúr.

Nové Mesto nad Váhom má dobré železničné spojenie, nakoľko leží na železničnej trati, ktorá je súčasťou medzinárodného multimodálneho koridoru, pričom prešla modernizáciou na parametre, ktoré si vyžaduje medzinárodný dopravný koridor. V riešenom priestore sa nachádza jedna železničná stanica. Nové Mesto nad Váhom má tiež regionálne železničné spojenie s mestami Stará Turá, Myjava a Veselí nad Moravou (Česká republika).

Dostupnosť najbližšieho medzinárodného letiska s pravidelnými leteckými spojeniami, ktoré sa nachádza v Bratislave – Ivanke, je pre obyvateľov mesta Nové Mesto nad Váhom cca 100 km, čo pri využití diaľnice predstavuje časovú dostupnosť cca 60 minút. Najbližším medzinárodným letiskom pre obyvateľov mesta Nové Mesto nad Váhom, ktoré však neposkytuje pravidelné letecké spojenia, je letisko Piešťany. V Trenčíne je umiestnené vnútroštátne neverejné letisko, s ktorým sa v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS, 2001) uvažuje ako s regionálnym letiskom, s možnosťou medzinárodnej dopravy.

V rámci Trenčianskeho kraja sú z riešeného územia relatívne ľahko dostupné aj tri letiská športového charakteru, s potenciálom aj pre príležitostnú, resp. súkromnú leteckú dopravu - v Slávnici, Prievidzi a Malých Bieliciach. Ďalšie letiská, na ktorých sa však vykonávajú najmä práce z oblasti lesníctva, poľnohospodárstva a vodného hospodárstva sú v okresoch Prievidza, Považská Bystrica, Partizánske Bánovce nad Bebravou a z pohľadu riešeného územia najbližšia Myjava.

Čo sa týka vodnej dopravy, Nové Mesto nad Váhom sa nachádza na sledovanej vodnej ceste Váh, na ktorej je plánované vybudovanie zámeru medzinárodného významu „E81 – Vážska vodná cesta“. Vodná doprava zabezpečovaná po rieke Váh sa však v súčasnosti týka iba rekreačnej dopravy, pretože rieka Váh nie je zatiaľ splavná pre nákladnú alebo osobnú lodnú dopravu. Verejný osobný prístav sa v meste Nové Mesto nad Váhom v súčasnosti nenachádza. Pre športovo-rekreačný splav rieky Váh sa v rámci riešeného územia nachádza úsek, ktorý je súčasťou splavného úseku Trenčín – Piešťany v dĺžke 2,9 km (5,8%). Pre vodácku rekreáciu a šport slúži tiež areál vodnej nádrže Zelená voda.

Mestskú hromadnú dopravu v Novom Meste nad Váhom zabezpečuje SAD Trenčín, a.s., prevádzkareň Nové Mesto nad Váhom a realizuje ju prostredníctvom 1 autobusovej linky, ktorej trasa má hustú sieť zastávok a obsluhuje celé mesto. Náklady mesta na jej prevádzku z roka na rok stúpajú, pričom však počty prepravených pasažierov z roka na rok klesajú, kedy počet prepravených pasažierov v roku 2021 nedosiahol ani polovicu počtu z roku 2013. Situáciu v roku 2020 a čiastočne aj 2021 síce ovplyvnila pandémia ochorenia Covid-19, kedy bol pohyb osôb obmedzený kvôli prijatým proti-pandemickým opatreniam, no napriek tomu trend odklonu obyvateľov od hromadnej dopravy možno badať dlhodobo. Nepochybne k tomu prispelo rozhodnutie vlády o bezplatnej železničnej doprave pre študentov a seniorov z roku 2014, ktorým sa zdeformoval dopravný trh, diskriminovali sa niektorí prepravcovia a v konečnom dôsledku zmarili šance na zlepšenie kvality verejnej dopravy ako takej.

Cyklistická doprava je v meste Nové Mesto nad Váhom a jeho prímestských oblastiach značne rozšírená, jej intenzita však nie je podložená prieskumom. Predstavuje cesty do zamestnania a rekreačnú dopravu. Za najviac frekventované trasy cyklistickej dopravy v Novom Meste nad Váhom možno považovať hlavné cyklistické trasy, ktoré nadväzujú na vyššie cyklistické ťahy, najmä Vážsku cyklomagistrálu, ktorá je najdlhšou plánovanou cykloteponou v rámci Slovenska.

V oblasti pešej dopravy sledujeme všeobecný trend stúpajúceho významu peších ciest smerom k ukludňovaniu rušných dopravných ťahov, najmä v obývaných častiach sídiel, vytváraniu pásiem pre bezpečný peší pohyb a celkové „poľudšťovanie“ sídiel, ktoré často akoby boli zdanlivo koncipované viac pre autá ako pre chodcov. Potenciál pre takéto smerovanie je aj v Novom Meste nad Váhom. Dĺžka chodníkov v správe samosprávy je **123 km**. V centre mesta je vytvorená vyznačená pešia zóna a okrem samotnej pešej zóny sú najviac zaťažené hlavne pešie ťahy, ktoré sú orientované do dopravne tichých ulíc a na bulváre, vo väzbe na pešiu zónu v historickom centre mesta. Ďalšia rovina peších vzťahov je v rámci územného plánu mesta Nové Mesto nad Váhom navrhovaná v podobe rekonštrukcie pôvodných ťahov k centru zo smerov od autobusovej a železničnej stanice, cintorína, alebo pešími skratkami cez vnútrobloky, ktoré môžu odstrániť anonymitu sídlisk a zvýšiť ich atraktivitu a bezpečnosť. K zvyšovaniu atraktivity a bezpečnosti vnútroblokov smerujú aj niektoré opatrenia navrhnuté v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Parkovanie a odstavovanie vozidiel sa v platnom ÚPN mesta navrhuje regulovať formou odľahčenia centrálnych a kludných zón, sústredenia statickej dopravy do priestorov a objektov v kontakte s nadradenou komunikačnou sieťou v pešej dostupnosti veľkých cieľov dochádzky individuálnej automobilovej dopravy pri dodržaní stanovených princípov vytvárania firemných parkovísk, zvyšovania kapacity jestvujúcich parkovísk sústredených garáží, budovania nových garáží v zónach určených na polyfunkčné využitie, vytvárania záchytných parkovísk a pod. Mesto Nové Mesto nad Váhom ku dňu spracovania tejto kapitoly nedisponovalo informáciou o celkovej

parkovacej ploche, resp. celkovom počte parkovacích plôch na území mesta, avšak doriešenie kapacity parkovania zaraďuje medzi svoje priority, o čom svedčí aj naplánované vybudovanie parkovacieho domu.

V oblasti zásobovania vodou je mesto Nové Mesto nad Váhom v relatívne dobrej kondícii, keďže región Stredného Považia má stále dostatok zrážok. Výhľadovo je však s ohľadom na celosvetové prognózy, výzvy a trendy napriek tomu nutné venovať pozornosť adaptačným opatreniam na zmenu klímy aj v riešenom území. Tieto sú do významnej miery obsiahnuté aj v opatreniach návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

V oblasti odkanalizovania mesta, zásobovania mesta plynom, elektrickou energiou a tiež pokrytia telekomunikačnými službami je riešené územie vybavené na potrebnej úrovni.

V zásobovaní teplom možno konštatovať, že Nové Mesto nad Váhom je na špici súčasných technologických možností, keďže od roku 2022 využíva jeden z technologicky najmodernejších systémov centrálného zásobovania teplom (CZT) na Slovensku. V rámci neho došlo k modernizácii zdroja tepla na výrobu tepla, teplej úžitkovej vody a elektrickej energie pre Mestský bytový podnik Nové Mesto nad Váhom. Projekt si nevyžiadal žiadne vstupné investície zo strany mesta a náklady sa budú splácať počas 10 rokov z prostriedkov ušetrených vďaka zvýšenej účinnosti výroby tepla. Dobudovaním energobloku bytový podnik rozšíril výrobnú základňu aj o produkciu elektrickej energie, takže elektrinu je možné použiť nielen na vlastnú spotrebu, ale ju aj odpredávať do distribučnej siete. Riešenie teda celkovo dopomáha nielen zvýšeniu bezpečnosti dodávky tepla, ale aj minimalizácii dôsledkov nárastu cien plynu a elektriny na koncových odberateľov tepla.

Limity územia bližšie špecifikuje platný ÚPN mesta Nové Mesto nad Váhom, pričom špecificky k riešenému územiu je potrebné brať na zreteľ najmä limity využitia územia vzhľadom na poľnohospodárstvo a nevyužívanú infraštruktúru (brownfieldy). Na území mesta Nové Mesto nad Váhom sa okrem priemyselného parku a lokalít dlhodobo nevyužívaných objektov/areálov nachádzajú aj nezmapované lokality, ktoré svojou rozlohou a funkčným zameraním môžu ovplyvňovať formovanie príľahlých území. Môže ísť o menšie alebo samostatné výrobné jednotky, jednotky iných podnikateľských aktivít alebo skladov lokálneho charakteru. Podľa Koncepcie mestského rozvoja SR do roku 2030, z dielne MDV SR sa pod pojmom „brownfield“ rozumejú nielen opustené priemyselné objekty a areály, ale v prostredí mesta sú to opustené či zanedbané prvky a plochy vo všeobecnosti – napríklad budovy s funkciou bývania a občianskej vybavenosti, rôzne historické objekty či dokonca pamiatky, nevyužívaná dopravná a technická infraštruktúra, zanedbané prírodné prvky a podobne. V takejto štruktúre sa však v riešenom území neevidujú, preto by bolo žiaduce nastaviť systém ako tieto plochy identifikovať, a to v spolupráci viacerých partnerov v území.

1.4 ANALÝZA REALIZOVANÝCH STRATÉGIÍ

Základnými plánovacími dokumentmi samosprávy sú územný plán, program resp. plán rozvoja mesta, a sektorové stratégie. Nadradenými súvisiacimi stratégiami, ktoré pri plánovaní rozvoja mesta Nové Mesto nad Váhom treba brať do úvahy je Územný plán Trenčianskeho kraja, PHRSR Trenčianskeho kraja, a tiež Integrovaná územná stratégia TSK, ktorá stanovuje priority pre tzv. spoločné plánovacie regióny pre čerpanie fondov EU v súčasnom programovacom období, jedným z ktorých je aj okres Nové Mesto nad Váhom. Pri ich tvorbe boli brané do úvahy a sú v nich pomenované všetky relevantné kľúčové politiky a stratégie EU, nastavujúce trendy pre ďalší rozvoj a smerovanie jednotlivých krajín čeliacich aktuálnym globálnym výzvam (zmena klímy, prechod na obnoviteľné zdroje energie, zníženie uhlíkovej stopy, starnutie obyvateľstva, nástup digitálnych technológií a pod.), ako aj všetky relevantné nadradené strategické dokumenty na národnej úrovni. Mesto Nové Mesto nad Váhom má vypracovaných niekoľko sektorových stratégií resp. koncepcií, ktoré nadväzujú na doteraz platné PHRSR a rozpracovávajú víziu a ciele mesta v konkrétnych oblastiach ako je bytová politika, sociálne služby, vzdelávanie, cestovný ruch a pod. Všetky relevantné politiky, stratégie a nadradené koncepčné materiály boli zohľadnené aj pri tvorbe tohto dokumentu, ktorý tým reaguje na aktuálne výzvy. Popis vybraných stratégií uvádzame nižšie.

Územný plán mesta Nové Mesto nad Váhom

Územný plán (ÚPN) mesta Nové Mesto nad Váhom bol spracovaný v roku 1999 Fakultou architektúry STU v Bratislave. Územný plán je prístupný aj v geograficko-informačnom systéme na webe.

V rámci ÚPN sa počíta s vytvorením kapacity obytného územia cca 10 000 bytov pre cca 27 000 obyvateľov, čo by malo postačiť aj po roku 2030 (ide o regulatív, ktorý stanovuje kapacitné možnosti navrhovaných funkčných plôch zastavaného územia mesta).

V čase spracovania tejto kapitoly, t. j. do r. 2023 boli zrealizované zmeny a doplnky č. 1 – 12. Išlo v nich najmä o zmeny výhľadového, t. j. smerného funkčného využitia na návrhové, zmeny funkčného využitia a priestorového usporiadania vo vybraných návrhových plochách a o úpravy textu Závaznej časti, ktoré lepšie špecifikujú a presňujú ňou dané možnosti.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Nové Mesto nad Váhom na roky 2016 - 2023

Program hospodárskeho rozvoja a strategického rozvoja mesta Nové Mesto nad Váhom bol vypracovaný Trenčianskou regionálnou rozvojovou agentúrou v roku 2013 ako strategický a koncepčný dokument strednodobého charakteru pre obdobie 2016 – 2023.

Dokument nastavil nasledovné tri základné strategické ciele, rozdelené do piatich priorít a následných opatrení a aktivít:

1. Zrekonštruovať budovy za účelom ich efektívneho využitia

1. 1 Rekonštrukcia technickej a občianskej infraštruktúry mesta

Opatrenie : Podpora cestnej infraštruktúry,
(rekonštrukcia mestských komunikácií, chodníkov a parkovísk, výstavba cyklistických chodníkov, rekonštrukcia autobusovej stanice, záchytných parkovísk, dopravné značenie)

Opatrenie : Rekonštrukcia verejného osvetlenia,
(osvetlenie priechodov pre chodcov, rekonštrukcia mestského verejného osvetlenia)

Opatrenie : Podpora rekonštrukcií budov
(budova ZOS, budovy Technických služieb mesta, budovy ubytovní na Weisseho ul.a ul. J.Kréna s premenou na byty, telocvičňa bývalých vojenských kasární na Bzinskej ulici, budovy vo vlastníctve mesta na Nám. slobody, asanácia budov dvora TSM s vytvorením parkovacích plôch, detských ihrísk a parkových úprav pre obyvateľov sídliska Rajková / Kľčové, rekonštrukcia systému vykurovania v Novom Meste nad Váhom)

2. Podporiť mladé rodiny, mládež a voľnočasové aktivity

2. 1 Podpora mládeže

Opatrenie : Podpora školstva
(rekonštrukcia sociálnych zariadení na MŠ a ZŠ, rekonštrukcia priestorov ZŠ na Odborárskej ul. pre MŠ – nová trieda, výstavba detského dopravného ihriska pri ZŠ na Tematínskej ul.)

2. 2 Podpora bytovej výstavby

Opatrenie : podpora výstavby bytových domov

(výstavba bytových domov na Tematínskej ul – 160 bytových jednotiek a na Bzinskej ul., vrátane infraštruktúry)

2. 3 Zvyšovanie kvality trávenia voľného času

Opatrenie : Podpora voľnočasových aktivít

(výstavba viacúčelových ihrísk a detských ihrísk, výstavba mestského kúpaliska, oddychová zóna Váh, zachovanie prírodnej lokality Kamenná pre rekreačné a voľnočasové aktivity, rekonštrukcia futbalového štadióna)

3. Zabezpečiť technické prostriedky na údržbu mesta

3. 1 Nákup techniky

Opatrenie : podpora nákupu technického vybavenia mesta

(nákup vozidiel pre Technické služby mesta – zberové vozidlo, zametacie vozidlo, drvič)

(Zdroj : PHRSR Nové Mesto nad Váhom 2016-2023)

Program rozvoja bývania mesta Nové Mesto nad Váhom na roky 2014 - 2024

Program rozvoja bývania bol vypracovaný spoločnosťou Euro Dotácie s r.o. Žilina v roku 2013 ako strategický a koncepčný dokument strednodobého charakteru pre obdobie rokov 2014 – 2024. Jeho základným princípom je nastaviť bytovú politiku mesta s cieľom dosiahnuť ponuku bývania rôznej kvality, veľkosti a tiež ponuku bývania pre cieľové skupiny mladých rodín, dôchodcov, bezdomovcov, nízkoprijmových domácností, ťažko zdravotne postihnutých občanov a osamelých rodičov.

Prioritami samosprávy v oblasti rozvoja bývania je „prilákať súkromných investorov bytovej výstavby do mesta a spolupracovať s nimi pri príprave územia, zabezpečiť sociálne bývanie v meste v nevyhnutnom rozsahu, zvýšiť starostlivosť o bytový fond v meste a revitalizovať obytné zóny v meste“.

(Zdroj : PHRSR Nové Mesto nad Váhom 2016-2023, Program rozvoja bývania mesta Nové Mesto nad Váhom 2014 - 2024).

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Nové Mesto nad Váhom na roky 2016 - 2023

Dokument spracoval riešiteľský tím zamestnancov mesta v roku 2016.

Stanovil nasledovné priority :

- posilnenie a rozvoj terénnych služieb, najmä tých, ktoré sú poskytované v domácnosti občana, s cieľom čo najdlhšieho zotrvania občana v prirodzenom domácom prostredí
- modernizácia existujúcich zariadení sociálnych služieb, debarierizácia, poskytovanie kvalitných sociálnych služieb, zabezpečenie materiálno-technických a personálnych podmienok v zmysle zákona,
- prevencia sociálneho vylúčenia okrajových skupín (najmä osamelí seniori, zdravotne znevýhodnení občania, neúplné rodiny s nízkym príjmom, občania bez domova)
- komunitné plánovanie sociálnych služieb s účasťou a informovanosťou verejnosti a rozvoj dobrovoľníctva

V súvislosti so stanovenými prioritami bol nastavené štyri konkrétne ciele, ktoré sa premietli do konkrétnejších aktivít :

1. Vytvorenie priaznivých životných podmienok pre rodiny s deťmi

Aktivity : zriadenie jasli, zriadenie zariadenie núdzového bývania

2. Dôstojný a bezpečný život občanov so zdravotným postihnutím a seniorov

Aktivity : monitoring potrieb, zvýšenie kapacít terénnej opatrovateľskej služby, skvalitnenie materiálneho a priestorového vybavenia existujúcich zariadení, bezbariérové prístupy do verejných budov, kultúrnych a športových ustanovizní, bezbariérové verejné wc

3. Prevencia a predchádzanie sociálnej exklúzii a pomoc/podpora pri riešení krízových situácií

Aktivity : spolupráca s charitatívnymi a cirkevnými organizáciami, poradenská činnosť, služby na uspokojovanie základných životných potrieb (hygiena, jedlo, ošatenie)

4. Implementácia a využívanie technických prostriedkov – telekomunikačných technológií v systéme sociálnych služieb

Aktivity : oslovenie firiem poskytujúcich telekomunikačné služby na spoluprácu a podporu – s cieľom zabezpečiť finančnú dostupnosť pre klientov, využívanie mediálneho priestoru pre propagáciu možnosti využívania novej služby

Koncepcia rozvoja športu mesta Nové Mesto nad Váhom

Koncepciu rozvoja športu vypracovalo Mesto Nové Mesto nad Váhom v roku 2020 ako strednodobý strategický dokument s cieľom skvalitniť podmienky na rozvoj športu a pohybových aktivít obyvateľov mesta a uspokojiť ich potreby a záujmy v oblasti športu a využitia voľného času.

Dokument stanovuje nasledovné strategické ciele:

- „1. Podporovať všetky formy športových a pohybových aktivít obyvateľov mesta, ktoré prostredníctvom príležitostnej alebo pravidelnej činnosti vedú k udržiavaniu alebo zvyšovaniu telesnej zdatnosti, duševnej pohody a zdravia, k vytváraniu zdravej a aktívnej spoločnosti, k tvorbe zdravého životného štýlu a k uspokojovaniu záujmov obyvateľov.
2. Podporovať výkonnostný a vrcholový šport v meste ako formu rozvoja športového nadania a talentu aj ako významný nástroj propagácie mesta.
3. Podporovať rozvoj telesnej a pohybovej zdatnosti detí a mládeže prostredníctvom športu, spolupracovať pri vyhľadávaní, podpore a príprave športovo talentovanej mládeže.
4. Zabezpečiť vybudovanie čo najširšej športovej a voľnočasovej infraštruktúry mesta a jej trvalú prevádzkyschopnosť a údržbu.“ (Zdroj : Koncepcia rozvoja športu Nové mesto nad Váhom)

Na dosiahnutie strategických cieľov boli ďalej stanovené nasledovné špecifické ciele:

- „1. Utvárať optimálne materiálne podmienky na uspokojovanie športových, pohybových a rekreačných aktivít obyvateľov mesta. Na tento účel rozvíjať existujúcu športovú infraštruktúru a dotvárať chýbajúcu infraštruktúru na území mesta.
2. Zabezpečiť efektívnu správu športových zariadení a zariadení na využívanie voľného času vo vlastníctve mesta s cieľom optimalizácie výdavkov na športovú infraštruktúru.
3. Podporovať iniciatívy a aktivity zamerané na užitočné využívanie voľného času formou pohybových aktivít a športu, spolupracovať s organizátormi športových a telovýchovných podujatí miestneho, regionálneho i širšieho významu, najmä aktivít, ktoré prispievajú k uspokojovaniu potrieb obyvateľov mesta.
4. Finančne podporovať subjekty pôsobiace v oblasti športu a pohybových aktivít, ktoré majú sídlo alebo trvalý pobyt na území mesta alebo pôsobia či vykonávajú činnosť na území mesta a poskytujú služby obyvateľom mesta, najmä ak svoju činnosť zameriavajú na uspokojovanie potrieb mládeže, potrieb zdravotne postihnutých občanov a na zvyšovanie prestíže mesta a jeho občanov.
5. Motivovať a podporovať záujem detí a mládeže o šport a pohybové aktivity, ako i záujem dobrovoľníkov a odborníkov na činnosť v oblasti športu. Na tento účel využívať aj súťaže a iné aktivity v gescii mesta či priamo organizované mestom a jeho organizáciami.
6. V rámci financovania škôl a školských zariadení v zmysle príslušných právnych predpisov podporovať činnosť športových tried základných škôl a centier voľného času zameraných na rozvoj športového talentu detí a mládeže.“ (Zdroj : Koncepcia rozvoja športu Nové mesto nad Váhom)

Stratégia rozvoja cestovného ruchu mesta Nové Mesto nad Váhom 2007 - 2013

Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Novom Meste nad Váhom s napojením na okolitý región bola vypracovaná spoločnosťou Euro Dotácie s r.o. Žilina ako strednodobý dokument s časovým horizontom na roky 2007 – 2013. Ako prioritné podporované formy cestovného ruchu stratégia stanovila kultúrno-poznávací, športovo-rekreačný a vidiecky cestovný ruch v prepojení samotného mesta Nové Mesto nad Váhom na potenciály okolitého regiónu (územie okresu Nové Mesto nad Váhom a časti okresu Myjava).

Program odpadového hospodárstva mesta Nové Mesto nad Váhom 2016 - 2020

Program odpadového hospodárstva mesta Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj ako „POH“) je strategický dokument, ktorý určuje smerovanie odpadového hospodárstva územia na vytýčené obdobie rokov 2016 – 2020 v zmysle zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o odpadoch“). Obec, na území ktorej ročná produkcia komunálnych odpadov vrátane drobných stavebných odpadov presahuje 350 ton alebo na ktorej počet obyvateľov prevyšuje 1 000 obyvateľov, bola v minulosti povinná vypracovať program odpadového hospodárstva obce, v súčasnosti však táto povinnosť viac neplatí. Preto sa POH mesta Nové Mesto nad Váhom na roky 2021 – 2025 nepripravuje.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2023 - 2027

PHRSR TSK bol spracovaný v roku 2022 Centrom excelencie SPECTRA Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Dokument stanovil dlhodobú víziu pre hospodársky a sociálny rozvoj Trenčianskeho kraja a jeho koncepčný rámec sa odvíja od troch základných konceptov:

- konceptu udržateľného rozvoja,
- konceptu smart rozvoja a
- konceptu participatívneho viacúrovňového polycentrického spravovania a rozvoja regiónov, miest a obcí, pričom :

1. koncept udržateľného rozvoja sa týka **sociálnej, ekonomickej a environmentálnej oblasti**, kde **ekonomický rozvoj** predstavuje rast hospodárstva a ekonomickej sily obyvateľov a je postavený na sledovaní cieľov ako Zníženie regionálnych disparít, Zodpovedná spotreba a produkcia, Dôstojná práca a ekonomický rast a Priemysel, inovácie a infraštruktúra. Hlavnými merateľnými indikátormi sú výška HDP na obyvateľa, exportná výkonnosť, zamestnanosť, životná úroveň a pod. **Sociálny pilier**, teda zvyšovanie kvality života, stavia na cieľoch Žiadny hlad, Žiadna chudoba, Rodová rovnosť, Kvalitné vzdelávanie, Zdravie a dĺžka života a Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie. Hlavnými merateľnými indikátormi sú indikátory tzv. Indexu ľudského rozvoja (HDI) ako napr. dĺžka života, zdravie, vedomosti či kvalita života a pod., ktorým je schopnosť udržania dlhodobej kvality životného prostredia, a pod. Environmentálny rozvoj sleduje ciele Klíma, Život pod vodou, Život na pevnine, Čistá voda a hygiena, Dostupná a čistá energia, Udržateľné mestá a komunity a Partnerstvá. Hlavnými merateľnými indikátormi sú indikátory merania tzv. Ekologickej stopy, t. j. pomer spotreby prírodných zdrojov k biologickej kapacite daného územia či využívaná prírodná plocha na osobu a pod.

2. koncept smart-rozvoja reaguje na tzv. Digitálny kompas EÚ ktorý vznikol na pôde EÚ s cieľom vytýčiť priority a zabezpečiť úspešnú digitálnu transformáciu Európy, ktorá v pretrvávajúcej kríze v dôsledku pandémie Covid-19 nadobudla prvoradý význam.

Jeho ciele sú zamerané na štyri kľúčové oblasti – dve sa týkajú digitálnych kapacít, resp. infraštruktúry a digitálnych zručností obyvateľov a dve sa týkajú digitálnej transformácie podnikov a verejnej správy.

3. koncept participatívneho viacúrovňového polycentrického spravovania a rozvoja regiónov, miest a obcí sleduje cieľ zlepšenia kvality verejnej správy, pričom základnou výzvou v tejto oblasti je potreba lepšej koordinácie a zosúladovania a synergického pôsobenia prierezových politík pod vedením kľúčových inštitúcií verejnej správy, čo pomôže zlepšiť prepojenie politík a strategických rozhodnutí s plánovanými výdavkami, identifikovať nedostatky, odstrániť rozpočtovú fragmentáciu (roztrieštenosť) a zbytočné duplicity na národnej aj regionálnej úrovni.

Regionálne integrované územné stratégie

V programovom období 2014-2020 bola ambíciou v rámci operačného programu IROP (Integrovaný regionálny operačný program) realizovaného prostredníctvom tzv. Regionálnych integrovaných územných stratégií na úrovni samosprávnych krajov využiť integrovaný prístup. Regionálna integrovaná územná stratégia Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej aj ako „RIUS TSK“) je východiskovým dokumentom pre implementáciu finančných prostriedkov z EŠIF v rámci IROP v programovom období 2014 – 2020 (s finančným ukončením do roku 2023) na regionálnej úrovni s dopadom na miestnu úroveň. Na základe RIUS TSK sa implementoval IROP na lokálnej úrovni – vrátane Nového Mesta nad Váhom, v podobe individuálnych alebo integrovaných projektov.

V novom plánovacom období sa pokračuje v integrovanom prístupe, kedy je pre čerpanie zdrojov EÚ potrebné mať na úrovni regiónov vypracované tzv. Integrované územné stratégie (ďalej aj ako „IÚS“) v kontexte Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre programové obdobie po roku 2020 vydané Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len MIRRI). IÚS sú definované v článku 29 Všeobecného nariadenia EÚ, z ktorého vyplýva, že podpora cez integrovaný územný rozvoj z fondov EU bude:

- vychádzať z integrovanej stratégie jeho rozvoja, tzv. Integrovanej územnej stratégie,
- určená pre rozvoj jasne zadefinovaného územia (bez obmedzenia administratívnymi hranicami na lokálnej, sub-regionálnej až po regionálnu úroveň),
- založená na integrácii rôznorodých aktivít v rámci integrovaných územných investícií a integrovaných investičných balíkov.

Na základe uvedeného bola vypracovaná aj IÚS Trenčianskeho samosprávneho kraja pre obdobie 2021 – 2027, ktorá stanovila kľúčové potenciály a výzvy jednak v rámci celého územia TSK, jednak špecificky pre jednotlivé tzv

spoločné plánovacie regióny (ďalej aj ak „SPR“), medzi ktorými bol zadaný aj SPR Nové Mesto nad Váhom. Pre tento región (vytvorený na území okresu Nové mesto nad Váhom) boli stanovené nasledovné potenciály a výzvy :

1. nedobudovaná infraštruktúra cestovného ruchu a jej kompletizácia – nedostatočné ubytovacie kapacity, služby turistom a pod.
2. nevyužitý potenciál nadregionálnej zóny oddychu – Zelená voda, Nové Mesto nad Váhom
3. rozvoj vzdelávacej infraštruktúry vrátane kapacitných požiadaviek
4. technický stav mostných konštrukcií na cestnej infraštruktúre
5. absencia služieb ochrany osôb zažívajúcich násilie
6. ochrana a posilňovanie ochrany zdrojov vody
7. investičný dlh na základnej infraštruktúre – kanalizácia, rozvody vody, dopravná infraštruktúra,
8. stabilizácia obyvateľstva a zvrátenie negatívneho demografického vývoja, starnutie obyvateľstva, inklúzia pracovných migrantov, sociálna inklúzia,
9. kapacitné deficit sociálnej, vzdelávacej a zdravotníckej infraštruktúry
10. obnova a udržateľnosť verejných budov a verejných priestorov s dôrazom na ekologické aspekty,
11. vytváranie podmienok pre využívanie ekologických foriem mobility, a to okrem pešej mobility najmä cykломobility,
12. Podpora a posilnenie verejnej osobnej dopravy - napr. preferencia verejnej osobnej dopravy, prestupné terminály, parkoviská typu P+R
13. riešenie vlastníckych vzťahov ku poľnohospodárskej pôde ako i rozvojovým plochám (ROEP, pozemkové úpravy vrátane centier vidieckych sídiel)
14. podpora cezhraničnej spolupráce

Územný plán Vyššieho územného celku (VUC) / Trenčianskeho kraja

Územnoplánovacia dokumentácia VÚC je tvorená územným plánom z roku 1998 a zmenami a doplnkami č.1 a č.2 z rokov 2004 a 2011. Územný plán VÚC je dostupný tiež v digitálnej verzii prostredníctvom geografického informačného systému.

V rámci návrhového obdobia sú na území kraja formované tri centrá regionálneho významu s možnosťou plnenia nadregionálnych funkcií, medzi ktorými je popri Prievidzi a Považskej Bystrici aj mesto Nové Mesto nad Váhom.

1.5 SYNTÉZA ANALYTICKÝCH VÝCHODÍSK A ODPORÚČANIA

SWOT analýza

Silné stránky	72	Slabé stránky	46
Poloha sídla v priestorovej štruktúre	9	Demografický trend	8
Silné zázemie štruktúry priemyselných, výrobo-technických podnikov, obchodu a služieb	9	Kvalita cestnej a mostnej infraštruktúry	8
Zdravý rozpočet a finančná stabilita mesta	8	Organizácia dopravy v interakcii statickej dopravy, cyklodopravy a pešej dopravy, neúplná sieť cyklo-pešej infraštruktúry, absentujúca koncepcia udržateľnej dopravy a parkovacia politika	8
Rekreačný areál Zelená voda a atraktivita okolitej prírody	8	Nedostatočne využitý potenciál cestovného ruchu	8
Priaznivé klimatické podmienky (stabilné počasie), relatívna čistota ovzdušia	8	Obnova a udržateľnosť budov s dôrazom na ekologické aspekty	7
Občianska vybavenosť a komunitné služby	8	Kapacitné a/alebo kvalitatívne deficity vzdelávacej, sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry	7
Prítomnosť kultúrno-kreatívneho potenciálu a pestrého komunitného života	8		
Moderné tepelné hospodárstvo	7		
Moderné odpadové hospodárstvo	7		

Príležitosti	62	Ohrozenia	45
Identita mesta	8	Regresívny typ populácie	7
Mapovanie brownfieldov a ich revitalizácia	7	Brownfieldy – nerevitalizované bývalé priemyselné areály a iné nevyužívané zóny	6
Zelená voda – aquapark	7	Zábery poľnohospodárskej pôdy a zmena funkcie (výstavba)	6
Ekologizácia dopravy + preferencia nemotorovej dopravy, príprava koncepcie udržateľnej mobility	8	Nedostatočný rozvoj štruktúry vzdelávania na prax	7
Spolupráca medzi samosprávami – Nové Mesto ako líder spádovej oblasti	6	Limitované kapacity služieb a zariadení pre seniorov do budúcnosti	6
Ekosystémové prvky zelenej a modrej infraštruktúry	7	Odcudzenie staršej generácie a nedostatok medzigeneračných projektov	5
Podmienky pre obchod, služby a voľnočasové aktivity	5	Nedostatočná hygienická kvalita vody v areáli rekreačnej zóny Zelená voda	8
Podpora aktívneho starnutia a rozvoja striebornej ekonomiky. medzigeneračné projekty	8		
Využitie kultúrno-kreatívneho potenciálu a blízkosti podujatí v rámci titulu EHMK 2026 získaného krajským mestom Trenčín	6		

ZHRNUTIE ANALYTICKEJ ČASTI A ODPORÚČANIA

Pri skúmaní silných stránok mesta Nové Mesto nad Váhom sledujeme najmä jeho vhodnú polohu, dostupnosť a rozvoj ekonomického potenciálu s rozsiahlou štruktúrou podnikov v meste Nové Mesto nad Váhom, ktorú prepája bohatá história v oblasti strojárstva, konštrukcie, výskumu a vývoja, čo položilo základy priemyselnej orientácie mesta aj do budúcnosti. Prítomnosť dobre rozvinutých ekonomických aktivít v Novom Meste nad Váhom znamená potenciál ekonomického prínosu pre mesto v podobe pracovných príležitostí. V riešenom území sledujeme za posledných desať rokov trend znižovania nezamestnanosti, kedy miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Nové Mesto nad Váhom dosahuje dlhodobé hodnoty výrazne nižšie ako sú celoslovenské hodnoty; a za rok 2022 dosiahla hodnotu **3,37 %**. Mesto Nové Mesto nad Váhom je zároveň ako okresné sídlo regiónu stredného Považia nositeľom funkcií vyššej občianskej vybavenosti, širokou ponukou obchodných služieb a v rámci analýz sa nepreukázali výrazné disproporcie medzi ponukou a dopytom, ktoré by vyžadovali riešenie cez intervencie verejného sektora.

Slabou stránkou, ktorú je však nutné v tejto súvislosti spomenúť, je stále pretrvávajúci investičný dlh na cestnej a mostnej infraštruktúre, čo však nie je primárne v kompetencii samosprávy. To, čo samospráva môže ovplyvniť je riešenie mobility a organizácie dopravy na svojom území, v interakcii automobilovej dynamickej a statickej dopravy, cyklo dopravy a pešej dopravy. V tomto ohľade je tu priestor pre vypracovanie doteraz absentujúceho konceptu udržateľnej dopravy, ako aj parkovacej politiky mesta. Rozvoj infraštruktúry v tomto duchu je preto takisto súčasťou návrhovej (strategickej) časti PHRSR.

Čo sa týka ekonomiky samosprávy, mesto Nové Mesto nad Váhom možno považovať za mesto s dobrým hospodárením a nízkou mierou zadlženosti. Na rok 2023 samospráva počítá s kapitálovými výdavkami prevyšujúcimi 7,3 mil. €, pokrytými sčasti vlastnými kapitálovými príjmami a úvermi zo ŠFRB, a z najväčšej časti príjmami z vytvoreného rezervného fondu, s cieľom dosiahnuť vyrovnaný celkový rozpočet. V rámci analýzy hospodárenia možno tiež pozitívne hodnotiť snahu mesta o zefektívnenie služieb poskytovaných občanom prostredníctvom 9-tich organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ktoré sa starajú o mestský majetok, správu mestskej zelene či areálov vo vlastníctve mesta. Rovnako pozitívne možno hodnotiť už podniknuté riešenia samosprávy smerom k zefektívňovaniu služieb v oblasti tepelného a odpadového hospodárstva a záujem tieto oblasti naďalej riešiť.

Pri plánovaní investičných akcií a napĺňaní cieľov návrhovej (strategickej) časti PHRSR je však do budúcnosti odporúčaním uvádzať v štruktúre plánovaných príjmových a výdavkových položiek (okrem rozpočtovaného roka aj na najbližšie dva fiškálne roky) aj nadväznosť jednotlivých opatrení akčného plánu PHRSR na kapitoly, resp. položky programového rozpočtu (týkajúce sa samotnej samosprávy mesta, ale i jeho zriaďovateľských organizácií), kvôli zjednodušeniu odpočtu vykonaných aktivít a plnenia PHRSR.

Medzi silné stránky mesta zaraďujeme aj atraktivitu okolitej prírody, priaznivé klimatické pomery s relatívne čistým ovzduším a nízkou mierou znečistenia prostredia. Rekreačný potenciál je prítomný najmä v priestoroch okolo prírodnej vodnej plochy Zelená voda. Uvedomuje si ho aj samospráva, ktorá jeho rozvoj zaraďuje medzi svoje priority a je reflektovaný aj v návrhovej časti. Ohrozením môže byť iba prípadný dramaticky zhoršený stav v otázke hygienickej nezávadnosti vody, ktorej miera z času na čas kolíše. Pre športové vyžitie a aktívne trávenie voľného času sú na území mesta Nové Mesto nad Váhom a v najbližšom okolí početné športové, športovo-rekreačné a voľnočasové zariadenia. Mesto akcentuje absenciu letného kúpaliska a plavárne, ktorých vybudovanie patrí k dlhodobým zámerom mesta v spolupráci s partnermi.

V doplnení a nadväznosti na športovú kultúru a infraštruktúru územia, vytvárajú komunitu spätnej väzby pre poskytovanie služieb rôzne spolky, organizácie v podobe športových klubov, ktoré udržiavajú rozvoj športových aktivít a svojim pôsobením prispievajú k posilneniu duchovno–kultúrneho dedičstva. Analýza komunitného života v Novom Meste nad Váhom ukazuje na existenciu približne troch stoviek organizácií, komunit a spolkov, ktorých aktivity sa viažu na rôznorodé oblasti spoločenského života. Či už ide o kultúrne aktivity vo väzbe na folklór, hudobnú scénu (ľudová scéna, dychovky, ale i klubová hudobná scéna), umeleckú scénu, alebo silné športové tradície v území kreované pôsobením športových klubov a množstvo iných oblastí, ktorých rozvoj prostredníctvom miestnych komunit je silnou a tradičnou súčasťou života v meste a jeho pulzu.

V meste, ako aj v celom okrese Nové Mesto nad Váhom, možno za ohrozenie považovať pretrvávajúci úbytok počtu obyvateľov mesta, ktorý je okrem vplyvov prirodzeného pohybu obyvateľstva aj dôsledkom odchodu obyvateľov do iných regiónov Slovenska, alebo do zahraničia za štúdiom či prácou. Jedným z cieľov PHRSR je preto **zvrátiť trend poklesu počtu obyvateľov** a zlepšením kvality života, služieb a celkových podmienok pre život, prácu i voľný čas poskytnúť v meste Nové Mesto nad Váhom dostatočné **motivácie pre založenie trvalého pobytu** na jeho území pre jeho vlastných, ale i prípadných nových obyvateľov.

Vo vývoji počtu obyvateľov sledujeme v Novom Meste nad Váhom takisto dlhodobý trend poklesu podielu počtu obyvateľov v produktívnom veku a súčasne nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku. Starnutie populácie a zvyšovanie indexu ekonomickej závislosti starých ľudí sú výzvou aj pre mesto Nové Mesto nad Váhom. Podobne nastupujúce globálne trendy ako klimatická zmena, vyčerpatelnosť zdrojov, zdravotný stav populácie, bezpečnostné hrozby, nástup umelej inteligencie a pod., môžu mať za následok vo všeobecnosti nepredvídateľný vývoj počtu obyvateľov, ktorý môže byť v budúcnosti značne ovplyvnený migráciou. Všetky spomínané aspekty demografického vývoja sú preto zohľadnené aj pri tvorbe návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu a jednou z jeho kľúčových úloh sú vhodné riešenia reagujúce na tento stav – či už ide o riešenia v oblasti zlepšovania vzdelávacích, sociálnych či zdravotných služieb, ale aj v oblasti smart riešení, riešení v oblasti adaptácie mesta na zmenu klímy, zelené a modré riešenia, riešenia mobility a podobne..

Prognózované starnutie populácie si tiež vyžiada nutnosť zmien požiadaviek na rozsah a kvalitu poskytovanej sociálnej starostlivosti, vrátane **prehodnotenia budúcnosti pobytových zariadení, deinštitucionalizácie a zvýšenia podielu terénnej starostlivosti na celkových poskytovaných službách**. Sociálne služby sú zároveň úlohou pre spoluprácu viacerých aktérov v rámci regiónu, pričom strategické odporúčania v tejto oblasti sú takisto premietnuté do návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Dôsledky demografického trendu starnutia populácie sa prejavujú aj v oblasti zdravotníctva. Je predpoklad, že v blízkej budúcnosti výrazne stúpne počet zdravotníckych výkonov a rovnaká situácia je aj v oblasti dlhodobej starostlivosti. To vytvára tlak okrem iného aj na riešenia zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu chorôb, zvýšenie kapacít zdravotníckych a sociálnych služieb, ich vzájomnú integráciu a zefektívňovanie aj prostredníctvom uplatnenia SMART prvkov a technológií, s dôrazom najmä na terénne služby, s cieľom udržať seniorov do čo najvyššieho veku v aktívnom a dôstojnom prežívaní v domácom prostredí. Tieto požiadavky sú preto premietnuté aj do návrhu opatrení v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

V oblasti vzdelávania je v meste vybudovaná dostatočná ponuka dostupného predprimárneho, primárneho a čiastočne i stredoškolského vzdelávania. V oblasti stabilizácie potrebných kapacít ako aj SMART vybavenosti učebni a inej infraštruktúry v sieti škôl však stále existujú rezervy, k čomu smerujú aj návrhy opatrení v návrhovej (strategickej) časti dokumentu. Rovnako je nutné venovať pozornosť rozvíjaniu štruktúry vzdelávania dostatočne napojenej na potreby praxe – v súčinnosti samosprávy s inými relevantnými aktérmi. Pozornosť sa však upriamuje aj na odolnosť ľudí (najmä mládeže) voči stresu a novým civilizačným javom. V rámci samosprávy je možné čiastočne ju ovplyvniť napríklad prostredníctvom opatrení s cieľom zvyšovania kvality podmienok pre športové, kultúrne a voľnočasové aktivity, zdravý životný štýl, integráciu, inklúziu, zvyšovanie úrovne kritického myslenia, starostlivosti o duševné zdravie a pod. Všetky menované fenomény sú preto priamo či nepriamo zohľadnené aj v návrhovej (strategickej) časti dokumentu.

Mesto Nové Mesto nad Váhom, ale i priľahlé územie v celej oblasti stredného Považia sú svojou povahou i tradíciou predurčené k rozvoju aktivít s vyššou pridanou hodnotou. Pre rozvoj vedy a inovácie je dôležitá existencia tzv. „triple helixu“ – kolaboratívnej platformy prepájajúcej verejnú správu, výskumno-vývojové pracoviská a spoločenskú prax reprezentovanú predovšetkým produkčnými sektormi. Smerovanie mesta Nové Mesto nad Váhom k podobným konceptom je preto jedným z odporúčaných návrhov v reakcii na aktuálne globálne trendy nástupu inovačných technológií, ktorý sa premieta do návrhovej (strategickej) časti tohto dokumentu.

V Novom Meste nad Váhom je možné zadefinovať viaceré kultúrno-historické potenciály a potenciály kreatívneho priemyslu, ktoré spolu s prírodným potenciálom riešeného územia vytvárajú dobré predpoklady pre rozvíjanie cestovného ruchu, ktorý je takisto predmetom návrhovej (strategickej) časti dokumentu. Významným očakávaným impulzom pre rozvoj cestovného ruchu a ostatných multiplikačných efektov v širšom regióne je aj získanie titulu Európske hlavné mesto kultúry 2026 pre krajské mesto Trenčín. Ktorého dopady môžu priniesť benefity celému regiónu, vrátane mesta Nové Mesto nad Váhom, ktoré je v priaznivej vzdialenosti približne pol hodiny jazdy od hlavného dejiska podujatia.

Celkovo možno identitu a potenciály územia mesta charakterizovať prostredníctvom troch základných elementov: (i) Rozvinuté priemyselné centrum stredného Považia; (ii) Tradičné centrum folklóru, remesiel, vinohradníctva a výroby vína a (iii) Zelená voda – prírodné rekreačno-športové centrum. Ich rozvinutie je takisto pre mesto príležitosťou.

Záverom možno konštatovať, že všetky analytické východiská sú zohľadnené v návrhu cieľov a opatrení v návrhovej časti dokumentu.

2 Strategická část'

2.1 VÍZIA ROZVOJA MESTA NOVÉ MESTO NAD VÁHOM DO ROKU 2050

Na základe analýzy potenciálu ako aj ambícií mesta Nové Mesto nad Váhom, ktoré sa prejavujú jednak v už realizovaných, jednak v plánovaných investíciách, možno jeho víziu do roku 2050 zhrnúť do nasledujúceho vyjadrenia :

„NOVÉ MESTO nad Váhom, spolupracujúci a úspešný LÍDER REGIÓNU“

2.2 Hlavný cieľ do roku 2029

Hlavný cieľ do roku 2029 pri dosahovaní stanovenej vízie je definovaný ako :

Nové Mesto nad Váhom - líder regiónu poskytujúci širokú paletu služieb svojim obyvateľom, zhodnocujúci **lokálny potenciál regiónu** pre rozvoj **lokálnej ekonomiky**, zvyšovanie **adaptability územia na zmenu klímy**, rozširovanie lokálnych a **udržateľných zdrojov energie** a vytváranie kvalitných podmienok pre **rozvoj komún** v meste.

Mesto Nové Mesto nad Váhom sa pri dosahovaní uvedeného hlavného cieľa opiera o základné princípy priestorového rozvoja, ktorých implementácia sa premieta cez všetky definované priority a ciele. V tomto zmysle je jeho ambíciou dosiahnuť stav, kedy bude ako mesto definované prívlastkami :

Smart
využívajúce lokálny **P**otenciál
od**O**lné voči klimatickej zmene
spo**L**upracujúce
Udržateľné

Pre naplnenie vízie a hlavného cieľa a pri rešpektovaní uvedených princípov rozvoja mesta pre obdobie rokov 2023 až 2029 bola navrhnutá rozvojová stratégia v štruktúre priorít, strategických cieľov a špecifických cieľov (prípadne aj ich jednotlivých konkrétnych operácií/opatrení, pokiaľ ich bolo možné v čase spracovania tejto kapitoly identifikovať), ako je navrhnutá v nasledujúcich kapitolách, kopírujúc schému rozvojovej stratégie uvedenej v Prílohe 2.

2.3 PRIORITY, STRATEGICKÉ CIELE A ŠPECIFICKÉ CIELE

V tejto kapitole uvádzame základnú štruktúru rozvojových priorít, strategických cieľov a špecifických cieľov, spolu s jednotlivými všeobecne definovanými operáciami, ktoré je potrebné v rámci jednotlivých cieľov realizovať :

Priorita 1 – Mesto pre obyvateľov

1.1. Kvalita života

1.1.1. Športová a oddychová infraštruktúra

Identifikované operácie:

- Budovanie športovo-rekreačných areálov na území mesta

1.1.2. Urbánna bezpečnosť

Identifikované operácie:

- Skvalitnenie osvetlenia kritických miest v doprave
- Inštalácia technologických prvkov pre zvýšenie bezpečnosti v doprave
- Debarierizácia verejnej infraštruktúry v meste

1.2. Integrované, dostupné a efektívne komunitné služby

1.2.1. Moderné zdravotné služby

Identifikované operácie:

- Podpora rozvoja zdravotníckych služieb v meste

1.2.2. Moderné sociálne služby

Identifikované operácie:

- Rozvoj a skvalitnenie sociálnych služieb v meste
- Podpora kapacít terénnej sociálnej služby
- Zavedenie systému manažérstva kvality v oblasti sociálnych služieb mesta

1.2.3. Dostupné bývanie

Identifikované operácie:

- Podpora nájomného bývania s dôrazom na nevyužité objekty mesta

1.2.4. Moderné vzdelávania

Identifikované operácie:

- Modernizácia, rozšírenie kapacít a debarierizácia zariadení predprimárneho a primárneho vzdelávania na území mesta
- Podpora rozvoja ľudských zdrojov a kapacít v predprimárnom a primárnom školstve na území mesta
- Inovácie v vzdelávacích programoch predprimárneho a primárneho vzdelávania s väzbou na modernizáciu a skvalitnenie vybavenia

Priorita 2 – Zelené mesto

2.1. Energetická efektívnosť územia

2.1.1. Energetická efektívnosť verejnej infraštruktúry a obnoviteľne zdroje energie

Identifikované operácie:

- Rozširovanie lokálnych zdrojov OZE v rámci infraštruktúry samosprávy
- Smart manažment energetiky

2.2. Obehová ekonomika

2.2.1. Inovatívny manažment odpadov

Identifikované operácie:

- Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry pre manažment odpadov na území mesta

2.3. Odolné mesto na zmenu klímy

2.3.1. Zelené vnútrobloky a verejné priestory

Identifikované operácie:

- Modernizácia verejných priestorov a vnútroblokov s dôrazom na klimatickú adaptáciu a rozširovanie modrých prvkov na území mesta

2.3.2. Vodozadržné opatrenia a protipovodňová ochrana

Identifikované operácie:

- Budovanie vodozadržných opatrení na území mesta
- Rozširovanie a obnova protipovodňových opatrení

2.3.3. Ekologická konektivita a biodiverzita

Identifikované operácie:

- Revitalizácia verejných priestorov a oddychových v meste s dôrazom na podporu lokálnej biodiverzity a podporu ekologickej konektivity

2.4. Dostupná a efektívna technická infraštruktúra

2.4.1. Dostupnosť a obnova kanalizačnej siete

Identifikované operácie:

- Dobudovanie a modernizácia kanalizačnej siete na území mesta

2.4.2. Dostupnosť a obnova vodovodnej siete

Identifikované operácie:

- Dobudovanie a modernizácia vodovodnej siete na území mesta

Priorita 3 – Dostupné a prepojené mesto

3.1. Integrovaná udržateľná multimodálna mobilita

3.1.1. Elektromobilita

Identifikované operácie:

- Rozvoj infraštruktúry elektromobility v meste vrátane nákupu elektromobilu pre potreby samosprávy

3.1.2. Cyklomobilita

Identifikované operácie:

- Dobudovanie siete cyklotrás - hviezdicová štruktúra

3.1.3. Bezpečná a integrovaná mobilita v meste

Identifikované operácie:

- TIOP – terminál integrovanej osobnej dopravy
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Budovanie záchytných parkovísk
- Rozširovanie infraštruktúry statickej dopravy v meste
- Optimalizácia organizácie dynamickej dopravy v meste vrátane statickej dopravy

Priorita 4 – Atraktívne mesto

4.1. Zážitkový cestovný ruch a kultúra

4.1.1. Špecifická infraštruktúra cestovného ruchu

Identifikované operácie:

- Rekonštrukcia podzemných chodieb

- Budovanie oddychovej zóny Zelená Voda – nadregionálne centrum oddychu
- Systémové riešenie podpory lokálneho špecifického cestovného ruchu v spolupráci širšieho regiónu

4.1.2. Infraštruktúra kultúry v meste

Identifikované operácie:

- Rozširovanie a modernizácia kultúrnej infraštruktúry v meste

4.1.3. Kultúrne podujatia a aktivity

Identifikované operácie:

- Systematická podpora kultúrnych aktivít na území mesta

Priorita 5 – Inovatívne mesto

5.1. Rozumné Nové Mesto nad Váhom (SMART city)

5.1.1. Infraštruktúra pre rozumné mesto

Identifikované operácie:

- Vybudovanie a modernizácia kamerového systému vybudovať moderný SMART kamerový systém
- Modernizácia verejnej správy mesta - geoportál, smart manažment energetickej efektívnosti budov, smart manažment verejného osvetlenia, smart manažment lokálnych environmentálnych ukazovateľov, smart manažment komunálneho odpadu, statickej dopravy, sociálnych služieb
- Kybernetická bezpečnosť verejných služieb a infraštruktúry mesta

5.1.2. Služby pre rozumné mesto

Identifikované operácie:

- Digitalizácia a integrácia informačného
- Digitalizácia plánovacích dokumentácií mesta
- Integrácia poskytovaných služieb na princípe One-Stop-Shop (Klienské centrum a ďalšie)

5.2. Inovatívna regionálna ekonomika

5.2.1. Podpora regionálnej ekonomiky

Identifikované operácie:

- Rozvoj infraštruktúry pre podporu miestnej ekonomiky využívajúcej lokálne špecifiká

3 Programová časť - opis rozvojovej stratégie

V tejto kapitole uvádzame bližší popis osobitne pre každý jeden jednotlivý špecifický cieľ - v rámci štruktúry priorít, strategických cieľov a špecifických cieľov zadefinovaných v predchádzajúcej kapitole a znázornených v štruktúre uvedenej v Prílohe 2, spolu s detailnejším popisom opatrení, ktoré je potrebné / vhodné v rámci jednotlivých cieľov realizovať :

Priorita 1	Mesto pre obyvateľov	
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.1. Kvalita života	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.1.2. Urbánna bezpečnosť	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava aktivity zamerané na podporu a rozvoj urbánnej bezpečnosti mesta v širokej škále oblastí tzn. od verejných priestorov, služieb, dopravy až po komunitné aktivity podporujúce integráciu špecifických cieľových skupín v území.	
Doba realizácie	2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	<p>a) budovanie a podpora infraštruktúry a služieb , nadväzujúcich na projekty alebo v rámci projektov zameraných na urbánnu bezpečnosť,</p> <p>b) budovanie a podpora systémov a riešení prispievajúcich k zvyšovaniu bezpečnosti obyvateľov, ochrane zdravia a životov,</p> <p>c) budovanie a podpora systémov a riešení prispievajúcich k zvyšovaniu bezpečnosti informačných systémov a kritickej infraštruktúry mesta.</p>	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
Opatrenia špecifického cieľa	Program Slovensko	
a) budovanie a obnova multi-športovísk, b) rekonštrukcia športových areálov,	Rozpočet mesta Program Interreg	
c) vybudovanie a obnova športovo-rekreačných zón, siete náučných chodníkov, zelených oáz a pod. d) zlepšenie športových možností pre obyvateľov mesta, e) podpora športovej infraštruktúry na školách, prepojenie školstva a športu f) podpora zdravého životného štýlu.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
26 453 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta Štátny fond rozvoja športu	

Priorita 1	Mesto pre obyvateľov	
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Integrované, dostupné a efektívne služby mesta	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.1. Moderné zdravotné služby	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť zdravotníctva a poskytovaných zdravotníckych služieb na území mesta. Zameriava sa na opatrenia smerujúce ku budovaniu novej a modernizácii existujúcej infraštruktúry zdravotníctva. V neposlednom rade sa venuje aj podporným a rozvojovým aktivitám ambulantnej starostlivosti a terénnej práce.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) modernizácia a dobudovanie existujúcej infraštruktúry zdravotníckych služieb na území mesta, b) kompletizácia Centier integrovanej zdravotnej starostlivosti, c) budovanie a podpora integrovaných služieb v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb najmä v oblasti dlhodobej starostlivosti, d) zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života pre špecifické skupiny obyvateľov.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
100 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta	

Priorita 1	Mesto pre obyvateľov
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Integrované, dostupné a efektívne služby mesta
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.2. Moderné sociálne služby
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť sociálnych služieb poskytovaných na území mesta. Obsahuje opatrenia smerujúce ku budovaniu novej a modernizácii existujúcej infraštruktúry sociálnych služieb a kompletizácie štruktúry poskytovaných sociálnych služieb. Opatrenia cieľa i na podporu terénnych a podporných služieb komunitného charakteru umožňujúce stabilizáciu klienta v domácom prostredí.
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
<p>a) kompletizácia siete (modernizácia existujúcich a budovanie nových) zariadení poskytujúcich sociálne služby (ZSS) –rešpektujúc kapacitné požiadavky, so zabezpečením dostupnosti služieb v súlade s potrebami komunity,</p> <p>b) kompletizácia siete (modernizácia existujúcich a budovanie nových) zariadení sociálnych služieb, ktoré poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť hradenú z verejného zdravotného poistenia rešpektujúc kapacitné požiadavky, so zabezpečením dostupnosti služieb v súlade s potrebami komunity,</p> <p>c) budovanie zariadení núdzového bývania pre osoby zažívajúce násilie na území mesta, so zabezpečením dostupnosti služieb v súlade s potrebami komunity,</p> <p>d) podpora rodín s deťmi a osôb v nepriaznivej rodinnej situácii,</p> <p>e) rozširovanie a stabilizácia kapacít terénnej sociálnej služby a odľahčovacej služby rešpektujúc kapacitné požiadavky,</p> <p>f) kompletizácia siete ambulantných sociálnych služieb (denných stacionárov, domovy sociálnych služieb, terapeutických dielní a pod.) rešpektujúc kapacitné požiadavky, so zabezpečením dostupnosti služieb v súlade s potrebami komunity,</p> <p>g) podpora komunitných služieb stabilizujúcich seniorov a osoby v nižších štádiách zdravotnej odkázanosti čo najdlhšie v domácom prostredí,</p> <p>h) podpora dobrovoľníctva,</p> <p>i) podpora služieb prevencie, poradenstva a terénnych služieb realizovaných na komunitnej úrovni, rozvoj služieb podpory prechodu prijímateľov sociálnej starostlivosti z inštitucionálnej starostlivosti do komunitnej starostlivosti,</p> <p>j) tvorba a podpora programov záujmového vzdelávania pre seniorov na území mesta,</p> <p>k) podpora zosúladenia rodinného a pracovného života (napr. jasle).</p>	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
4 250 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy o odolnosti SR Rozpočet mesta Štátny fond rozvoja bývania

Priorita 1	Mesto pre obyvateľov	
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Integrované, dostupné a efektívne služby v meste	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.3. Dostupné bývanie	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť dostupného prestupného bývania na území mesta. Obsahuje opatrenia smerujúce ku budovaniu novej a modernizácií existujúcej infraštruktúry bývania.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) budovanie kapacít zariadení podporného bývania pre špecifické skupiny obyvateľov, b) budovanie kapacít prechodného bývania na území mesta.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
3 000 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta Štátny fond rozvoja bývania	

Priorita 1	Mesto pre obyvateľov	
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Integrované, dostupné a efektívne služby mesta	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.4. Moderné vzdelávanie	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť vzdelávania. Opatrenia špecifického cieľa sa zameriavajú na kompletizáciu siete primárneho a predprimárneho vzdelávania v meste v kontexte demografických zmien, vrátane budovania a modernizácie potrebnej infraštruktúry a zosúladovania kapacitných parametrov. V neposlednom rade cieľ zahŕňa aj opatrenia zamerané na inovácie v obsahu vzdelávania na podporu talentu, zdravého životného štýlu ako súčasť vzdelávacích a voľnočasových aktivít realizovaných na jednotlivých stupňoch vzdelávania.	
Doba realizácie	2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	a) prispôsobenie kapacít zariadení primárneho vzdelávania potrebám mesta, b) budovanie/modernizácia infraštruktúry primárneho vzdelávania v meste, c) inovácie v oblasti výchovného systému vrátane modernizácie vybavenia zariadení primárneho vzdelávania, d) podpora environmentálneho vzdelávania a osvedy detí a mládeže, e) prispôsobenie kapacít zariadení predprimárneho vzdelávania potrebám mesta, f) budovanie/modernizácia infraštruktúry predprimárneho vzdelávania v meste, g) inovácie v oblasti výchovného systému vrátane modernizácie vybavenia zariadení predprimárneho vzdelávania.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
1 950 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy o odolnosti SR Rozpočet mesta	

Priorita 2	Zelené mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.1. Energetická efektívnosť územia	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.1.1. Energetická efektívnosť verejnej infraštruktúry a obnoviteľne zdroje energie	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu riešení s využitím obnoviteľných zdrojov energie, nielen len ako lokálneho zdroja energie pre saturácia potreby energie pri poskytovaní služieb, ale i ako komodity regionálnej energetiky. Rovnako sa zameriava na zníženie energetickej náročnosti, t. j. zvýšenie energetickej efektívnosti a hospodárnosti energetickej prevádzky modernizovanej infraštruktúry verejných budov, objektov a areálov (športových, kultúrnych, spoločenských) na území mesta Nové Mesto nad Váhom.	
Doba realizácie	2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	<p>a) komplexná/nákladovo efektívna hĺbková obnova s cieľom zlepšenia energetickej hospodárnosti verejných budov a objektov, s integráciou OZE,</p> <p>b) hĺbková obnova infraštruktúry verejných budov a objektov (napr. verejné inštitúcie, školy, škôlky, sociálne a zdravotné zariadenia, ubytovne, kultúrne inštitúcie a pod.),</p> <p>c) obnova a modernizácia systémov verejného osvetlenia v areáloch riešených objektov,</p> <p>d) budovanie lokálnej, regionálnej infraštruktúry prenosu energií, ostrovné energetické systémy (napr. posilnená kabeláž verejného osvetlenia ako backbone lokálnej prenosovej siete – prenos energie medzi verejnými budovami, medzi OZE a infraštruktúrou elektromobility),</p> <p>a) inštalácia OZE lokálnych zdrojov využívajúc verejné budovy, bytové domy, brownfields a voľné nevyužívané plochy na území mesta,</p> <p>b) inštalácia resp. modernizácia zdrojov centrálného zásobovania teplom vrátane podpory samospotrebiteľov (prosumer) v centrálnych systémoch.</p>	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
1 940 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Rozpočet mesta	

Priorita 2	Zelené mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.2. Obehová ekonomika
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.2.1. Inovatívny manažment odpadov
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na zvyšovanie efektivity zberu, manažmentu, spracovania a zhodnocovania odpadov, ako aj redukciu vzniku odpadov, najmä komunálneho zmesového odpadu a komunálneho odpadu, ale aj stavebného odpadu, biologického odpadu a i.
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
a) budovanie regionálnej infraštruktúry na efektívne spracovanie odpadov, vrátane biologicky rozložiteľného odpadu, b) regionálne združenie samospráv pre manažment odpadov (plasty, biomasa, bioodpad) vrátane technológií energetického zhodnocovania odpadov v rámci regiónu, c) budovanie systému pre spracovanie odpadov pre energetické zhodnotenie, d) podpora prechodu na účinné systémy zásobovania teplom v rámci existujúcich zariadení, napr. bioplynové stanice a i.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
330 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Rozpočet mesta Envirofond

Priorita 2	Zelené mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.3. Odolné mesto na zmenu klímy	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.3.1. Zelené vnútrobloky a verejné priestory	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia smerujúce k eliminácii dopadov zmeny klímy a uhlíkovej stopy prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a opatrení na zvyšovanie biodiverzity s dôrazom najmä na verejné priestory a vnútrobloky v meste.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) eliminácia dopadov zmeny klímy a uhlíkovej stopy v urbanizovanom prostredí na území mesta, b) revitalizácia a budovanie nových prvkov zelenej infraštruktúry v sídlach vrátane opatrení na zvyšovanie biodiverzity (verejné priestory, vnútrobloky, areály ZŠ a MŠ a pod.). c) podpora inovácií a budovania partnerstiev v oblasti skvalitňovania zelenej infraštruktúry a verejných priestranstiev na území mesta, vrátane podpory aktivít zameraných na vzdelávanie, osvetu a propagáciu dôležitosti ochrany biodiverzity a klímy.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
400 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Rozpočet mesta Program Interreg	

Priorita 2	Zelené mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.3. Odolné mesto na zmenu klímy
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.3.2. Vodozádržné opatrenia a protipovodňová ochrana
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia prispievajúce k ochrane ekosystémov, a k ochrane krajiny pred dopadmi zmeny klímy. Rovnako sa zameriava na riešenia prispievajúce k ochrane ekosystémov, chránených území a k ochrane krajiny pred povodňami. Špecifický cieľ tiež zameriava na riešenia smerujúce ku zvyšovaniu kvality životného prostredia resp. jeho jednotlivých zložiek (voda, pôda, vzduch) a tiež na riešenia zvyšovaniu retenčnej schopnosti územia mesta Nové Mesto nad Váhom.
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
a) budovanie vodozádržných opatrení vo verejnom priestore sídiel (vsakovanie ako i opätovné využitie vody pre údržbu územia), b) budovanie systému suchých poldrov v meste, c) melioračné opatrenia na území mesta, d) realizácia protipovodňových a regulačných opatrení na tokoch a vodných plochách, e) výsadba remíziok, alejí, stromoradií a inej zelene na otvorených priestranstvách, f) opatrenia na zvyšovanie kvality ovzdušia.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
100 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta Program Interreg

Priorita 2	Zelené mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.3. Odolné mesto na zmenu klímy	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.3.3. Ekologická konektivita a biodiverzita	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia prispievajúce k ochrane ekosystémov najmä v kontexte eko-konektivity a podpory a ochrane biodiverzity fauny a flóry.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) výsadba a revitalizácia vodných koridorov, b) budovanie migračných koridorov, c) revitalizácia verejných priestorov a oddychových v meste s dôrazom na podporu lokálnej biodiverzity.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
500 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta Program Interreg	

Priorita 2	Zelené mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.4. Dostupná a efektívna technická infraštruktúra (voda, kanál)	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.4.1. Dostupnosť a obnova kanalizačnej siete	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie resp. obnovu infraštruktúry verejnej kanalizácie na území mesta Nové Mesto nad Váhom.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) identifikované balíky investícií podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja na roky 2021 – 2027, b) budovanie a obnova infraštruktúry verejnej kanalizácie v meste, c) alternatívne prístupy k odkanalizovaniu odpadových vôd: koreňové čistiare, domové čistiare vo vybraných lokalitách mesta.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
zatiaľ neurčené	Program Slovensko Rozpočet mesta Envirofond	

Priorita 2	Zelené mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.4. Dostupná a efektívna technická infraštruktúra (voda, kanál)	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.4.2. Dostupnosť a obnova vodovodnej siete	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie resp. obnovu infraštruktúry verejného vodovodu na území mesta Nové Mesto nad Váhom.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) identifikované balíky investícií podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja na roky 2021 – 2027, b) budovanie a obnova infraštruktúry verejného vodovodu v meste.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
zatiaľ neurčené	Program Slovensko Rozpočet mesta Envirofond	

Priorita 3	Dostupné a prepojené mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Integrovaná udržateľná multimodálna mobilita
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.1. Elektromobilita
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu nízko-emisnej dopravy a mobility v meste prostredníctvom využitia potenciálov elektromobility. Špecifický cieľ integruje tak opatrenia smerujúce ku budovaniu a kompletizácii nevyhnutnej infraštruktúry elektromobility, ako i ku zaobstaraniu elektrovozidiel a ďalších zariadení, tak pre potreby mesta a príslušných organizácií.
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
a) budovanie infraštruktúry pre elektromobilitu, budovanie nabíjajúcich staníc v rámci celého územia mesta, b) nákup elektromobilov/elektrobusov pre potreby zabezpečenia rôznych druhov služieb vrátane služieb v cestovnom ruchu.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
300 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti SR Rozpočet mesta

Priorita 3	Dostupné a prepojené mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Integrovaná udržateľná multimodálna mobilita
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.2. Cyklomobilita
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu integrovanej a nízkoemisnej dopravy a mobility v meste prostredníctvom využitia potenciálov na modernizáciu dopravnej infraštruktúry pre cyklodopravu.
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
<p>a) budovanie vnútroštátnej siete cyklotrás prepájajúcich lokality v rámci sídla, určených na zvýšenie dostupnosti dochádzky za prácou, vzdelaním a službami v meste, v širších vzťahoch nadväzujúca na sieť regionálnych a lokálnych cyklotrás, vrátane zodpovedajúcej infraštruktúry (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, odstavné miesta, share-pointy a pod.),</p> <p>b) podpora intermodality / opatrení na prepojenie cyklomobility s inými druhmi dopravy,</p> <p>c) zvyšovanie povedomia, riadenie, koordinácia a propagácia rozvoja cyklodopravy a cykloturistiky.</p>	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
3 500 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta

Priorita 3	Dostupné a prepojené mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Integrovaná udržateľná multimodálna mobilita
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.3. Bezpečná a integrovaná mobilita
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu nízko-emisnej a efektívnej dopravy a mobility v meste prostredníctvom využitia potenciálov na modernizáciu dopravnej infraštruktúry v prospech verejnej integrovanej dopravy, vo forme integrovaných, multimodálnych riešení mobility.
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
	<p>a) podpora vzniku siete kvalitných prestupných uzlov a súvisiacej infraštruktúry (odstavné parkoviská, úschovne bicyklov, bezpečné vyčkávacie miesta, bezbariérové riešenia pre imobilných a nevidomých občanov a pod.),</p> <p>b) podpora bike sharingu a elektrobikesharingu do vhodných lokalít na území miest – s umiestnením nabíjačiek na verejných miestach, zriadením systému odstavných miest, a pod.</p> <p>c) integrovaný mestský dopravný systém s využitím riadiacich prvkov umelou inteligenciou – nadväznosť dopravných systémov, informačné technológie a zdieľanie údajov (odchody, meškanie a pod.),</p> <p>d) rekonštrukcia autobusových zastávok - s napojením na integrovaný dopravný systém s využitím smart technológií,</p> <p>e) zvyšovanie povedomia obyvateľov mesta a atraktivity udržateľnej mobility,</p> <p>f) realizácia obnovy a modernizácie miestnych komunikácií na území mesta,</p> <p>g) zvyšovanie bezpečnosti na kritických úsekoch cestnej siete (budovanie peších komunikácií, priechody pre chodcov, zmena organizácie dopravy, zmena technického riešenia križovatiek, zmena technického riešenia povrchov (hladký povrch a bezpečné vedenie špeciálnej infraštruktúry cez automobilovú dopravu, bezbariérovosť a pod.),</p> <p>h) obnova a rekonštrukcia mostných objektov,</p> <p>i) podpora smart riešení pre okamžité informovanie a riešenie mimoriadnych a krízových situácií a sprievodných opatrení na hlavných komunikáciách (telematický systém, mobilná aplikácia a pod.).</p>
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
12 700 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta Rozpočet TSK

Priorita 4	Atraktívne mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	4.1. Zážitkový cestovný ruch a kultúra	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.1.1. Špecifická infraštruktúra cestovného ruchu	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia potenciálu cestovného ruchu mesta a to najmä prostredníctvom budovania a modernizácie špecifickej infraštruktúry cestovného ruchu v meste. Špecifický cieľ sa tiež zameriava na zvyšovanie informovanosti o cestovnom ruchu v meste a širšom okolí. zlepšením marketingových aktivít, integráciou turistických atrakcií v regióne, ako aj podpornej infraštruktúry, ako sú napríklad cyklochodníky a pod..	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu širšieho regiónu, b) budovania a modernizácie špecifickej infraštruktúry cestovného ruchu v meste.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
500 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta	

Priorita 4	Atraktívne mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	4.1. Zážitkový cestovný ruch a kultúra	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.1.2. Infraštruktúra kultúry	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia potenciálu kultúrneho bohatstva na území mesta a to najmä prostredníctvom modernizácie/revitalizácie kultúrnych pamiatok a súvisiacej infraštruktúry na území mesta.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) modernizácie/revitalizácie kultúrnych pamiatok a súvisiacej infraštruktúry na území mesta Nové Mesto nad Váhom		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
1 000 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta	

Priorita 4	Atraktívne mesto	
STRATEGICKÝ CIEĽ	4.1. Zážitkový cestovný ruch a kultúra	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.1.3. Kultúrne podujatia a aktivity	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia potenciálu kultúrneho dedičstva na území mesta a to najmä prostredníctvom podpory organizácií, spolkov ako i kultúrnych podujatí.	
Doba realizácie		
2023 – 2029		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) podpora organizácií a inštitúcií kultúrneho života v meste, b) podpora a rozvoj kultúrnych podujatí v meste.		
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ		
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania	
4 400 000,- €	Program Slovensko Rozpočet mesta	

Priorita 5	Inovatívne mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	5.1 Rozumné mesto Nové Mesto nad Váhom (smart city)
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.1.1. Infraštruktúra pre rozumné mesto
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na budovanie a podporu SMART infraštruktúry mesta Nové Mesto nad Váhom podporujúcej zber, zdieľanie a spravovanie komplexných informácií v širokej škále oblastí (hospodárstvo, doprava, školstvo, zdravotníctvo, sociálne služby, kultúra a služby cestovného ruchu atď.). rovnako sa zameriava na budovanie infraštruktúry pre zavedenie a rozvoj inovatívnych služieb pre obyvateľov a návštevníkov mesta ako i na infraštruktúru kybernetickej bezpečnosti
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
a) moderný a komplexný informačný systém mesta pre zdieľanie informácií v širokej škále služieb v rôznych oblastiach, b) budovanie infraštruktúry MsÚ pre poskytovanie nových a skvalitňovanie existujúcich služieb obyvateľom mesta.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
1 600 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Rozpočet mesta Program Interreg

Priorita 5	Inovatívne mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	5.1 Rozumné mesto Nové Mesto nad Váhom (smart city)
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.1.2. Služby pre rozumné mesto
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na budovanie a podporu SMART služieb a digitalizácie v oblasti spravovania a využívania komplexných informácií v širokej škále oblastí (hospodárstvo, doprava, školstvo, zdravotníctvo, sociálne služby, kultúra a služby cestovného ruchu atď.).
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
a) digitalizácia služieb pre verejnosť, b) digitalizácia knižníc, c) digitalizácia vzdelávacích materiálov pre školstvo, d) digitalizácia v oblasti sociálnych služieb a zdravotníctva, e) digitalizácia a prepojenie rôznych informácií potrebných pre obyvateľov, f) digitalizácia passportov o území, g) digitalizácia plánovania a manažmentu mesta.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
225 000,- €	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Rozpočet mesta Program Interreg

Priorita 5	Inovatívne mesto
STRATEGICKÝ CIEĽ	5.2 Inovatívna regionálna ekonomika
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.2.1. Podpora regionálnej ekonomiky
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na budovanie a podporu partnerstiev, spolupráce, obecných sociálnych podnikov a ďalších štruktúr podporujúcich integrovanú spoluprácu rôznorodých sektorov (verejná správa - súkromný sektor - tretí sektor - akademický sektor - výskum/vývoj)
Doba realizácie	
2023 – 2029	
Opatrenia špecifického cieľa	
a) budovanie a/alebo podpora kreatívnych a startup centier, b) budovanie a/alebo podpora integrovaných školských kreatívnych kampusov ako priestorov na prepájanie rôznych úrovní vzdelávania a podpory talentov v spolupráci so zainteresovanými podnikmi, c) budovanie a/alebo podpora regionálneho systému creative hubs, creative points, fablabs, d) podpora obecných sociálnych podnikov a sociálnych podnikov MaS.	
Finančné náklady mesta Nové Mesto nad Váhom na špecifický cieľ	
Minimálne odhadované náklady na operácie špecifického cieľa	Možné zdroje financovania
zatiaľ neurčené	Program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Rozpočet mesta Program Interreg

4 Finančný plán

Zabezpečenie dostatočného finančného krytia pre naplnenie plánovaných opatrení je kľúčovým pre dosiahnutie cieľov stanovených týmto PHRSR. Pri implementácii navrhutej stratégie sa aplikuje princíp preferujúci využitie doplnkových zdrojov financovania pred financovaním z vlastného rozpočtu mesta.

Regionálny rozvoj a s ním súvisiace rozvojové intervencie v období rokov 2023-2029 sú finančne podporované i zo zdrojov Európskej únie, ktorých využitie, transferové mechanizmy, kontrolné mechanizmy, a ďalšie, definuje Partnerská dohoda na roky 2021 - 2027. Táto z pohľadu Mesta Nové Mesto nad Váhom definuje nasledovné finančné mechanizmy, vhodné pre krytie rozvojových aktivít na území mesta :

Najväčším zdrojom krytia rozvojových aktivít by mal byť **Program Slovensko** prostredníctvom **Integrovaných územných investícií** a takisto prostredníctvom ďalších samostatných **dopytových výziev**. Predpokladá sa, že Program Slovensko bude schválený v poslednom štvrtroku 2022 s následným vyhlasovaním prvých výziev v roku 2023.

Do roku 2023 budú dobiehať projekty financované cez rôzne Operačné programy (najmä IROP, OP II a OP KŽP) z programového obdobia 2014 – 2020. Použiteľné budú taktiež programy cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce :

Programy cezhraničnej spolupráce

- Interreg Česká republika – Slovenská republika 2021 – 2027

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa INTERREG Central Europe 2021 - 2027
- ETC Dunaj INTERREG DANUBE 2021 – 2027

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG
- ESPON
- INTERACT
- URBACT
- CREATIVE EUROPE
- a ďalšie

Špecifickým zdrojom na financovanie aktivít môže byť aj **Plán obnovy a odolnosti**, ktorý poskytuje dodatočné finančné zdroje do roku 2026 najmä z pohľadu samosprávy v oblasti udržateľnej dopravy a energetiky.

Ďalšími vhodnými národnými doplnkovými finančnými mechanizmami sú **Štátny fond rozvoja bývania, Štátny fond rozvoja športu, Envirofond, zdroje neziskového sektora**, ako i inovatívne finančné nástroje: napr. **Garantovaní energetická služby (GES)** a pod..

Na základe stavu pripravenosti jednotlivých projektových zámerov/projektov je možné odhadnúť potrebné zdroje na krytie implementácie jednotlivých strategických cieľov nasledovne :

Tabuľka č.24 Finančný plán PHRSR Nové Mesto nad Váhom

Odhadovaná suma v €	
Priorita 1 – Mesto pre obyvateľov	
1.1. Kvalita života	26 453 000,- €
1.2. Integrované, dostupné a efektívne služby mesta	9 300 000,- €
Priorita 2 – Zelené mesto	
2.1. Energetická efektívnosť územia	1 540 000,- €
2.2. Obehová ekonomika	330 000,- €
2.3. Odolné mesto na zmenu klímy	1 940 000,- €
2.4. Dostupná a efektívna technická infraštruktúra	zatiaľ neurčené
Priorita 3 – Dostupné a prepojené mesto	
3.1. Integrovaná udržateľná multimodálna mobilita	16 500 000,- €
Priorita 4 – Atraktívne mesto	
4.1. Zážitkový cestovný ruch a kultúra	5 900 000,- €
Priorita 5 – Inovatívne mesto	
5.1. Rozumné Nové Mesto nad Váhom (smart city)	1 825 000,- €
5.2. Inovatívna regionálna ekonomika	zatiaľ neurčené

Uvedené sumy predstavujú predpokladanú potrebnú hodnotu finančného krytia pre zámery, ktoré boli zafinancované. Tieto sa budú priebežne dopĺňať resp. aktualizovať, či už v kontexte ich realizácie, resp. meniacej sa potreby územia prípadne v kontexte vyhlasovaných výziev na financovanie zo zdrojov EŠIF a Plánu obnovy a odolnosti SR, či v kontexte rozhodnutia Kooperačnej rady SPR Nové Mesto nad Váhom resp. Rady partnerstva TSK.

5 Implementačný plán

5.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

Základnými princípmi, ktoré Mesto Nové mesto nad Váhom rešpektuje pri implementácii stanovenej stratégie v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta sú:

- **partnerstvo** – kooperácia medzi jednotlivými kľúčovými aktérmi relevantnými pre PHRSR, ale i širokou verejnosťou, aby sa zabezpečila koordinácia jednotlivých navrhovaných aktivít. Je nevyhnutné zabezpečovať partnerstvá nielen na úrovni mesta, ale i v kontexte širších vzťahov mesta a celého spádového územia z okolitého regiónu.
- **subsidiarita** – zabezpečenie realizácie navrhovaných aktivít na úrovni, na ktorej je to najefektívnejšie.
- **plánovanie a koordinácia** – plánovanie jednotlivých aktivít tak, aby došlo k efektívnemu napĺňaniu stanovených cieľov.

Implementácia PHRSR je do značnej miery ovplyvnená jasným stanovením inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia. Tento definuje jednotlivé zodpovedné orgány a činnosti, ktoré spadajú do ich kompetencie. Na realizácii sa podieľajú riadiaci orgán, výkonný orgán, kontrolný orgán a finančný orgán, medzi ktorými dochádza ku koordinácii a výmene relevantných informácií.

Riadiacim orgánom, ktorý nesie zodpovednosť za implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Nové Mesto nad Váhom je mestské zastupiteľstvo. Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľským zborom, ktorý je volený v priamych voľbách obyvateľmi obce. Riadiaci orgán je, okrem koordinácie implementácie jednotlivých aktivít, zodpovedný aj za schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré na základe aktuálneho stavu naplnenia aktivít vypracuje výkonný orgán. Pri schvaľovaní monitorovacích a hodnotiacich správ berie riadiaci orgán do úvahy pripomienky predložené kontrolným orgánom.

Mestské zastupiteľstvo je rovnako dôležitým koordinačným orgánom a pri implementácii PHRSR je koordinácia nevyhnutná najmä v prípade nasledujúcich zámerov a projektov:

- **Projekty, ktoré sú financované z Programu Slovensko** zo zdrojov alokovaných na implementáciu Integrovannej územnej stratégie Trenčianskeho samosprávneho kraja prostredníctvom tzv. Strategicko-plánovacích regiónov (SPR). V takomto prípade je vhodné, aby Kooperačná rada bola informovaná, za účelom koordinácie rozvojových aktivít a tiež z dôvodu zamedzenia duplicitného financovania z rovnakého zdroja (zdroje EŠIF).
- **Projekty, ktoré sú financované z Programu Slovensko** prostredníctvom dopytovo-orientovaných výziev vyhlasovaných jednotlivými relevantnými orgánmi. V takomto prípade je vhodné, aby Kooperačná rada bola informovaná, za účelom koordinácie rozvojových aktivít a tiež z dôvodu zamedzenia duplicitného financovania z rovnakého zdroja (zdroje EŠIF).

Realizácia jednotlivých aktivít prebieha na úrovni **výkonného orgánu**, ktorým je pracovná skupina, kreovaná primátorom mesta a mestským zastupiteľstvom. Táto sa skladá zo zamestnancov mestského úradu, poslancov mestského zastupiteľstva a externých odborných pracovníkov. Ku kompetenciám výkonného orgánu patrí okrem iného aj vypracovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré odzrkadľujú stav realizácie rozvojovej stratégie. Sú spracovávané v pravidelných 12 mesačných intervaloch a prostredníctvom nich prebieha proces priebežného monitorovania a hodnotenia. Vypracované monitorovacie a hodnotiace správy sú predložené na posúdenie a pripomienkovanie kontrolnému orgánu a následne sú uverejnené pre širokú verejnosť. Do kompetencie výkonného orgánu spadá i aktualizácia dokumentu a akčného plánu, ktoré následne schvaľuje riadiaci orgán.

Finančný manažment implementácie PHRSR spadá pod výkonný orgán a jeho výkon je realizovaný primárne zamestnancami mesta. Do ich kompetencie spadá okrem iného aj dohľad nad dodržiavaním stanoveného rozpočtu vyhradeného na implementáciu rozvojovej stratégie, v kontexte aktuálneho akčného plánu pre daný rok a programového rozpočtu.

Kontrolný orgán je reprezentovaný hlavným kontrolórom mesta. Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, hlavného kontrolóra volí a odvoláva mestské zastupiteľstvo. K úlohám funkcie hlavného kontrolóra patrí okrem iného kontrola príjmov a výdavkov rozpočtu obce a hospodárenia s majetkom mesta, a keďže realizácia a finančný manažment implementácie PHRSR je previazaný na rozpočet mesta, je kontrolná funkcia v rámci PHRSR pre hlavného kontrolóra obce logická a kompetenčne príslušná.

Širokej verejnosti bude zabezpečený prístup k informáciám, a to zverejňovaním monitorovacích a hodnotiacich správ na webovej stránke mesta spolu so stručným prehľadom znázorňujúcim postup a súčasný stav realizácie rozvojovej stratégie. Za ich prípravu prehľadu a zverejnenie monitorovacích a hodnotiacich správ je zodpovedný výkonný orgán.

5.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Naplnenie definovanej vízie, špecifických cieľov až po konkrétne aktivity rozvojovej stratégie je zabezpečené aj vďaka procesu monitorovania a hodnotenia, ktorý vytvára kontrolný mechanizmus reprezentujúci spätnú väzbu znázorňujúcu priebeh implementácie, jej aktuálny stav a jeho porovnanie s plánovaným harmonogramom. Na základe získaných informácií je možné vykonávať intervencie vedúce buď k zosúladieniu reálnych aktivít s plánom, alebo k nevyhnutnej revízii programu. Proces monitorovania a proces hodnotenia prebiehajú paralelne.

Ako už vyplýva z predchádzajúceho inštitucionálneho a procesného zabezpečenia realizácie, proces monitorovania a hodnotenia je realizovaný prostredníctvom nasledujúcich krokov: vypracovávanie, posudzovanie, pripomienkovanie a schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, pričom tieto činnosti prebiehajú v kompetencii jednotlivých orgánov a v kooperácii s verejnosťou. V procese monitorovania a hodnotenia budú využívané monitorovacie a hodnotiace správy interim, teda priebežné, spracované počas realizácie aktivít, a ex post, správy následné, spracované po realizácii aktivít. Monitorovacie a hodnotiace správy pre aktivity financované zo zdrojov mesta sú spracovávané každých 6 mesiacov. Monitorovacie a hodnotiace správy aktivít financovaných z externých zdrojov (primárne operačné programy, medzinárodné programy) budú vypracovávané v časových intervaloch stanovených v jednotlivých výzvach príslušných ku konkrétnym aktivitám.

6 Prilohy

PRÍLOHA 1 - AKČNÝ PLÁN IMPLEMENTÁCIE

Plánovaný časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít, tzv. Akčný plán implementácie PHRSR Nové Mesto nad Váhom je definovaný na celé obdobie platnosti Programu, avšak je potrebná jeho pravidelná reflexia a aktualizácia vo väzbe na každoročný **Programový rozpočet mesta** a jeho prípadných priebežných zmien.

Časové predpoklady realizácií aktivít vo väzbe na doplnkové zdroje financovania, kde nie sú jasné presné harmonogramy výziev, **nemusia korešpondovať s časovým plánom využitia rozpočtovaných finančných prostriedkov, z dôvodu, že viaceré aktivity si vyžadujú prípravné a iné činnosti, ktoré nie sú viazané na čerpanie finančných zdrojov.** V tomto ohľade je PHRSR Nové Mesto nad Váhom **otvoreným dokumentom**, pripraveným flexibilne reagovať na neočakávané situácie vedúce k prípadným zmenám scenára rozvoja mesta.

	Projektový zámer	Termín realizácie	Odhad nákladov	Špecifický cieľ PHRSR	Väzba na rozpočtový program
Priorita 1 – Mesto pre obyvateľov					
	Vybudovanie mestskej krytej plavárne (projektová príprava spolu s kúpaliskom)	2023-2029	300 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie parku pre psov – Zelená voda (štúdia)	2023-2029	3 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie parku pre psov – Zelená voda	2023-2029	50 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie športovo-rekreačného areálu v prímestskej lokalite Zelená voda (štúdia)	2023-2029	100 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie športovo-rekreačného areálu v prímestskej lokalite Zelená voda	2023-2029	2 000 000.- €	1.1.1.	
	Rozšírenie parku P.Matejku	2023-2029	1 000 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie mestského kúpaliska	2023-2029	20 000 000.- €	1.1.1.	
	Modernizácia futbalového areálu	2023-2029	1 000 000.- €	1.1.1.	
*	Modernizácia športová hala	2023-2029	1 000 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie pumptrackovej dráhy	2023-2029	100 000.- €	1.1.1.	
	Vybudovanie skateparku	2023-2029	100 000.- €	1.1.1.	
	Skvalitnenie osvetlenia kritických miest v doprave – priechody pre chodcov	2023-2029	300 000.- €	1.1.2.	
	Inštalácia technologických prvkov pre zvýšenie bezpečnosti v doprave – merače rýchlosti a pod.	2023-2029	500 000.- €	1.1.2.	
	Debarierizácia verejnej infraštruktúry v meste	2023-2029	zatiaľ neurčené	1.1.2.	
	Podpora rozvoja zdravotníckych služieb v meste	2023-2029	100 000.- €	1.2.1.	
	Vybudovanie zariadenia sociálnych služieb - Dom seniorov	2023-2029	1 700 000.- €	1.2.2.	
	Vybudovanie denného stacionára v Mnešiciach	2023-2029	2 200 000.- €	1.2.2.	
	Rekonštrukcia útulku pre obyvateľov bez prístrešia	2023-2029	300 000.- €	1.2.2.	
	Podpora kapacít terénnej sociálnej služby	2023-2029	zatiaľ neurčené	1.2.2.	
	Zavedenie systému manažérstva kvality v oblasti sociálnych služieb	2023-2029	50 000.- €	1.2.2.	
	Podpora nájomného bývania využitie priestorov bývalého vnútrobloku kasární na novú bytovú výstavbu s podporou ekologických aspektov bývania (park)	2023-2029	3 000 000.- €	1.2.3.	
	Rozšírenie kapacity Materskej školy, Poľovnícka 12	2023-2029	1 500 000.- €	1.2.4.	
	Rozšírenie kapacity, debarierizácia Základných škôl	2023-2029	300 000.- €	1.2.4.	

	Podpora rozvoja ľudských zdrojov a kapacít v predprimárnom a primárnom školstve	2023-2029	50 000.- €	1.2.4.	
	Inovácie v vzdelávacích programoch predprimárneho a primárneho vzdelávania s väzbou na modernizáciu a skvalitnenie vybavenia	2023-2029	100 000.- €	1.2.4.	
Priorita 2 – Zelené mesto					
	Zlepšenie energetickej efektívnosti budov Materských škôl	2023-2029	500 000.- €	2.1.1.	
	Zlepšenie energetickej efektívnosti budov Základných škôl	2023-2029	300 000.- €	2.1.1.	
	Hĺbková obnova Zimného štadiónu - audit	2023-2029	150 000.- €	2.1.1.	
	Rozširovanie lokálnych zdrojov OZE v rámci infraštruktúry samosprávy	2023-2029	500 000.- €	2.1.1.	
	Smart manažment energetiky	2023-2029	90 000.- €	2.1.1.	
	Intenzifikácia kompostárne a súvisiacej technológie pri nakladaní s BRKO	2023-2029	zatiaľ neurčené	2.2.1.	
	Budovanie polopodzemných kontajnerov a vybudovanie státi pre polopodzemné kontajnery vo všetkých sídliskách mesta	2023-2029	330 000.- €	2.2.1.	
	Modernizácia vnútrobloku Hájovky s vybudovaním vodného prvku	2023-2029	150 000.- €	2.3.1.	
	Modernizácia vnútrobloku Karpatská	2023-2029	250 000.- €	2.3.1.	
	Budovanie vodozádržných opatrení	2023-2029	50 000.- €	2.3.2.	
	Rozširovanie a obnova protipovodňových opatrení	2023-2029	50 000.- €	2.3.2.	
	Revitalizácia verejných priestorov a oddychových v meste s dôrazom na podporu lokálnej biodiverzity a podporu ekologickej konektivity	2023-2029	500 000.- €	2.3.3.	
	Modernizácia a rozširovanie kanalizačnej siete	2023-2029	zatiaľ neurčené	2.4.1.	
	Modernizácia a rozširovanie vodovodnej siete	2023-2029	zatiaľ neurčené	2.4.2.	
Priorita 3 – Dostupné a prepojené mesto					
	Rozvoj infraštruktúry elektromobility v meste vrátane nákupu elektromobilu pre potreby samosprávy	2023-2029	300 000.- €	3.1.1.	
	Dobudovanie siete cyklotrás-hviezdicová štruktúra z Nového Mesta nad Váhom	2023-2029	1 000 000.- €	3.1.2.	
	Dobudovanie siete cyklotrás v rámci mesta - smer Zelená voda, smer Vážska cyklomagistrála	2023-2029	1 000 000.- €	3.1.2.	
	Cyklotrasy- Nové Mesto nad Váhom smer Čachtice a Považany	2023-2029	1 500 000.- €	3.1.2.	
	TIOP – terminál integrovanej osobnej dopravy	2023-2029	5 000 000.- €	3.1.3.	
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2023-2029	1 650 000.- €	3.1.3.	
	Budovanie záchytných parkovísk	2023-2029	400 000.- €	3.1.3.	
	Rozširovanie infraštruktúry statickej dopravy v meste	2023-2029	500 000.- €	3.1.3.	

	Vybudovanie parkovacieho domu v centrálnej časti mesta pre podporu rozvoja služieb a obchodu v centrálnej časti mesta	2023-2029	5 000 000.- €	3.1.3.	
	Optimalizácia organizácie dynamickej dopravy v meste vrátane statickej dopravy	2023-2029	150 000.- €	3.1.3.	
Priorita 4 – Atraktívne mesto					
	Rekonštrukcia podzemných chodieb	2023-2029	500 000.- €	4.1.1.	
	Budovanie oddychovej zóny Zelená Voda – nadregionálne centrum oddychu	2023-2029	zatiaľ neurčené	4.1.1.	
	Systémové riešenie podpory lokálneho špecifického cestovného ruchu v spolupráci širšieho regiónu (OOCR a pod.)	2023-2029	zatiaľ neurčené	4.1.1.	
	Rozširovanie a modernizácia kultúrnej infraštruktúry	2023-2029	1 000 000.- €	4.1.2.	
	Informačné centrum kultúry a cestovného ruchu	2023-2029	zatiaľ neurčené	4.1.2.	
	Systematická podpora kultúrnych aktivít	2023-2029	4 400 000.- €	4.1.3.	
Priorita 5 – Inovatívne mesto					
	Vybudovanie a modernizácia kamerového systému	2023-2029	600 000.- €	5.1.1.	
	Modernizácia verejnej správy mesta - geoportál, smart manažment energetickej efektívnosti budov, smart manažment verejného osvetlenia, smart manažment lokálnych environmentálnych ukazovateľov, smart manažment komunálneho odpadu, statickej dopravy a sociálnych služieb	2023-2029	500 000.- €	5.1.1.	
	Kybernetická bezpečnosť v meste – zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti verejných služieb a infraštruktúry	2023-2029	500 000.- €	5.1.1.	
	Digitalizácia a integrácia informačného systému mesta	2023-2029	200 000.- €	5.1.2.	
	Digitalizácia plánovacích dokumentácií mesta	2023-2029	25 000.- €	5.1.2.	
	Integrácia poskytovaných služieb na princípe One-Stop-Shop (Klienské centrum a ďalšie)	2023-2029	zatiaľ neurčené	5.1.2.	
	Rozvoj infraštruktúry pre podporu miestnej ekonomiky využívajúcej lokálne špecifiká	2023-2029	zatiaľ neurčené	5.2.1.	

PRÍLOHA 2 – SCHÉMA ROZVOJOVEJ STRATÉGIE

